

3 1761 04569327 2

UNIV OF
TORONTO
LIBRARY

BINDING LIST AUG 15 1913

1

SIGFÚS BLÖNDAL:

ISLANDSK-DANSK ORDBOG

HØVED-MEDARBEJDERE:

BJÖRG P. BLÖNDAL, JÓN ÓFEIGSSON, HOLGER WIEHE

I. HALVBIND

180966.
—
2.6.23,

REYKJAVÍK

I KOMMISSION HOS ÞÓRARINN B. ÞORLÁKSSON
REYKJAVÍK
OG HOS H. ASCHEHOUG & CO. (W. NYGAARD)
KØBENHAVN OG KRISTIANIA

PRENTSMIDJAN GUTENBERG

1920 22

(Foreløbigt Titelblad)

UDGIVELSEN BEKOSTET AF DEN, DANSKE
OG ISLANDSKE STATSKASSE I FÆLLESSKAB

MINDET OM

BJÖRN MAGNÚSSON ÓLSEN

HELLIGES DETTE ARBEJDE

MIDLERTIDIGT FORORD.

Denne Ordbogs Hensigt er at give et Overblik over det islandske Sprogs Ordforraad i Nutiden, baade i Skrift og i Tale. En stor Vægt er lagt paa Talesproget, Almuens levende Sprog, og en Mængde Ord og Udtryk er optagne, som ikke findes i trykte Værker. Ved Ord eller Udtryk, som kun er konstaterede i enkelte Egne eller Landsdele, er dette angivet, men heraf bør man dog ingenlunde slutte, at disse Udtryk ikke ogsaa kan forekomme andre Steder. En af de vigtigste Hovedkilder har her været min afdøde Lærer og Ven *Björn Magnússon Ólsens Samlinger* fra Folkesproget, som han overlod til denne Brug. Bogen vies hans Minde.

Med Hensyn til Skriftsproget har jeg bestræbt mig for at give et saa alsidigt Billede som muligt. Det særlige Digtersprogs fra Oldtiden overlevende Ordforraad maatte medtages, men de gamle Skjaldes Kenninger, som i Nutidspoesi meget sjældent forekommer, har jeg som oftest ment at kunne udelade; derimod har jeg naturligvis medtaget de stadig meget brugte digteriske Benævnelser („*heiti*“) som „*röðull*“, „*sunna*“ for „Sol“, osv. Af Litteraturen fra det 19. og 20. Aarhundrede er en stor Del Værker helt eller delvis ekscerperede. Af den ældre Litteratur (15.—18. Aarh.) er der kun taget Hensyn til enkelte Hovedværker. En Del ældre, utrykte Ordsamlinger har her tjent til Supplering, saaledes navnlig *Hallgrímur Schevings Samlinger* i Landsbiblioteket i Reykjavík.

Af udenlandske Ord og Udtryk har jeg optaget saadanne, som er almindelige i daglig Tale (*pólitik*, *kóko* osv.), medens jeg i Reglen ikke har fundet Grund til at optage ligefremme Fremmedord med islandske Bøjningsendelser, naar der forefandt et almindelig kendt og brugt islandsk Ord af samme Betydning. Med Hensyn til Nydannelser har jeg søgt at vælge saadanne, som efter mit Skøn har Udsigt til at trænge igennem, af særlige Grunde, f. Eks. ved at være optagne i almindelig benyttede Læsebøger. Paa Udtalebetegnelsen er der anvendt mægen Møje, skönt den paa Grund af manglende forudgaaende Undersøgelser og paalidelige Forarbejder næppe i alle Henseender kan gøre Krav paa videnskabelig Nøjagtighed. Det er Mening, at Hr. *Jón Órígsson*, min Medredaktor af Ordbogen, vil sammen med den endelige Fortale søge at give en Fremstilling af Sprogets Lydsystem.

Det har ikke været min Hensigt at give en historisk Ordbog, uagtet Værket naturligvis ofte vil kunne belyse enkelte Punkter af Sprogets Historie. I Virkeligheden er det for tidligt at ville udarbejde en saadan, saalænge en Mængde vigtige Skrifter i vor Litteratur fra det 15.—18. Aarh. endnu er uudgivne eller udgivne saa daarligt, at de ikke kan bruges til filologisk nøjagtige Undersøgelser. Jeg har derfor i høj Grad indskrænket Brugen af Citater og kun trykt en ringe Del af dem, der findes i Ordbogens Manuskript. I dette, som saa meget andet, har jeg søgt at følge som Forbillede J. Brynildsens ypperlige store engelsk-dansk-norske Ordbog. Med Undtagelse af de af *Hallgrímur Scheving* ekscerperede Citater fra Haandskrifter, er alle Citater efterseet.

At jeg skulde have udtømt Sprogets Ordforraad, bilder jeg mig ikke ind — det har heller aldrig været min Hensigt. Et Utal Sammensætninger er med Vilje udeladt. Jeg har optegnet de fleste i Kildeskrifterne forekommende Sammensætninger, men ellers er kun en Del af de mere almindelige medtaget, især naar særlige Grunde talte derfor, som naar Sammensætningsledene paa Dansk fik en anden, særlig Betydning. Saaledes bliver det f. Eks. nødvendigt at optage et Ord som *lýðveldi* (egl. Folkevælde), uagtet baade *lýður* og *veldi* er meget almindelige, idet Ordet paa Dansk først og fremmest betyder „Republik“.

Jeg har med særlig Forkærlighed søgt at belyse alt hvad der angik Islands folkelige Kultur i videste Forstand, Overtro, Skikke, Redskaber, Arbejdsmetoder osv. Nu, da den ny Tid vælter ind over Landet, har jeg efter Ævne villet bidrage mit til at redde en Del fra Glemme, medens der endnu er Tid dertil, dels ved at give direkte Forklaringer i selve Ordbogen, dels ved Henvisninger til trykte og utrykte Kilder.

Med Hensyn til Artiklernes Ordning og Bogens Redaktion har praktiske Hensyn spillet Hovedrollen. Efter lange Overvejelser og grundet paa mange Aars Erfaringer bestemte jeg mig til en Alfabetisering, som ved første Øjekast vil forekomme noget inkonsekvent, men som efter min Mening er praktisk. Den islandske Retskrivning har længe været i et Kaos. Navnlig har Bogstaverne *v* (*vj*) og *z* været omstridte. Ikke een af ti anvender dem rigtig og i Overensstemmelse med den klassiske Sprogbrug. Derfor har flere af Islands ypperste Sprogmand og Skolemænd (i den sidste Generation navnlig *Björn M. Ólsen*) kæmpet for deres Udryddelse, dog uden helt at sejre, idet de fleste endnu holder paa *v* og *vj*, medens *z* synes at være saa omtrent dødsdømt. Jeg har nu fulgt den samme Fremgangsmaade som enkelte tjekkiske Leksikografer, at ordne *v* (*vj*) sammen med *i* (*ij*) som eet Bogstav. Desuden, i Lighed med flere af mine Forgængere, *a* og *ä*, *o* og *ö*, *u* og *ü*; Bogstavet *é* har jeg sat som *je*, efter den officielle Retskrivnings Bestemmelser.

Bogen har et gennemført Henvissningssystem for de vigtigste Omlydsformer til Hovedordene, noget som selv videregående fremmede ofte vil trænge til, uagtet det naturligvis er overflodigt for indfødte Islændere.

Jeg staar i en stor Taknemmelighedsgæld til en Mængde Mænd og Kvinder, som har ydet større og mindre Bidrag til

Ordbogen, dels ved Materialets Tilvejebringelse, dels som Medhjælpere og Medarbejdere af forskellig Art. I den endelige Fortale vil deres Navne findes, og der vil der blive gjort Rede for Værkets Tilblivelse og hver enkelts Andel deri. Tre af mine Medarbejdere har ydet saa store Bidrag, at jeg har ønsket at fremhæve deres Værk ved at opføre deres Navne sammen med mit eget paa Bogens Titellblad, min Hustru *Björg Þorlákadóttir Blöndal*, sem hele Tider: har hjulpet mig med Indsamlingen og støttet mig med Raad og Daad, samt mine Venner Adjunkt *Jón Ófeigsson*, som helt igennem har været min højre Haand ved Arbejdet, efter at jeg i 1917 havde faaet ham som Medarbejder, og som paa egen Haand har redigeret flere Afsnit af Værket og ledet dets Trykning i Reykjavík, samt mag. art. *Holger Wiehe*, som navnlig har gennemgaaet Bogens danske Oversættelser, og hvis Fortjænstestær paa dette Felt for mig har været uvurderlige. — Frk. stud. mag. *Anna Bjarnadóttir* og stud. mag. *Stefán Einarsson*, som har hjulpet til med Forarbejderne, dr. phil. *Helgi Jónsson* og Overlærer *Bjarni Samundsson*, som har givet mange værdifulde Oplysninger, Skoledirektor Pastor emr. *Magnús Helgason*, Professor *Finnur Jónsson*, Prof. *Sigurður Nordal*, Læge *Jón Rósenkranz* og cand. phil. *Jón Sigurðsson*, som alle har ydet fortrinlig Bistand ved Korrektur og Revision, samt Gutenbergs ypperlige Sættere og Trykkere bodes her modtage en særlig Tak.

Tilbage staar endnu at takke Danmarks Regering og Rigsdag og Islands Regering og Alting for den Understøttelse, jeg har faaet til Udarbejdelsen, og for de store Bevillinger, der er blevet givne for at faa dette Værk udgivet og trykt paa en værdig Maade. Ligeledes takker jeg Carlsbergfondets Direktion for den Understøttelse, jeg i en Række Aar modtog derfra til Udarbejdelsen.

Det er blevet bestemt, at Indtægten af Salget skal gaa til et Fond, som skal vokse indtil det kan bekoste en ny, forbedret og forøget Udgave af Bogen. Denne Udgave skal saa bekoste den næste, og saa videre, saaledes at der altid, saalænge der findes et islandsk og et dansk Sprog i Verden, vil forefindes en Ordbog over disse Sprog, som fornyer sig selv ved egne Midler og altid tager Hensyn til de Ændringer, som Tiderne vil medføre. Herved vil der være knyttet et aandeligt og kulturelt Bånd ikke alene mellem Island og Danmark særlig, men ogsaa mellem Island og Norden i det hele taget.

At Bogen har Fejl og Mangler, ved ingen bedre end jeg selv. En Del af dem vil blive rettede i et Tillæg. Men det er mit Haab, at det nye Stof, som Bogen bringer, vil vise sig at være saa stort og værdifuldt, at den kan danne et Grundlag for det islandske Nutidssprogs Leksikografi for Fremtiden.

København, 7. Juli 1922.

Sigfus Blöndal.

FORTEGNELSE OVER KILDESKRIFTER OG FORKORTELSER.

- ÁBDr.:** Águst H. Bjarnason, *Drama-Joi*. Rvk. 1915
ÁBHL. - - - - - Yfirlit yfir sögu mannsandans. Hellas. Rvk. 1910
ÁB19.öld.: - - - - - Yfirlit yfir sögu mannsandans. Nítjanda öldin. Rvk. 1906
ÁB1Rok.: - - - - - Almenn rokfræði. Rvk. 1913
ÁB1Sál.: - - - - - Almenn sálratræði. Rvk. 1916
ÁB1Stj.: - - - - - Stofn. Þýðingar úr erlendum malum. Rvk. 1917
AGHel.: Arne Garborg, I Helheim. Þýtt hefir Bjarni Jónsson frá Vogu. Rvk. 1913
AGHul.: Arne Garborg, I Helheim. Þýtt hefir Bjarni Jónsson frá Vogu. Rvk. 1906
Alm.: Almanak hins íslenska Þjóðvinnafélags. Kh. og Rvk. 1874 ff.
Alþngstjóðnd.: 1845 ff.
Alþb.: Alþingisbækur. Hskr. cit. efter Sch.
AM.: Arnamagnæanske Haandskriftsamling.
ÁMS&PJV.: Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalins. Kh. 1913 ff.
And.: H. C. Andersen, Æfintýri og sögur I. — II. Steingrímur Thorsteinsson þýddi. Rvk. 1904 og 1908
Andv.: Andvari. Kh. og Rvk. 1874 ff. (Tíðskrift)
Árb.: Árbók Háskóla Íslands. Rvk. 1912 ff.
ÁrbFlfj.: Árbók hins íslenska Fornleifafélags. Rvk. 1881 ff.
Árm.: Ármann á Alþingi I—IV. Kh. 1829—32
Auðfr.: Arnliótur Olafsson, Auðfræði. Kh. 1880
Austr.: Austri. Seyðir. 1891 ff. (Avis)
ÁVTHDD.: Axel Thorsteinsson, Börn dalanna I. II. Rvk. 1918
ÁVTH6s.: - - - - - Sex sögur. Rvk. 1917
ÁVAlp.: Árni Þorvaldsson, Ferð til Alpahalla. Rvk. 1919
Barn.: Barnasálmabókinn (Sálmur og andleg lióð). Sáfnáð hefir Jon Helgason prestskólalegnari. Rvk. 1901
BArn.: Bjarni Arngrímsson, Handhegt Garðyrkju Fræðu-Quer. Bættist. 1816
BH.: Lexicon islandico-latino-danicum Bjornonis Haldorsoni (Björn Haldorsens islandske Lexikon) Vol. I. H. Havnae. MDCCCXIV
BHArnb.: Björn Haldorsón, Arnbjörg. tr. i Búnaðarrit Suðurlandsins Háss- og Búskoptartíðsbl. I, 2 (S. 22—92). Vkl. 1843
BHAt.: Ath. Hrapseyg. 1780
BHGr.: Grasmýtur. Kh. 1783
Bib1Waysh.: Biblia. Kh. 1747 (Waysheniss-biblíla)
Bib1908.: Biblia. Rvk. 1908
Bj1.: Bjarni Jónsson, kennari (skriflige Meddelelser)
Bj1Vs.: Brynjólfur Jónsson, Lýsing Vestmannaeyja sóðnar. Kh. 1918
Bj1Vúv.: Bjarni Jónsson frá Vogu, Úrval af þýddum kvæðum og framsömdum. Rvk. 1916
Björ1.: C. F. E. Björling, Um vinda. Kh. 1882
BMÓ.: B. M. Ólsen (mundtlig og skriflige Meddelelser)
BóluHj.: Bólu-Hjálmar, Kvæði og kvæðingar. Rvk. 1888
Bp.: Biskupa sögur I—II. Kh. 1858—78
Bram.: Gerh. P. Brammer, Lýsing Landsins Helga á Krists dögum. Kh. 1842
Br1BóluHj.: Brynjólfur Jónsson, Bólu-Hjálmarssaga. Eyraþr. 1911
Br1Dul.: Dulrænar smásögur. Bessast. 1907
Br1Nat.: Saga Natans Ketilssonar og Skáld-Rösu. Rvk. 1912
Br1Sh.: Saga hugunar minnar um sjálfan mig og tilveruna. Rvk. 1912
Br1Páf.: Sagan af Þuríði formanni og Kambsrásmónum. Rvk. 1893—97
BSFisk.: Bjarni Sæmundsson, Översigt over Islands Fiske. Kh. 1908
BSkAnn.: Annalár Björns á Skarðá I—II. Hrapseyg. 1774—75
BSLfr.: Bjarni Sæmundsson, Kvenslubók i Landfræði handa gagnfræðaskólum. Rvk. 1912
BSSYL.: - - - - - Sjøe og loft. Rvk. 1920
BSt.: Bjarni Thóraransen, Kvæði. Kh. 1884
Bun.: Búnaðarrit. Rvk. 1887 ff. (Tíðskrift)
Campe.: J. H. Campe, Stuttur Síða-Lærdómur fyrir goðra Manna Børn. Utlagður a Íslenska af Guðlaugi Sveinssyni. Leirárg. 1799
Dagskr.: Dagskrá um Heilugus eftir Odd Erlendsson. 1847. Hskr. cit. efter Sch.
Draupn.: Draupnir. Ársrit I. XII. Útg. Torfhaldur P. Holm. Rvk. 1891—1908
EArKett.: Einar Arnórsson, Réttarstaða Íslands. Rvk. 1913
EBl.: Einar Bjarnason, Nokkur Íslenska málsögu orð. i AM 226a, Svei Eggill Erlendsson, Rástr. Tveir smásögur. Rvk. 1941
EErl.: Eimrodin. Kh. og Rvk. 1895 ff. (Tíðskrift)
Emr.: Eimrodin. Kh. og Rvk. 1895 ff. (Tíðskrift)
EOll.: Einar Ólafur Guðmundsson, Eiríkur Jónsson, Óldnordisk Orðbog. Kh. 1860
EJ.: Eiríkur Jónsson, Óldnordisk Orðbog. Kh. 1860
ER.: Einar H. Kvaran (Einar Hjorleifsson), Gull. Saga. Rvk. 1911
EKvYbl.: - - - - - Frá ymsum hlöðum. Sögur. Rvk. 1913
LKE.: - - - - - Lenharður fögefi. Sjónleikur i 5 þáttum. Rvk. 1913
EKvOf.: - - - - - Ólurell. Saga. Rvk. 1908
EKvSál.: - - - - - Sýndir annara. Sjónleikur i þrem þáttum. Rvk. 1915
EKvSamb.: - - - - - Sambýli. Saga. Rvk. 1918
EKvSmá.: - - - - - Smálingar. Fimm sögur. Winnipeg. 1908
EKvSv.: - - - - - Salin vaknar. Saga. Rvk. 1916
EKvV.: - - - - - Vestan þafs og asian. Þrjár sögur. Rvk. 1901
EOL&BP.: Vice-lavmand Eggert Olafssens og Landfisker Biarne Povetsons Reise igennem Island. Soroe 1772
EOIKv.: Eggert Olafsson, Kvæði. Kh. 1832
EOILach.: - - - - - Stutt agrip úr Lachanologia. Kh. 1774
EOIRtr.: - - - - - Ritregur. Hskr. cit. efter Sch.
Esp.: Jón Espólin, Islands árþæki I.—XII. deild. Kh. 1821—55
EspS.: Saga Jóns Espólins. Kh. 1895
Evod.: I vodus, se Bib1Waysh.
Fan.: Íslenski fannur. Rvk. 1914
FEOL.: J. G. Fischer, Eðlisfræði. Magnús Grímsson íslenskaði. Kh. 1852
Fj.: Fjölnir I. IX. Kh. 1835—47 (Tíðskrift)
Fjk.: Fjallkonar. Rvk og Hafnar. 1884 ff. (Avis)
FJMal.: Finnr Jónsson, Malfræði íslenskrætt tungu. Kh. 1908
FP.: John Bunyan, For pilgrimmins frá þessum heimi til him. okomma. London 1876
Fr.: Joh. Fritzner, Orðbog over Det gamle norske Sprog I. III. Ombr. Udgave. Kria. 1886—96
Frankl.: Tveir efsögur útlendra merksönnanna. I. Franklins æti. Hi Parfur maður i sveit. Kh. 1839
Freyr.: Freyr. Rvk. 1904 ff. (Tíðskrift)
Frétr.: Frétrur. Dagbl. Rvk. 1915—18
GBard.: Guðm. G. Bárðarson, Sælingdyr við Ísland; i Skylda um hið isl. náttúrufræðisfélag. Rvk. 1919
GB1.: Guðm. Björnson (skriflige og mundtlig Meddelelser)
GB2.: Guðm. Björnson (skriflige og mundtlig Meddelelser)
GBRPer.: Guðm. Björnson, Ljóðmæli. Kh. 1891
Gen.: Generis, se Bib1Waysh.
GESauðfr.: Guðm. Einarsson, Um sauðfénað. Rvk. 1879
GFFS.: Guðm. Finnþegason, Fra sjónarheim. Rvk. 1918
GFFH.: - - - - - Hugar og heimar. Rvk. 1912
GFrÁtt.: Guðm. Friðjónsson, Efir ellum áttum. Átta sögur. Rvk. 1918
GFrE.: - - - - - Efir. Nökrar sögur. Rvk. 1898
GFrÓl.: Ólaf í Ásu. Rvk. 1907
GFrSex.: Sölvvorf. Sex sögur. Rvk. 1921

- GFrTis.: Guðm. Friðjónsson, Tjú sögur. Rvk. 1918
 GFrTis.: — Tölv sögur. Rvk. 1915
 GFrUel.: — Undir beru lofti. Sannar sögur. Ak. 1904
 GFrUk.: — Ur heimahögum. Kvæði. Rvk. 1902
 GGuinn.: Gunnar Gunnarsson, Sogur. Rvk. 1912.
 GGuinnStr.: — Ströndin. Skáldsaga. Rvk. 1917.
 GGuinnOU.: — Ornin ungi. Ur ættarsögu Borgar-
 fellokna. Rvk. 1913
- GisliG.: Gisli Guðmundsson, Leiðarvísir í sóttkveikjúrannsókn. Rvk. 1912
 Giss.: Gissur Pjetursson, Ritgerð um Vestmannaeyjar. Hskr. cit. efter Sch.
 Gi.: Gjallarhorn. Ak. 1902 ff. (Avis).
 GJ.: Guðm. Jónsson, Safn af íslenzkum orðskvæðum. Kh. 1830
 GKönÆl.: Ælissaga Gisla Konráðssonar ens fróða. Samsett af sjálfum honum. Rvk. 1911—14
- GPrit.: Gestur Pálsson, Rit hans í bundnu og óbundnu máli. I. Winnipeg. Rvk. 1902
 GPSk.: Skáldrit. Rvk. 1902
 GFrDyr.: Benedikt Grondal (Sveinbjarnarson), Dýrafærli. Rvk. 1878
 GFrFugl.: Íslenzkt fuglatil (aves Islandiae) í Stjörnu um hö íslenzka náttúrufræðisfélag 1894 95. Rvk. 1895
 GRvk.: Kvæðabók. Rvk. 1900
 GRvk'53.: Kvæði og nokkrar greinir um skáldskap og fagar menntir. Kh. 1853
- GThBú.: Grímur Thomsen, Rimur af Búa Andrússyni og Friði Dofra-
 döttur. Rvk. 1906
 GTh'95.: — Ljódmaeli. Nýtt safn. Kh. 1895
 GTh'06.: — Ljódmaeli. Nýtt og gamalt. Rvk. 1906
 GTh.: Gisli Thorarson, Ljódmaeli. Rvk. 1885
 Gust.: Gustavs Landlörns saga. Hoolum 1756. Se ÞKet.
 Gust.: R. Cleasby og Gudfr. Vigfússon, An Icelandic-English Dictionary. Oxford. 1879
 GZ.: G. T. Zoega, Íslenzkt-ensk orðabók. Rvk. 1904
 Hafst16.: Hannes Hafstein, Ljódabók. Rvk. 1916
 Hallgr.: Hallgr. Pétursson, Sámar og Kvæði I—II. Rvk. 1887 og '90
 HallgrPass.: — Passiúsálmur
 Heilag.: Heilagra manna sögur. Udg. af C. R. Unger. Kria. 1877
 Hempel.: Hempel, Frumritiði stýrimannaféðinnar. Þýðd handa Ís-
 lengingum af Markusi F. Þjarnarson. Rvk. 1887
- HermJDr.: Hermann Jónasson, Draumar. Rvk. 1912
 HermJdulr.: — Dulrímr. Rvk. 1914
- HHKr.: Helgi Háttanarson, Almenn kirkjusaga I. Saga fornkirku-
 manna. Rvk. 1883—96
 Hist.: F. Jónsson, Historia ecclesiastica Islandiae I—IV. Havníe. 1772—78
 HjalKv.: Jón Hjaltaín, Lækningsbók um þá helztu kvilla á kvælfen-
 aði. Kh. 1837
 HjalLækn.: Lækningskvaer. Kh. 1840
 Hmb.: Heimilisblaði. Eyrar. og Rvk. 1912 ff. (Tíðskrift)
 Horst.: Horster, Agrip af Historium Heilagra Rítingar. Hoolum. 1776
 Hran.: Hrana Saga Egilssonar. Hskr. cit. efter Sch.
 Hróarsk.: Frjettir frá fulltrúa-þinginu í Hróarskeldu I—II. Kh. 1840 og '43
- HSig.: Helgi Sigurðsson, Safn til bragræði íslenzka rimna. Rvk. 1891
 Huld.: Huld. Safn alþýðulegra fræða íslenzka I—VI. Rvk. 1890 98
 HuldaEsk.: Hulda, Æskustír. Smásögur. Rvk. 1915
 HPLoff.: Hannes Þorsteinsson, Galdrá-Lofur. Rvk. 1914
- I.10.: Iðunn. Satnað, íslenzkað og kostað hefir Sigurður Gunnar-
 arsson. Ak. 1860.
 I.20.: Mánaðarrít til skemtanar og fróðleiks I—VII. Rvk. 1884 89
 I.30.: Nýr flokkur. Ritstjórn Ágúst H. Bjarnarson. Rvk. 1915 ff. (Tíðskrift)
- Ík.: Íslenzkt fornkvæði. Kh. 1854 85
 Ík.: Ílions-kviða Homers I—II. Sveinbjörn Egilsson íslenzkaði. Rvk. 1855
 Ík.: Ílions-kviðir I—XII. Benedikt Grondal íslenzkaði. Rvk. 1856
 Ing.: Ingólfur. Rvk. 1903 ff. (Avis)
 Irsv.: W. Irving, Þilagrimur ástrímar. Kh. 1860
 Ísaf.: Ísafold. Rvk. 1874 1921 (Avis)
 Íþrl.: Íþróttasamband Íslands, Skipulagsskrá um leikmót
 IðÖEin.: Jón Jónsson Áðils, Einokunnarverzlun Dana á Íslandi 1602 1787. Rvk. 1919.
- JÁGát.: Jón Arnason og Ólafur Davíðsson, Íslenzkar gátur, skemt-
 anir, vikvakar og þulur. I. Gátur. Kh. 1887
 JÁP.: Jón Arnason, Íslenzkar þjóðsögur og æfintýr I—II. Lpz. 1862—64
 JG.: Jón Guðmundsson, lærdi. (c. 1574 1650)
 JHall.: Jonas Hallgrímsson, Ljódmaeli og ónnur rit. Kh. 1883
 JHallHB.: — Handritsafn Bókmenntafélagsins Nr. 27, 4to
- JHds.: se Nýársög.
 JJsEh.: Jónas Jónasson, Um eðli og heilbrigði mannlægs líkamans. Rvk. 1879
- JKrKrof.: Jón Kristjánsson, Íslenzkr kröfurjettur. Rvk. 1913
 JKrSjór.: — Íslenzkr sjórjettur. Rvk. 1915
 JKrVerz.: — Íslenzkr verzlunarjettur. Rvk. 1916
- JMAss.: Jón Magnússon frá Laufás, Asnabálkur. Hskr. cit. efter Sch.
 JMFisli.: Píalarsaga síra Jóns Magnússonar. Kh. 1912—14
 JÓDM.: Jón Óleigsson, Agrip af danskt málfræði. Rvk. 1915.
 JÓÞy.: Kvensbók í þýsku. Rvk. 1906
 JóhSBHr.: Johann Sigurjónsson, Bóndinn í Hrauni. Rvk. 1908
 JÓL.: Jón Ólafsson, Orðabók íslenzkrar tungu I—2. hefti. Rvk. 1912 og '15
- JÓIHh.: — Sagan af Hróbjarti Hetti og köppum hans. Rvk. 1900
- JÓIOrv.: Jón Ólafsson Grunnvinklungur (kulturstöfriske Nolitzer af hans Orðbogssamling í ÁM., sum oftest cit. efter P. Thoroddsen el. Ó. Davíðsson)
- JÓIInd.: Ælissaga Jóns Ólafssonar Indafara. Kh. 1908—09
 JÓs.: Josephs saga. Hskr. cit. efter Sch.
 JSBr.: Minningarrít aldarfræmlis Jóns Sigurðssonar. Bréf Jóns Sigurðssonar. Úrval. Rvk. 1911
 JSFbr.: Jón Sigurðsson, Lítil Fiskibók. Kh. 1859
 JSVb.: Lítil varningsbók. Kh. 1861
 JSs.: Jónas Jónasson, Ný dansk orðabók. Rvk. 1896
 JSJL.: — Ljos og sluggur. Rvk. 1915
 JSgr.: Ælissaga Jóns prófests Steingrímssonar efter sjálfan hann. Rvk. 1913 16
- JThMk.: Jón Thoroddsen, Maður og kona. Kh. 1876
 JThPs.: Pítur og stúlka. 3. útg. Íst. 1895
 JThorSne.: Jakob Thorarson, Snelgós. Rvk. 1914
 JTrB.: Jón Trausti (Guðm. Magnússon), Borgir. Gamansaga úr Grandarfirði. 2. útg. Rvk. 1911
 Góðir stofnar. Sögur frá fyrri öldum I—II. Rvk. 1914
 JTrHall.: Hella. Sögubátur úr sveitafélagi. Rvk. 1906
 JTrHeð.: Heðarþýði I—IV. Rvk. 1908 11
 JTrL.: — Leysing. Kaupstaðarsaga frá síðustu áratugum niðjundu aldar. Rvk. 1907
 JTrSk.: — Sögur frá Skattarældi I—II. Rvk. 1912 13
 JTrSm.: Smásögur I—II. Rvk. 1909 og '12
 Jurg.: Chr. Jürgensen, Matur og drykkur. Rvk. 1906 '08
 JÞork.: Þorlækjón (Rektor), Supplement til íslenzke Orðboger I—IV. Samling. Rvk. og Kh. 1876 1899
 JÞorkJor.: Jón Þorkelsson (Landsarkivar), Saga Jorunar Hundadaga-
 köngur. Kh. 1892
 JÞorkÞjs.: Þjóðsögur og munnaeli. Rvk. 1899
 JÞorkL.: Íslenzkt ljóðabók Jóns Þorkelssonar prests að Bægisá I—II. Kh. 1812—13
- KambDul.: Guðmundur (Jónsson) Kamban, Úr dularheimum I. Rvk. 1906
 KG.: Konráð Egilsson, Dansk orðabók með íslenzkum þýðingum. Kh. 1851
- Kirk.: Kirkjublaði I—VII. Rvk. 1891 97 (Tíðskrift)
 Klopst.: Klopstokks Messias. Af þýsku á íslenzku snúinn af Jóni Þorlákssyni frá Bægisá. Kh. 1838
- Klp.: Klausturpósturinn I—IX. Beittist og Vkl. 1818 27 (Tíðskrift)
 KrJ.: Rit Kristjáns Jónssonar I. Ljódmaeli. Rvk. 1872
 KvbL.: Kvænablaði. Rvk. 1895 ff. (Tíðskrift)
 Kvöld.: Hannes Finnson, Kvöld-vokurnar I—II. Leirárg. 1796 97
 KolpinRavn.: F. Kolpin Ravn, Ættgeni og kynbætur. Þýtt hefur Helgi Jónsson. Kh. 1905
- Laþ.: Lagasafn handa alþýðu. Rvk. 1890 1910
 Lbs.: Landsbókasafn
 Lear.: Lear konungur, Sogarlætur efter W. Shakespeare. Í íslenzki þýðingu efter Steingrím Thorsteinsson. Rvk. 1878
- Lespoet.: Sveinbjörn Egilsson, Lexicon poetium antiquæ linguae septentrionalis. Havníe 1860
 Lespoet.v.FJ.: — samme Værk. Foroget og þány ud-
 givet ved Finnur Jónsson. Kh. 1913—16
- LFR.: Rit þess Íslenzka Lærdóms-Lista Félags I—XV. Kh. 1781—98 (Tíðskrift)
- Lh.: Lýsing Landsins Helga, se Dram.
 LHBFyrn.: Lárus H. Bjarnarson, Fyrning skulda; í Logræðingur. Ak. 1901
 LHBL&L.: — Log og logskýring. Aðaldrættir. 1916—17 (manskenskræver)
- LHBLd.: — Um landsdómum; í Árk. 1914
 LHBLogr.: — Frumvarp til laga um logræði; í Aþp. 1917 A. Þingskið 5
- Lhgsk.: Landshagskýrslur fyrir Ísland. Rvk. 1896 ff.
 Líkafr.: Líkafróns saga; í Lbs. 661, 4to, cit. efter Sch.
 Líkn.: Líknarbraut, se lík.
 Lock.: A. G. Lock, Um jarðrækt og garðyrkju á Íslandi. Kh. 1876
- Lskjs.: Landskjalasafn
 Logb.: Logberg. Winnipeg 1888 ff. (Avis)
 Logr.: Logrjetta. Rvk. 1906 ff. (Avis)
 Málshb.: Málsháttabók. Hskr. cit. efter Sch.
 MarrPK.: Marrat, Percival Keene, cit. efter Logr., 1914—15
 Matt.: William Mathews, Aðnauvegurinn. Rvk. 1887
 MelÁgr.: Páll Melsted, Agrip af mannkynsgögnni. Rvk. 1878—79

- MelBr.: Páll Melsted, Brjef til Jóns Sigurðssonar, Kh. 1913
 MelEnd.: — — Endurminningar, Kh. 1912.
 MelNls.: — — Norðurlandásaga, Rvk. 1901
 MelForm.: Hallgr. Melsted, Formaldarsagan, Kh. 1900
 MelSf.: Bogi Melsted, Íslendingásaga, Kh. 1902 ff.
 Menim.: Mentamálanefndarálit 1—111, Rvk. 1921
 MHák.: Magnús Hákonarson, Alberts Thorvaldsens æfissaga, Kh. 1841
 MHópp.: Magnús Helgason, Uppdælsmál, Rvk. 1919
 Mill.: J. Sr. Mill, Um frískúla, Rvk. 1886
 Mill.: Miltons Paradísar Missir. Á Íslensku snúinn af Jóni Þorlákssyni (frá Bægis), Kh. 1828
 Myn.: J. P. Mynster, Hugleiðingar um höfuðatriði kristinnar trúar, Kh. 1839
 Mýrd.: Jón Mýrdal, Mannamunur, 2. útg. Rvk. 1912
 MJ.: Mathias Jochumsson, Líðmæli 1—V. Seyðf. og Rvk. 1902 06
 MJGr.: Grettisljóð, Ísf. 1897
 MJJAr.: — — Jón Arason, Harnsgöguleikur í 5 þáttum, Ísf. 1900
 MJÚt.: — — Útileggemennirnir, Leikur í 5 þáttum, Rvk. 1864
 Morð.: Morðbrefabæklingar, Rvk. 1902—06
 Morg.: Morgunblaðið, Rvk. 1913 ff. (Dagblad)
 MSrGAlv.: Magnús Stephensen, Marvæstigt Gaman og Alvora 1—II, Leirárg. og Beitst. 1798 og 1818
 MSrHandb.: Hentug handbók fyrir hvorn mann, Leirárg. 1812
 MSrHjálpr.: Hjálpræði, Neyð, Leirárg. 1802
 MSrVin.: Skemtiligt Vinagleði 1, Leirárg. 1797
 MvT.: Minnisverð Tiðindi 1—III, Leirárg. 1796—1803
 Neftnd.: Tiðindi frá nefndaríundum íslenskra embættismanna í Reykjavík árin 1839 og 1841. Útg. af Þorst. Jónssyni, Kh. 1842
 NeftndFoss.: Nefndarálit meiri hluta fossaíslendinga, Rvk. 1919
 NF.: Ný Fíatagsrit 1—XXX, Kh. 1841 73 (Tíðskrift)
 NGK.: Nockur Gaman-Kvaði orkt af Ymsum Skáldum á 18. öld. Útg. Þórarinn Sveinsson, Kh. 1832.
 Nyársg.: Nyársgögn handa Börnum frá Jóhanni Halldórssyni, Kh. 1841
 NýTíð.: Ný tíðindi, Ritstjóri Magnús Grimsson, Rvk. 1852
 Nýt kirkublað, Rvk. 1906 ff. (Tíðskrift)
 Norð.: Norðurland, Ak. 1901 ff. (Avis)
 Norðri.: Norðri, Ak. 1906 ff. (Avis)
 OBl.: Oddur Björnsson og Jónas Jónsson, Þjóðtrú og þjóðsagnar 1, Ak. 1908
 Od.: Odýsseiskviða Homers, Sveinbjörn Egilsson íslenskaði, Endursk. útg. Kh. 1912.
 Od.: Homen Odýssea, á Íslensku útlögð af Sveinbjörn Egilssyni, Trykt í Skólabóðskrift Bessastaðaskóla, Vkl. 1829 40 (Nær denne Udgave citeres, bruges Boganforelse, betegnet ved romerske Tal)
 Óð.: Óðinn, Rvk. 1906 ff. (Tíðskrift)
 ÓðanFlatm.: Ólafur Daniellsson, Um Hatarnýndir, Kvenslúbók í rúmtræði, Rvk. 1920
 ÓðavSk.: Jón Arason og Ólafur Davíðsson, Íslenzkar gatur, skemt-anar, víkavakar og þular, II, Íslenzkar skemt-anir, Kh. 1888 92
 ÓðavVik.: Samme Værk III, Íslenzkar Víkavakar og Víkavakavæði, Kh. 1894
 ÓðavFul.: Samme Værk IV, Íslenzkar þular og þjóðkvaði, Kh. 1898 1903
 ÓðavPj.: Ólafur Davíðsson, Íslenzkar þjóðsögur, Rvk. 1899
 Óðs.: G. Oddsen, Almenn Jarðfræði og Landsköpun 1, IV, Kh. 1821 27
 OGNT.: Oddur Gottskálsson, Mit nya Testament, Roschvild 1540
 Parm.: Saga af Parmes Lóðinnirni, Rvk. 1884
 PGAnn.: Pietur Guðmundsson, Annáll 19, aldar, Ak. 1912
 Pl.: Plógur 1, IX, Rvk. 1899 1907. (Tíðskrift)
 PPRæð.: Páll Ólafsson, Líðmæli 1, II, Rvk. 1899 1900
 PPRæð.: Pétur Þorbergsson, Stutt Ræðsnið, Vkl. 1839
 PPRæð.: Páll Þorbergsson, Orðregistur (lat. vsl.), Hskr. cit. efter Sch.
 Rðg.: Sagan um þá tva rðgjafa, Vkl. 1835
 Rask.: Rasks Samling i Add. B. U. H. 627, 4to
 Rask18.: Forstjellige Islandsk-Latinske Vocabularia formødentling af Svend Paulsen (Sveinn Læknir Pálsson), i Hskr. Rask 18
 Rvk.: Reykjavík, Rvk. 1900 ff. (Avis)
 Safn.: Safn til sögu Íslands, Kh. og Rvk. 1856 ff.
 SÁG.: Sigurbjörn Á. Gíslason, Reikningsbók 1, VI, Rvk. 1911 14
 Sambli.: Dansk-íslenzk sambandslög, 30. nóv. 1918, Rvk. 1918
 SBIDA.: Sigfus Blöndal, Drotningin í Algersborg og ónnur kvaði, Rvk. 1917
 SBrGr.: Sigurður Breiðfjörð, Frá Grænlandi, Kh. 1836
 SBrNám.: Námurimur, Vkl. 1835
 Sch.: Hallgr. Schevings Samling (f. Afskrift) i Lds. 283 284, 4to
 SchMál.: Hallgrímur Scheving, Íslenzkir málshettir 1, II, Vkl. og Rvk. 1843 og 1847
 SEinAS.: Sigfus Einarsson, Almenn söngfræði, 2. útg. Rvk. 1916
 SEinHlj.: — — Stutt kenslúbók í hljómfraði, Rvk. 1910
 SHFr.: Sigurður Heiðdal, Hraðgur 1, II, Rvk. 1918 og 1919
 Sing.: Æfissaga Sigurðar Ingaldssonar, Ritauð af honum sjálfum, 1, II, Rvk. 1913 14
 Sýrak.: Jesu Sýrakbók, se BiblWaysch.
 Skirnir, Kh. og Rvk. 1827 ff. (Tíðskrift)
 SkKaras.: Skarabarasaga, Hskr. cit. efter Sch.
 Skuld.: Íslenzk þjóðmenningar-bláð, Eigandi og ritstjóri Jón Ólafsson, 1, V. 1877 83, Rvk. 1919
 Sigurður Nordal, Fornar ástr. Rvk. 1919
 SNordFAlv.: — — Snorri Sturluson, Rvk. 1920
 SNordSnStr.: — — Snorri Sturluson, Rvk. 1912
 SStGlu.: Sigurður Sigurðsson, Líjóð, Rvk. 1912
 SStFlu.: Stefn Stefánsson, Flóra Íslands, Kh. 1901
 SStPh.: Flóttanar 1, Udg. Kh. 1913 og 2, Udg. Kh. 1920
 StgrTh.: Steingrímur Thorsteinsson, Líðmæli, 3. útg. Rvk. 1910
 Stj.: Stjórnarráðið fyrir Ísland, Kh. og Rvk. 1874 ff.
 StÖL.: Stefn Ólafsson, Kvaði 1, II, Kh. 1885 86
 StÖL'23.: — — Líðmæli 1, Kh. 1823
 StStAndv.: Stephan G. Stephansson, Andvökur 1, III, Rvk. 1909—10
 Sturm.: Chr. Sturm, Andleg hugvekjur, Útlagðar af Markúsi Magnússyni, 1, II, Leirárg. 1797 98
 Suðurl.: Suðurland, Eyrb. 1910 ff. (Avis)
 Sunnt.: Sunnanfari, Mánadarblað með myndum, 1, XIII, Kh. og Rvk. 1891 1914
 SvEg.: Sveinbjörn Egilsson, se II, og Od.
 SvP.: Sveinn Pálsson, Æfissaga Bjarna Pálssonar, Leirárg. 1800
 SvSolv.: Sveinn Solvason, Tyrro Jóns eður Barni í Logum, Leirárg. 1799
 TBlakn.: Tímarit íslenska bókmæntafélags, Kh. og Rvk. 1880 1901
 THBr.: Torfildur P. Holm, Brynjólfur Sveinsson biskup, 2. útg. Rvk. 1912
 Thord.: Helgi G. Thordersen, Húspostla, Rvk. 1883
 Thorv.: Alberts Thorvaldsens æfissaga, se MHák.
 ThTh.: Theodora Thoroddsen, Eins og gengur, Rvk. 1920
 TSæm.: Tomas Sæmundsson, Bréf, Rvk. 1907
 TSæmRit.: — — Þráir ritgjörðir, Kh. 1841
 TSæmTæk.: — — Ræður við íms tækifæri, Vkl. 1841
 Upp.: Í uppnámi, Íslenzk skákeri, 1901 og '02 (Tíðskrift)
 Urs.: G. F. Ursin, Stjórnfræði, Vkl. 1842
 VA.: Valdir Ásmundsson, Ritreglur, 5. útg. Rvk. 1899
 VatBrotn.: Tomas (Th. Fríðriksson), Brot, Sögur úr íslensku þjóðlífi, Rvk. 1910
 ValDagr.: Dagrinn, Rvk. 1915
 Vid.: Jón P. Vidálin, Hús Postilla, Ed. 8, 1, II, Hoolum 1767 68
 Visir.: Visir, Rvk. 1910 ff. (Dagblad)
 Visn.: Su gamla Visna-Book, Ed. 2, Hoolum 1748
 VægPr.: Þ. Egilsson, Prestskosningin, Leikrit í þremur þáttum, Rvk. 1894
 VægÚt.: — — Útsærd, Leikrit í þremur þáttum með viðbætti, Rvk. 1895
 VPrEriSagn.: Þorsteinn Erlingsson, Íslenzkar sögur og sagnar, Rvk. 1900
 VPrEriP.: Þýrnar, Rvk. 1905
 PGID.: Þorleif Gíjalland (Jón Stefánsson), Dýrasögur 1, Rvk. 1910
 PGIOs.: — — Ófan úr sveitum, Fjóras sögur, Rvk. 1892
 PGUlf.: Upp við fossa, Ak. 1912
 Þjóð.: Þjóðulur, Rvk. 1849 1919 (Avis)
 Þjóðvinn.: Þjóðvinnu, Ísf., Bessast. og Rvk. 1887 1914
 ÞKet.: Þess svenska Gustav Landronis og þess engelska Bertholds íbrotreglur Robinsons, Útlagðar af Þor. Þorlákssyni, Hoolum 1750
 ÞMar.: Þórgier Markússon, Psalterium consolatorum eður Huggunar Saltar, Hoolum 1756
 ÞThArf.: Þorvaldur Thoroddsen, Arterð á Íslandi í þúsund ár, Kh. 1916 17
 ÞThFerð.: — — Ferðabók 1, IV, Kh. 1913 15
 ÞThFr.: Landfræðissaga Íslands, Rvk. og Kh. 1892 1904
 ÞThLýs.: Þýning, Íslands 1, IV, Kh. 1908 21
 Þv.: Þúsund og énnött 1, IV, Kh. 1857 64
 ÞPór.: Þorlákur Þorsteinsson, Líðmæli, Rvk. 1858
 Þrett.: 4 þættir um alþing og ónnur málfrú Íslendinga, Gómiu út af Magn. Eriksyni og óðrum Íslendingum, Kh. 1843
 þ forældet
 † Poesi, digterisk Sprogbrug
 - nydannet Ord, og, noget ældre Nyltænelse, som ikke kan siges at have faaet almindelig Indpaa
 ? Udenlandsk Lænearc, alm. i daglig Tale, is. i Byerne; ikke anerkendt i Skrift-sprog
 - schlect, nemlig
 a. Adjektivt
 abs. absolut
 acc. Akkusativ
 adv. (Adv.) Adverbium, adverbieelt
 Af. Austrifir, Ostlandet
 afb. afbildet, Afbildning
 Af.lend. Afledningsendelse

agr.	Agronomi, agronomisk
Ak.	Akureyri (By paa Nordlandet)
alfab.	alfabetsk
alm., Alm.	almindelig, Almindelighed
anat.	Anatomi, anatomisk
ang.	angaende
anom.	anomalt
ark.	Arkitektur, arkitektonisk
Árn.	Árnessýsla (SysseL paa Sydlandet)
Árnf.	Árnfjörður (Egn i det nordvestlige Island)
Art.	Artikkel, Artiklen
ASkafi.	Austur-Skattafellssýsla (SysseL paa Sydlandet)
astr.	Astronomi, astronomisk
balet.	Bakteriologi
Bard.	Bardstrandarsýsla (SysseL i det nordvestlige Island)
best.	bestaaende, bestemt
bet.	betegn(e)t, betegnende, betyde(t)
Bet.	Betydning
Bibet.	Bibetydning
biol.	Biologi
bl.a.	blandt andet
Bogb.	Bogbinderi
Borg.	Borgarfjarðarsýsla (SysseL i det vestlige Island)
Breiðd.	Breiðdalur (Egn paa Ostlandet)
Breiðf.	Breiðfjörður (Egn i det vestlige Island)
ci.	citeret
cj.	Konjunktion
cobl.	casus obliqui, de bøjede Fald
cogn.	cognomen, Trinnavn
coll.	kollektiv
comp.	Komparativ
conj.	Konjunktiv
d., da.	Dansk
Dal.	Dalassýsla (SysseL i det vestlige Island)
dat.	Dativ
deslq.	deslige
derai.	deraf
diff.	Difflong
dig.	digtersk
Dim.	Diminutiv
Dýr.	Dýrafjörður (Egn i det nordvestlige Island)
d.O.	dette Ord
ds.	det samme
duall.	Dualis
d. v. s.	det vil sige
e.	Engelsk
e-a	enhvevra
e-ð	eftirhvað
egl.	egentlig
Ey.	Eyafjörður (Egn paa Nordlandet)
Eksp.	Eksempel, Exemplet
el.	eller
ellipt.	elliptisk
e-m	enhverjum
e-n	enhverni
endv.	endvidere
ev	enhver
e-ra	enhverrar
e-ri	enhverri
e-s	enhvers
e-u	enhverju
euf.	eufemistisk
f.	Femininum
f. Eks.	for Eksempel
ff.	følgende Sider (Aar)
fil.	Filosofi, filosofisk
flg.	følgende
fon.	fonetisk
Forb.	Forbindelse
Fork., fork.	Forkortelse, forkortet
forsk.	forskellig(e)
fpl.	feminnum plurale, Hanlön i Flertal
fr.	Fransk
gen.	Gentiv
geol.	Geologi, geologisk
ger.	Gerundivum
gl.	gammel
gr.	Græsk
gramm.	Grammatik, grammatisk
Gullbr., Gull.	Gullbringusýsla (SysseL i det sydvestlige Island)
H.	Hærnáfjörður (Egn i det sydøstlige Island)
holl.	Hollandsk
Hornstr.	Hornstrandir (Egn i det nordvestlige Island)
Hskr.	Haandskrift
Hán.	Hánavatnssýsla (SysseL paa Nordlandet)
i Anl. at	i Anledning af

i., intr.	intransitiv
ibid.	ibidem, samme Steds
imp.	Imperfektum
imper.	Imperativ
impers.	impersonale, upersonligt
ind.	Indikativ
indec.	indeclinabile, ubøjeligt
inf.	Infinitiv
interj.	Interjektion
iron.	ironisk
især	især
Ísf.	Ísafjarðarsýsla (SysseL i det nordvestlige Island)
Ísl.	Íslands, íslandsk
i St. f.	i Stedet for
jfr.	jævnfør
jur.	juridisk
kirkl.	kirkehist.
Kjds.	Kjódassýsla (SysseL i det sydvestlige Island)
Kons., kons.	Konsonant, konsonantisk
Kælen.	Kælenavn
L.	Latin
lign.	lignende
Litt., litt.	Litteratur, litterær
log.	Logik
lok.	lokal
m.	Maskulinum
mat.	Matematik, matematisk
med.	Medicin, medicinsk
Mel.	Melkalkskjetta (Egn paa Nordlandet)
merk.	merkantil
metr.	Metrik, metrisk
m. H. t.	med Hensyn til
min.	Mineralogi
Mýr.	Mýrasýsla (SysseL i det vestlige Island)
Mýrd.	Mýrdalur (Egn paa Sydlandet)
myt.	Mytologi, mytologisk
Mýv.	Mývatnssveit (Egn paa Nordlandet)
Mosf.	Mosfellsveit (Egn i Nærheden af Reykjavik)
mpl.	masculinum plurale, Hanlön i Flertal
Múl.	Múlasýslur (Sysler paa Ostlandet)
mus.	Musik
naut.	navtisk
nuf.	medentor
Nl.	Nordland, Nordlandet
NMúl.	Norður-Múlasýsla (SysseL paa Ostlandet)
n-n	noget
no.	Norsk
npl.	neutrum plurale, Intethön i Flertal
npr.	nomen proprium, Egegnavn
Nr.	Nummer
n-t	noget
num. card.	numerus cardinalis, Grundtal
num. ord.	numerus ordinalis, Ordenstal
Obj.	Objekt
o.l.	ogsaa
o.l.	og hængende
Omskr., omskr.	Omskrivning(er), omskrivende
opr.	oprindelig
Ordspr.	Ordsprog
osfr.	og svo framvegis
osv.	og saa videre
overf.	overført
overs.	oversat
ovf.	ovenfor
p.	Person
pass.	passiv
p. Gr. af.	paa Grund af
pl.	Pluralis
pleon.	pleonastisk
pop.	populær, daglig Tale (i Reglen ikke Skriftsprog)
post.	Postposition
pp.	participium praeteriti, Tillegsmade i Fortid
ppr.	participium praesentis, Tillegsmade i Nutid
pron.	Pronomen
pron. dem.	pronomen demonstrativum, paagevende Stedord
pron. indef.	pronomen indefinitum, ubestemt Stedord
pron. inter.	pronomen interrogativum, spørgende Stedord
pron. pers.	pronomen personale, personligt Stedord
pron. poss.	pronomen possessivum, EjeStedord
pron. rel.	pronomen relativum, henførende Stedord
Præf.	Præfix
Præp.	Præposition
præs.	Præsens
præt.	Præteritum
Rang.	Rangrúvallasýsla (SysseL paa Sydlandet)
recipi.	reciprocum, tilbagevirkende

refl.	reflexivum, gensidigt virkende	tekn.	Teknik, teknisk
rel.	relativum, henførende	tel.	Telegraf, Telefon
R.k.	Reykjavík	temp.	temporelt
saal.	saalesdes	teol.	Teologi, teologisk
s. d. O.	se det Ord	tilf.	tilføjet
Seyðf.	Seyðisfjörður (Egn paa Ostlandet)	tilh.	tilhører
sg.	singularis, singulare, (i) Ental	Tilf.	Tilfælde
Siglf.	Siglufjörður (Handelsplads paa Nordlandet)	tr.	trykt
sj.	sjældent	typ.	Typografi
Skaitf.	Skaitafellssýslur (Sysler paa Sydlandet)	udel.	udelukkende
Skag.	Skagafjarðarsýsla (Sysseel paa Nordlandet)	udg.	udgivet
Skrispr.	Skriftsprog	Udtr.	Udtryk
Sl.	Suðurland, Sydlandet	underf.	underforstaaet
sl.	Slang	undert.	undertiden
smf.	sammenlign	upers.	upersonligt
Sms.	Sammensætning(er)	v.	Verbum
SMül.	Suður-Múlasýsla (Sysseel paa Ostlandet)	Vestm.	Vestmannaeyjar (Købstad paa en Ø syd for Island)
Snæf.	Snæfellsnessýsla (Sysseel i det vestlige Island)	Vf.	Vestfirðir (den nordvestlige Del af Landet).
sp.	Spansk	v. Hj. af	ved Hjælp af
spec.	speciel Betydning	vi.	verbum intransitivum, uvrirkende Udsagnsord
sst.	samme Steds	v. impers.	verbum impersonale, upersonligt Udsagnsord
Strand.	Strandasýsla (Sysseel i det nordlige Island)	vistn.	vistnok
Subj.	Subjekt	Vok., vok.	Vokal
Subst., subst.	Substantiv, substantivisk	Vopnf.	Vopnafjörður (Egn paa Ostlandet)
sup.	Supinum	vrefl.	verbum reflexivum, tilbagevirkende Udsagnsord
superl.	Superlativ	VSKaitf.	Vestur-Skaitafellssýsla (Sysseel paa Sydlandet)
sv.	Svensk	vt.	verbum transitivum, virkende Udsagnsord
synon.	Synonym	vulg.	vulgært
t.	Tysk	zool.	Zoologi
Talem.	Talemaade	Ping.	Pingeyfjarsýslur (Sysler paa Nordlandet)
Talespr.	Talesprog	Pingv.	Pingvallassveit (Egn paa Sedlandet)

A

1. **a** [a:], det første Bogstav i det isl. Alfabet (jfr. **á**). Det udtales som dansk 'a' i Gas, Bjad, rase og er dels langt: *dagur* [da:gu:], som dels kort: *altur* [ald'ou], *falla* [falla:]. — Foran ng og nk udtales det som oftest i Nutiden som [au] og skrives da ogs. af enkelte med *a*) *langur* [laung'ou], *hanki* [haunk'i]. Den gamle Udtale har dog holdt sig enkelte Steder, navnlig i det vestlige Island (Vestfjorden, Snæfellsnes), hvor man altså ender siger [laung'ou].

2. **a** i Forkort: **a** = *ari* (i Maa). *a. m. k.* = *ad munna kosti*. *a. k. m.* = *ad kalla ma*.

3. **a** [a] nægtende Verbalaffiks, ikke (= ar), nu kun poetisk i antikiserende Sprog: *var-a þeim urku vant* (JHall. 56).

4. **a** [a:] sprog. 1. = *hv?* hvad behager? 2. (lidt teiende) *ja saa!* (= *io*, *na*).

1. **a** [au:] det andet Bogstav i det isl. Alfabet; udtales som dansk 'au' i 'ma'v', 'Savn' og er baade langt og kort: *saf* [sau:], *áll* [au'd'á]. I visse Forbindelser regnes dette Bogstav som det første; *saal*: *a* og *á*, *Afa* og *Omega*; og *á* bet. *langar leyndardóma hins* *ad sjá* og *biður um þess barnagull* og *þýpar á „á“* (forlanger Livets ABC og begynder med A) (PÉrip. 91).

2. **a** som Forkort: **a** = *ama* (kællifer).

3. **a** (**ár, ár**) [au], [au:] i. Aa, Ely, Flod. I A.-Skatt. har gen. Formen *á* og *ár* bet. det indre, indvendige, *ad frá*, *til* bet. Afstanden i Forhold til nst. — Med dat. bet. *a* Væren paa en i et Sted, med acc. Bevægelse hen til nst.

4. **a** [au] acc. dat. sig af *ær* f. (el. **á**).

5. **a** (**ái, áði, áð**) [au:] i. (jfr. *áa*) bade, stans paa en Rejse for at lade Hestene hvile.

6. **a** [au:] 1. og 3. sg. præs. ind. af *eiga*.

7. **a** [au:] præp. med dat. og acc., bruges ofte ellipt. og undertiden adv.; betegner i Reglen det ydre, udvendige af en Ting, Overfladen, medens *i* og *ár* bet. det indre, indvendige, *ad frá*, *til* bet. Afstanden i Forhold til nst. — Med dat. bet. *a* Væren paa en i et Sted, med acc. Bevægelse hen til nst.

A, med dat. I. lok. i Alm. om Dvaalen el. Væren paa el. i nst.

a paa, *i*: *á sjó* og *landi*, *til* Søs og *til* Landis; *á himni* og *örðu*, i Himlen og paa Jorden; (derimod: *i helvíti*, i Helvede); *á góttinu*, paa Gulvet; *a borðnu*, paa Bordet; *á skippinu*, i (i) Skibet; *þær voru á á báttum* (om Besætningen) de var 4 paa (i) Baaden; *alls voru 100 færbogar á skippinu*, ialt var der 100 Passagerer paa Skibet (om Bord); (derimod: *a skippinu* *voru miklar birgdir af vérum* (om Indholdet); *i báttum var turti* (om det Materiale, som Baaden var bygget af); *för G. heim til foreldra sinna i húsbáðinn á skógnum* (paa Gaarden i Skoven) (JAFn. II. 416), (i Reglen vil man dog her sige *i skógnum*); *stafur á bók*, et Bogstav (paa en Side, om Typerne), men: *lesa á bók*, læse i en Bog (om Indholdet); *nóg var ad starta á reftinni*, der var nok at bëshille i Falden (i ved det Arbejde, der skulde søres inde i Falden); her kunde man ogsaa sige: *i reftinni*; *ítkærur voru láða á imodens de laa med* *hófnunum* (Eimr. XII. 21); *á barnum*, paa Gaarden; *eru mörug hní á barnum?* er der (D. holdes der) mange Tveestofolk paa Gaarden? (mods. *i barnum*, som stude betænde inde i selve Gaardens Huse); *á bar* og *af*, ude og hjemme; — paa el. (lige) over nst. *brá á ánni*, Bro over Floden; *sól er á tráðum*, der er Sol paa Bjergets Top, paa Bjergtoppen. **b**. om Klæder, Vaaben, Smykker og desl.: *hata hatt a höfði*, have en Hat paa Hovedet; *vera á nýjum þáttum*, være stort en ny Dragt, have ny Klæder paa; *hata e-ð á stjer*, have nst íttu sig, hos sig; *þeg hef engu peninga á mifer*, jeg har ingen Penge hos mig. **c**. i Reglen med Navne paa Lande el. Landsdele endende paa *-land*: *á Islandi*, paa (i) Island; *á Englandi*, Prikalandi (sjældnere: *i E.*, *i D.*); *á Norðurlöndum*, i Norden; *þær hjer á landi*, her i Landet (derimod altid *i Danmörku*, *i Svíþjóð*), oftes foran Navne paa flere andre Landsdele og Egne: *á Mýrum*, *á Finnmark* (idet her Grundbet. af *mörk* = Skov, træder frem, medens denne ikke længer føles i *Danmörk*). — Ved Ors Navne bruges oftest *i*, hvilket er det klassiske, dog findes her af og til ogsaa *á*: *á umflotanni eru* (Od. I. 6). — d. foran Navne paa Gaarde el. mindre Lokaltæter, især betegnende den mere fri el. aabne Bølligghed el. den udstrakte Flade,

i Mods. til *i*, saal. foran Navne, der ender paa *-bakki*, *-böl*, *-esri*, *-hjálli*, *-nípur*, *-staður*, *-völlum* osv.: *a Holt* (*Hólm*), *a Heggstöðum*, *a Söndum*, *a Múðraveltum*, *a Þorvaldsþépi*, *a Staðarbakki*, *a Svaböli*, *a Stóranápi*. — e. abstrakte Udtryk med overf. Bet.: *vera á fundi*, deltage i, være til Stede ved et Møde; *vera á þingi*, sidde paa Altinget, jfr. *þingi*, holde (Eing) Møde, raadslaa; *sú smun er i miver laggur* (hvilur þar mugu) *þad er eins og álög hini á þessum tíarsöðum vorum* (TÍðim. 1894), det er som om disse vore Skatte er forhöksede; *astáður a góðum og gildum rökum bygður*, godt tunderede Grunde. **f**. om Beröring eller Forhinselse, ved, paa: *snerta (takka) á e-u*, røre ved nst, *halda á e-u*, holde paa nst, have nst i Haanden. **g**. flere Tilt., hvor man lunde vente acc., nærmest betegnende Handlingens Virkning eller Fokus: *þegga lígati á e-m*, give en et Spydstik; *þegar hann nu group á löngu* (berorte Lígati); (*innom*) *lonu á klettum* (stóate paa en Klippe); *þar stóttu sköpd á sandtrö* (strandede paa en Sandbank); *sigrast á e-m*, beseire on; *þrifa á e-m*, gribe fat i en; *skeri sig á e-u*, skæse sig paa nst, ogsaa i overf.; *Bet. halda fast á e-u* (*veri sköðum*, fastholde nst (som Menning); *taka vel tilli*, *álíklega á e-u*, (nes; *taka vel i* *ed* *tel* *e-u* *vel*; *taka e-u illa*, *álíklega*, ytre sin Tilfredshed, Utilfredshed med el. Misbilligelse af nst; *þvering á allu störu*, hvorledes det hele hang sammen; *þvering som á þin stö*, hvorledes det nu end var. **h**. om Bevægelse i Rummet inden for de Grænser, som det styrende Ord betegner: *tara á skipi*, tage for en Baad, et Skib; *ganga á gotu fenni*, gaa paa Gæden. **i**. med Forstilling om en Bevægelse el. Retning; i overf. Bet., idet der nærmest tanke paa Handlingens Gentagelse el. Virkning el. paa det stædige, vedvarende ved Virkningen: *þad ríður á e-u*, nst er uigtigt; *stúgast á e-m*, stadig gentage nst; *fela á hendu* (oftere: *fela á hendur*), betro til. **j**. nærmest betegnende den sig gentagende Handling, det iterative: *þrifa á e-m*, isole paa nst; *herða á e-u*, stramme nst; *skotnu dundu á þeim*, Skudene regnede ned over dem, i overf. *Bet. lita dýnja á e-u*, lade nst falde Slag i Slag paa nst; *lata skammtun dýnja á e-m*, overdøenge en med Skældord.

II. om Tidens: **a**. om et særligt Tidspunkt, **i**, om, ved, til: *á dagum* *Sverris konunga*, i Kong Sverres Tid, *a naturlíku*, om Natton, ved Natteid, *vera á gamals aldri*, være til Aars; *á júlunum*, i Julen, ved Juletid; *á ákroðnum tína*, til den festsatte Tid; *á þeim degi*, paa den Dag; *á sinni tíð*, til sin Tid; *a sama ári*, i det samme Aar; *á þeim tíma*, paa den Tid.

b. iterativt, navnlig om Aarsstuder (hét dog hyppigere acc.): *á veturnu* (= *á veturna*), om Vinteren, hver Vinter; *500 krónur á ári*, fem Hundrede Kroner om Aaret (hvært Aar, aarlig); *tvisvar á mánuði*, to Gange om Maanedet, to Gange hver Maaned (maanedlig); *á nóttunum*, om Natten, hver Nat (men altid: *a daginn*); *á hverjum morgni* (= *á morgunna*), hver Morgen; *a hverju vori*, hvert Forar. — **c**. om Tidsrummet, inden for hvilket noget sker: *hann varð alhöll á fáum dögum*, han blev fuldstændig rask i Lobet af nogle få Dage; *á tremur dögum*, i Lobet af to Dage;

á þrjú ári, i det tredje Aar, *á ríku fresti*, om en Uges Tid; *á 6 standum* og *íðugum 12 minútum*, i Lobet af 6 Timer og godt og vel 12 Minutter; *a unga aldri*, i Ungdommen, (som) ung. — **d**. for at betegne en Grænse for en Talværdi, navnlig om Alder: *hún er nú á trettíngasta árinu*, hun gaar nu i sit trettinde Aar; *á þínu rekli*, paa Alder med dig; *uart a meðalvætt*, knap af Middehøide; *á þrjú tugi*, over tyve, mellem tyve og tredive; *á öðru hundráð skipa*, over et Hundrede Skibe (i denne sidste Bet. dog i Reglen med acc.).

III. om forskelligte andre Forhold. Tilstand, Egenskab, Beskræftigelse osv., med mere el. mindre overf. **B**. om et Objekt, navnlig efter subst., som betegner Sindsstemning el. Følelse af venlig eller uvenlig Natur, ogsaa end den deraf følgende Handling; i det hele Ord der bet. Sindsstemningen og Sirelevringsbøhd som Bifald, Mødstand, Tvøl, Nysgjerrighed, Haab, Attraa, Tillid, Undren, Glemse osv.; naar der i saadanne Udtryk bruges acc. (i. Eks. *legga hug á e-ð*), tænkes der nærmest paa Handlingens Bevægelse, medens der ved dat. (i. Eks. *hafa hug á e-u*), tænkes paa det varige ved Følelsen: *hafa mætur á e-u*, sette nst høit; *hafa á i e-u*, holde af, sløke on; *hafa sín á e-u*, have sig paa on; *hafa andspöl á e-m*, naar Modbydelighed for, afsky on; *hafa umgætt á e-m*, have noget mod on, ikke kunne udtåa on; *hafa átrúnað á e-u*, tro paa nst.

sumir, da der var gaet 10 Uger af Sommeren: *frødnungur var af nótt*, en Tredjedel af Natten var gaet. — 3. i adverbelle Udtryk som: af *bræðri*, strals, af *níja*, paa ny, igen.

C. i forsk. andre Forhold: 1. Om Overgang fra et Oprindelse af n-1, i Bet. af, fra. — 2. (fr. C. V.) om den Person, fra hvilken man modtager noget el. som man venter n-1 fra: *þiggja þeninga af e-m*, tage imod Penga af en; *taka við e-u af e-m*, modtage noget af en; *þiggja gjöf af e-m*, modtage en Gave af en; en, over: *þora gjöf vörður af e-m*, have fortjent godt af en; *sarta atarkostum af e-m*, maatte finde sig i haard Behandling af en; *þú færð aldrei nett gjöf af honum*, du faar aldrig noget godt fra hans Side, af ham kan du aldrig vente dig noget godt; *ödur af gjöf*, besat af en Djevle; *hann varð þess vis af honum*, han fik det at vide af ham; *hann var vel látinn af öllum*, han var afholdt af alle. — 2. om Personer, fra hvilken n-1 tages, navnlig ved Magt: *taka, þrifa e-ð*, *sofita e-u af e-m*, tage, øube, ivlske noget fra en; *hann drap riddara af honum til tálfi*, han slog en Springer for ham (i Skakspil); *þetta var nágæt af honum*, mange af hans Folk talde der; *þetta etir af e-m*, skilles fra en, blivne tilbage (paa Grund af); *af*, at man ikke kan følge med; *sakke agterad*; (GUM. 10.) *... rard nít af* (blev borte for) *Jóhann brædur sínum i graskleit* (GUM. 11.) *... sámtæðamanns síns er optir hefðir orðid af sín* (JÁP. 11. 288); *þú mun aldrei látast af honum ganga*, det vil aldrig forlade ham. — 3. betegende det, som man bliver skilt med el. mister: *varð hann heill af síttum*, han blev helbredet for sin Sygdom; *verða af e-u*, gaa Glip af n-1; *verða af kámp*, gaa Glip af en Handel, Forretning; *ganga af tætti*, forlæste Religionen, forlade sin Tro. 4. betegende det, hvorfra man henvender sin Opmærksomhed, Tanker el. Virksomhed: *þiggja af e-u*, súa n-1 af Tankerne; *spá af e-u*, tale, miste n-1; *hvortugt mátt af öðru s-ð*, de kunde ikke tale at skilles ad; *lata af e-u*, høre op med n-1.

H. for at betegne Forholdet mellem en Del af n-1 og Helheden af. — 1. betegende en Del, der borttages: *hann af af máttum*, han spiste (en Del af) Mæden; *þaggja höfudid af e-m*, hugge Hovedet af en; *elliptisk*: *af*, borte, væk; *... áttum*, Fæden el. foden er borte; *síttum*, *fréttid* i *síttumum* og *læk* af *lækid*, Flagstangen blev knækket af Stormen og Flaget blæste borte; *við Hálsu höfðid ödur verð áttid mikið*, en var nu af (er ophørt) (PThLr. II, 266). — 2. ofte omskrivende en Genitiv. — a. i Bet. af, blandt: *hann var mestur af þeim* (= *þeirra mestur*), han var den største af dem; *það er ein af þinum hans*, det er et af hans Faar; *ein af þeim*, en af dem (= *ein þeir*). — b. over: *eiga mikið af e-u*, eje meget af n-1; *kanna lítið (mikið) af e-u*, kunne lidt (meget) af n-1; *þera af e-m*, overgaa en; — elliptisk: *þaðan af meira*, end mere; *ríða e-ð af*, bestemme n-1. — c. bet. of Fortrin, fremfor: *af öllum mönnum þukur nifer erast um skildum*, af alle Mennesker holder jeg mest af Dienerne.

3. a. betegende Indholdet: *með*, at; *ferma skáp af e-u*, lade et Skib med n-1; *þetta hafa af þeim*, belæse Hestene med Hø; *húttur af mat*, fylt med Mat; *þerudrum er fullur af fiski*, Fjorden er fuld af Fisk; *fullur af andgöf*, fuld af and; *satn*, *þetta er e-ð af e-u*, tomme ud for n-1; *nið hef jeg tænt mig af frættingu*, nu er jeg læns for Nýt. — III. betegende Stoffet (her bruges ogsaa *af*). — 1. konkret: *bringurinn var af* (el. *ur*) *gull*, Ringen var af Guld; *húsið var bygt af líri* timber, Huset var opført af Tommer; — elliptisk: *þer sést til tóttu og hefir fundist af erri og látum* (man har fundet Kobber- og Messingsager) (PTh Ferð. III. 257). — 2. i overf. Bet. i Udtryk som: *gera e-ð af e-u*, gøre n-1 af nt; *hvað hefurðu gert af þú?* hvad har du gjort af det? om noget der er forsvundet el. tabt; *hvað er orðið af honum?* hvor er han bleven af? *Gud gerði allt af vögu*, en þú gerir allt engu, Gud gjorde alt af intel, men du gør alt til intel (JÖL). IV. betegende Afstamning, Oprindelse, Hjemstavn: af, fra. — 1. a. Afstamning: af *honum er kominn Umur*, fra ham nedstammet E. (her kan *frá* ogsaa bruges); *af göðum atttum*, af god Familie (her kunde *frá* ikke bruges). — b. overf.: *eftir*: *af honum dreystu stóðurinn nafnið*, Stedet er opkaldt efter ham. — 2. a. betegende Ophav el. Oprindelse: *þistu af höfð hans*, det stod en Glorie om hans Hoved; *lýfir af dógi*, Dagen gyver; *semm tekur merkva af nótt*, snart nærmer Natten sig. — b. i overf. Bet.: *híðstæt*, *leita*, *standa af*, følge af, forarsages af; *hlífst mægt út af þú*, det afstedkommer meget önd; *af þessu leðri*, heraf velger; *stóð mikið öll af honum*, han indgød stærk Frygt, man frygtede ham meget; *af honum stendur nærgt ílt*, han er Aarsag til meget önd; *þetta málf er af illum rínum rannid*, denne Säg bundr i Daarlighed; *hata þveg af e-m*, være bange for n-1. — 3. betegende Hjemstavn: *hann var af Austurlöndum*, han var fra O-Øjlandene; *þaðan af leinum?* fra hvilken Land? *Þi eldre Sprobrug navnlig med Gaardens Navn*, om hoesed knyttet til Egennavnet: *Gunnar af Hlíðarvöndu*, *Hlífr af Sári*; i Nuds-sproget er dette særdent, men kan dog forkomme; i Reglen vil man sige (svarende til s. 2.) — V. betegende et logiske Subjekt (fr. C. I. 1.); i Reglen med perirastisk Passiv: *hann var sendur þungid af Jóni*, han blev sendt herhen af Jón; *þytt af Jóni Jóssenni*, oversat af J. J., ved J. J.; *gann samn af honum*, en Artikel forfattet af ham; *kerkjnn var smíðid af Ingólfi*, Kirken blev bygget af I.; *umna e-ð af hendi*, búldfare n-1. — VI. for at betegne det, der ligger til Grund el. af, súa glæde sig over n-1, paa Grund af n-1; *hállidaurur af þvötu*, halvdod af Træthed; *úmunda af svínfövi*, segnerfærd af Svovlsøshed; *hann gerði þá af skildurkorni*, han gjorde det af Pligtloshet; *af manna ríðum*, ved Meneskelshand (svols. *nattirínga*, *af sjálfa spur*; *af guðs miskunn*, af Guds Naade; *af guðs þolinæði*, fomedetst Guðs Taalmodighed; *laxinn af krefti*, daarlígt af Forhøelse, forkelet. — 2. a.

af þvi (að), fordi; af þvi (að) *Jón fór, vildi Á. líka fara*, fordi J. gik, vilde A. ogsaa gaa; *hværs vegna?* *Álf þvi af*, *Hvorfor?* *Fordi*. — b. af þvi, derfor; *af þvi vill enginn vera þar*. — 3. *alt af so atefi*, allid. — 4. af, ved, ved Hjelpl af: *maðurinn rjettast ekki af verkuum sínum*, Mennesket retfærdiggøres ikke ved sine Gærninger; *hann varð fregur af þessu verki*, han blev beromt for denne Gærning; *íkk þakast í valbrá á ennmu*, Liget blev genkendt (identificeret) ved Hjelpl af et Modernærke paa Panden; *af ævöxtum skulud þú þekka þá*, af Frugterne skal I kende dem; *af þessu má sjá*, heraf kan man se; *þykjast göður, mikill, vera stoltur af e-u*, være stolt over (af) n-1. — 5. i forsk. adv. Udtryk, is. betegende Sindsstemninger: *af möðu*, hæftig bevæget, af *reði*, i Vrede, ved; *hann taladi ekki orð af við*, han sagde ikke et fornuftigt Ord; *af öllu afli*, af alle Kræfter. — VII. i Bet.: med Hensyn til, i Hensende til, om, angaaende, af. 1. med Verbet i Bet. fortæller fra Underretning om: *af honum er þáð að segja*, angaaende ham er der det at berette; *af honum eru (þvaga) miklar sögur*, om ham fortælles der meget; *hafa njósn af e-u*, lra (hemmelig) Underretning om n-1; *frjetta af e-u*, faa af vide, erfære med Hensyn til n-1. — 2. med enkelte adv. som *auðugur*, *rikur*, *ör*, *fátakur*, osv.: *auðugur af fjö*, rig paa Guds; *rikur af dygðum*, en fátakur af fjö, rig paa Dyder, fátlig paa Guds; *hann var nógur ör af skómmunum*, han sparede ikke paa Skældorsd. — VIII. i Fraser som *af hendi*, *af hállu e-s*, som Stedfortræder for en; ogsaa i adverbelle Udtryk som *af hjóðid*, i Stílhed, af *þetta*, beredviligt. — IX. adv. med el. Verbum for at betegne Tilendebingelsen af en Handling: *bort*, til Ende, forbi; *þá er þetta af*, endelig er dette forbi, til Ende; *var þá af (honum) óttáttum*, Rusen var borte; (Ordspr.) *af er þraut*, þá unnir er, naar Kraftproven er udført, er den forbi; (Talem.) *af er þáð*, som *áður var*, i Tider er forbi, (ia) det var dengang; *skína af*, er borte, som *áður var*, i Tider er forbi, Selen hvidner frem borte; *þetta er þvö af fjörðum*, de roede Fjorden til Ende; *þá af náttin*, Natten gik; *þer súða af um nóttina*, de sov hele Natten (Natten til Ende); *þer lá hann af nóttina*, der laa han Natten over (And. 1. 98); *holdu af* (hete Vejen) *út í spá* (JÁP. 1. 635); *þer náðu af um kvöldid*, de naaede deres Maal om Aftenen; *ríða sem af þer*, ride alt, hvad Remmer og Toj kan holde. — X. med lok. adv. þar af, deraf; *framan af*, *Þi* Begyndelsen, *Þi*ra Forenden; *hjer af*, heraf; *hýdan af*, fra nu af; *þádan af*, fra den Tid; *af fram*, fram af, ud over; *hestráðid hann af fram*, han styrkede ud over (Klippen) (GUM.Æf. 84). — XI. adverbelt i Udtrykket: *segja af eða á*, sige ja eller nej; *gefa lítið af eða á um e-ð*, ikke udråde sig bestemt ang. n-1; *þer er af og frá* el. det er ganske umuligt, det kan der slet ikke være tale om; *þetta er af og frá* el. det er ganske det kan aldeles ikke være rigtigt; *segir hann*, *af þáð af og frá um þetta*, *hann hafa einu þetta mál* (JÁP. 1. 243); *Konungssöguggja er af og frá eða* (han umulig være ældre) *en frá mikiðki 13. aldar* (Eimr. VII. 234); *af er þvi með öllu frí* (det er ganske utænkeligt, og) *ansi þinu máti* (ÓDaf. P. 349). — XII. i Forbindelse med en Mangde Verber, se disse.

3. som Præfix: 1. af (privativum), betegende Formindskelse, Tab, Fradrag, Nægtelse osv.: *segja* — *afsegja*, *skaplegur* — *afskaplegur* osv. — bet. til Side; *áttis*, *áttalur* osv. — 2. af (intensivum), forstærkende: *áttíð*, *áttglati* osv. — (Dette sidste af er muligvis et oprindeligt öf.)

Áfa (-r) [au'fauf:] f. (áhrif) Virkning, Virkning af berusende Drikke; á. óls (EOLach. 74).

afabróðir [ava'bro:ðir] m. Bestefaders Broder, Grandonkel. *ádykt* [au'dykt:] f. Deduktion, Følgeslutning; en *ádyktar* i Sms., deduktiv, syllogistisk (AB)Rok. § 77). — *ályktu* [-au'lyktu] vt. deducere. — *ályktar* [au'lyktar] m. [au'lyktar] (á)húsdög] m. Syllogisme. — *ályktun* [-au'lyktun] f. áfalykt.

á fall [au'fald:] m. 1. (ágrif) hvad der styrker el. falder ned over en, is. stor Boltegang, Sostyrning. — 2. (dög) Dug. — 3. (skriða) Skred, Fjeldskred. — 4. Skade forarsaget ved Fjeldskred el. Oversvømmelse: *engid á nesnu liggur undir áföllum bæði af vatni og ar* (JÖL), Engen paa Næsset er udsat for Beskadigelse af Vand og Sandnyd. — 5. overf.: (*shy, tjón*) Skade, Tab, Ulykke, spec. legemlig Skade opstaet ved Kasten el. Falden. — 6. (flög) Krampanfald, epileptisk Anfald (JÁP. 1. 368). — 7. (fr. ástífl) Snestorm. — 8. (á sektar, fr. falla á) det at ifalde en Bode, Forfalden af en Gældspost. — 9. (dómsáttal) det at blive kendt skyldig ved Dom, Domfældelse. — *lalla* [-láða:] v. (*falla í gjaldgöngu*) forfalle til Betaling: *allur skuldir gjaldnum jafnskjött og þar ástífl* (Eimr. XII. 97).

áfallasaur [au'falasa:ur:] s. v. veitur, stormfuld Vinter med hyppige Uveirur. — XIV. 11), fr. áfall.

áfanga laus [au'fangalau:] s. uden Bestedest el. Holdpladers: *á fanglaugur*; — adv. *laus*, uden at gøre Ophold undervejs. — *staður* [-sða:ð:] m. Bestedet, Station.

áfangi [au'fangi:] m. 1. fangastadur. — 2. (leid milli tveggja áfangastada) Veistykke mellem to Steder, hvor man gør Ophold (fr. á 5). — 3. (dragli) Dragsejle.

afar [au'far:] adv. i høj Grad, overordentlig, umaadlig; bruges i Regelen som første Del af et sammensat Ord. — *auðugur* [-r-öyðuðoqel] s. umaadellig rig. — *breiður* [-brí:ðu:] s. overordentlig bred, hvæ breð. — *fastur* [-f-as:ðoqel] s. overordentlig fast. — *illa* [-r-id'ia] adv. umaadellig slet el. daarlígt. — *yrði* [-r-ði] npl. hæftige Ord, Trusler. — *þaup* [-r-ö:þaup] npl daarlígt Kob: *sarta af þrákagnum*, maaltale; *ublu Þris*, *ublu kofala*; *í-kosdalyti*, *ublu* (ublu Vilkaat 3) paa rimelige (daarlíge) Vilkaar.

afarkostir [-kós:ðic] mpl. (*mjög ósanngjarnir kostir*) overordentlig stränge

Ber. tál): (Talem.) renna á (gleypa) agnét (eql. slúge Agnet), láða sig lokke, ióbe með Linstangen.
agnar [agnar] gen. af ögn. -littill [-littill], -hlitill]. -smár [-smár] a. lille bitte, -ögn [-ögn] f. str. ögn, minste Smule; ekki á, ikke det ringeste, ikke en Todde.

agn bití [agnbiti], -bití] m. Bid Agn. -dofa [-dofa] m. indec. him-melfaldin, lamslátt, forstenet, bestyrt. -dofi [-dofi] m. Forstenelse.

Agnis (-ar, -ar) [agnis, agnis] f. apr. Agnes.

agn fiskur [agnfiskur] m. Lokkifiskur. -giarn [agn(ari)] a. 1. (trúgátt) fangstýling. - 2. (sálfinn í æm) lysten efter Mading, som gærne bider paa Kroghen. -hald (-s, pl. -höld) [-v(-hald), agnalt, -(hólt) n. Hage, Modhage (paa en Fiskekrög). -haldslaus [-haldslaus] a. uden Modhage, -hnúf [agnu'ti] m. agnúi. -húf [-húf] m. agnitiur. -op [-op] n. pl. m. Aabningen bagtaa en Raveskav, hvor Lokke-maden lægges ind. -samur [-v(-samog)] a. sig paa Fangst. -sax [-sax] n. stor Kniv til at skære Mading med (BH.). -semd [-samt] i agnsemi. -semdarjörð [-semdarjörð] f. indec. en Gaard med mange Herligheder, en ud-mærket Gaard. -semi [-semi] f. indec. 1. (væðslu) Rjódmog paa Fangst. - 2. i overtr. Bet. i det hele taget om en Jörðs Herligheder, ontr.

landskætt. - 3. a. (gagn) Gavn. þad er ei á, að þessum mál (StíttAndv. i B. 278). b. Fordel, Udbytte. þin heildur að þad sé ekki af mikni a. i Barkersstöðum þín þann tíen sér gágn og þad þarðarmannu í mót (ODae B. 12). -semlaus [semslaus] a. (um jörð) uden Herligheder (om en Gaard) spæc. m. H. t. Fangst. -spotti [-sbohdi] m. Snor, hvorved Lokke-maden fastgøres. -tittur [-tithud] m. Pind (f. Eks.) i en Raveskav) hvor-til Lokkemaden fastgøres.

agnást (a) [agnast] vrefl. 1. (tekn.) (om Tandhjul) gribe ind i hinanden. - 2. a. ind e-m, give ondt af sig overfor en, plage en (Aen.). -agnúi (-a, -ar) [agnui] m. (opr. agnui) 1. (agnhald) Modhage, Hage. - 2. (normærk) Vanskelighed, Ualmæpe þar eru ómör agnar a. der er forskellig Ualmæpe derved. - 3. (umgustur) Modhule. hafa agnið á e-m, have et Horn i Siden paa en. 4. lille Barn, Stump. Ög á þad skiftir ekki áður um býrni stórt. Almarlungu a. vorður að títtu dól Gólfat (MHUpp. 62). spoc. agraft Unge; hann er mosti a. strak-urinn.

agn þráður [agnþráður] m. Traad, hvorved Lokkemaden fastgøres til Pinden (agnitur). -þrota [-þrota], -þrota] a. indec. hvis Agn er sluppet op, uden Agn.

agnða hluti [agnða hluti], -hluti] m. Tantime. -not [-not] npl. Brugstret (sans fructus). -pantur [-pantur], -pantur] m. Pant i Broj og Udbytte, Antikresis (hvorved Skyldneren overlader Kreditor Brøgen om Indtægten af den pantsatte Ting, i Stedet for at betale Renten af Laenet).

á góði [augo] 1. m. (árðar) Udbytte, Gevinst, Profit, (hugur) Fordel, Vinding. -gogast (a) [-gogast] vrefl. blive hængende ved en Krög. -gos [-gos] n. pludseligt, kortvarigt flidebærende, is. Diarthe, les Mave (Ara.). -greining [-greining] f. ágreiningur.

ágreiningis álit [augreiningis álit] m. afvigende Mening, særligt Votum-hæner nemdarmáður, som er eigi samdómá hmun, getur heintuð að a. háttu róa stáld með álm orðum i góðræðisáma, eðværi Meðlem. der har fra de andre afvigende Mening, kan forlange den tilføjet Prestakonu a. Uddar (Sti. 705. A. 210). -arkvæði [-arkvæði] n. særligt Votum. Separatbetænkning. -atriði [-atriði], -atriði] n. Stridsprogramal, Differens-punt. -efni [-efni] n. 1. (etm. som ágreiningur er um) Stridsprogramal. - 2. (álitni til ágreiningu) Grund, Anledning til Strid. -frelsi [-frelsi] n. Meningsfrihed. -maður [-maður] m. anderledstænkende, (s. trauðinn) brigt som Övers. af det engelske Dissenter, om Følle udenfor den engelske Statskirke. -mál [-mál] n. ágreiningsefni. -seðill [-seðill] m. omstøtt Seddel. -skodun [-sogodun] f. afvigende Anskuelse.

ágreiningur [augreiningur] n. 1. (skodmannur) Meningsforskel, Divergens. 2. (sámþykkt) Uenighed, Tvistigheder. -grip [-grip] n. Udtog, Uddrag, Oversigt. -græða [-græða] 1. (á tré) gode (et træ) -græðsla [-græðsla] f. Poding.

ágræðslu bolur [augræðslu bolur] m. Podestamme. -kvæða [-kvoða] f. Podedevle. -ristpa [-ristpa] f. Podespilstr. -sporr [-sþorr] n. Podedelt.

ágsborg [augsborg] f. npr. Augsburg. -borgarjafning [-borgarjafning] f. den Augsburgske Trosbekendelse.

ágúrka (-u, -ur) [águrka] f. Agurk.

ágúst (-s) [august] m. 1. August, Augustmaned. 2. npr. Ágúst (pl. -ar) August. -mánuður [-maunodur] m. ágúst 1.

á gæða [augæða] 1. vt. vende til det gode, rette, forbedre (LFR 9. 25). 2. føje til; lengi má á. - reil. ágættast, tiltege. 1. -gæta [-gæta], -gæta] vt. rose, berómme; (Orðspr.) verkið ágættu minnum, Værket roses Manden. 2. -gæta [-gæta], -gæta] adv. og første Sammensætnings-led, se ágæti og ágætis. -gæti [-eis, pl. -gæti] [-gæti] m. 1. hvad der er udmærket el. udmærker om (tráð) Berømmelse, Udmærkelse (f. hirtak) þetta er mikid á, dette er ganske udmærket. (Orðspr.) hær hefur nokkuð til sín ágættis, enhver har nst at kunne rose sig af. ált á. 3. gægn órin (SchM.), det udmærkede har ált en Uæmmer. - 2. (álfingur martur) Løkkelbidskem. - 3. gen. sg. ágætis og tón. pl. ágæta bruges som adv. og første Sammensætnings-led i Bt. udmærket, i høieste Gråd, overmadt; ágæta-gæður, vel, udmærket godt, godt osv.

ágættis [augættis, gættis] adv. se ágæti. -alli [-alli] n. udmærket Fangst, is. Fiskeri. -reinkunn [-reinkun], -reinkun] f. første Karakter med Udmærkelse, Præceteris; maður með a., Præceteris. -gripur [-gripur, -gripur] m. stor Kostbarhed, herlig Ting; (um dyri) herligt Dyr.

-kona [-kona] f. udmærket Kvinde. -lækur [-læhugni] m. udmærket Læge. -maður [-maður] m. udmærket Mand, Stadsråds; (mikilmenni) fremragende, stor Mand. -orð [-orð] n. udmærket Rægt, stort R. -verki [-verki] n. Daad, udmærket Arbejde, Mesterskyld, udmærket Öarning.

ágætlega [augættiga, -gættiga] adv. fortreffeligt, udmærket, (som Karakter) udmærket godt, og. -legur [-leður] a. ágætur. -leiki, -leikur [-leiki, -leiki], -leiki, -leiki] m. Fortærfelighed. f-samlega [-samlega] adv. ágætlega.

ágætur [augættur, -gættur] m. f. -gætt, n. -gætt] a. udmærket; (fægur) berømmelig, brillant; á. sigur, en glimrende Sejr; ágætara 1. ágætara - þú ert ágæt áttu en stóratte! -háfnarið [-háfnarið] n. (et Skibs) Besætning. -hald (-s, -höld) [-hald, -holt] n. 1. pl. áhöld; (mótsöðumagn) Modstand, Stykke til at yde Modstand; hafa ögen áhöld vöð, ingen Modstand kunne yde. 2. pl. áhöld; Ligevegt i Kræfter; áhöld eru en e-ð. Partiet er nogenlunde lige, ömrent ögen; hjer eru áhöld um súldina, det er vanskeligt at afgøre, hvilken (el. hvis) Kunst er den høieste (Eimr. XV. 17); áhöld væru um, hvort og gar (Chancerne var lige store om jög gættede) rott eða ringt (HermJóhlf. 49); se færð fyrir Ok og Arnar-arinnshönd, þá munu verða áhöld um (vil det vanskelige kunde afgøre, hvilken Vej er den længste), en skemst verður að fara öms og sig og þannar að fara (JHMK. 16). 3. (verktæmi) Redskab, - pl. áhöld, In-ventar, Rekvæsting, Grever. -áhöld, hald] en Kirkes Ornamente og In-strumenter. - 4. (áttik) det at holde tist paa nt.

áhalda glamur [auhalda glamur] n. Kirken af Redskaber. -skrá [-sgrau] f. Inventarliste. -spjöll [-sþjóð] npl. Beskæftigelse af Redskaber el. Inventar.

á haldslaus [auhalt(s)laus] a. uden Redskaber. -hallað [-hallað] ppp. forurettet, her, halla á, se halla skal hann hefðvona þeim, er honum þykir áhálað (Sti. 90 A. 40). -halla [-halla] [-halla] n. 1. (halla til áttinn hildur) Hælden til en af Siderne. 2. (mismunur) Forskel, Misforhold. 3. (angelsk) (angelsk) Forurettelse. 4. Tab. Á þennan hátt unnu þeir rættiga upp allan áhalla á möluna og matvænum (AÐEIn. 392 3).

-hanga [-hauga] vt. hænge ved, hænges sammen med; pp. áhængandi, tilhørende, vedkommende, (understøttet om Familienforhold, se det følgende Ord); þú var þi og ömhuður þessum á, det var þi og nogle af hans Følle (el. Familien). -hangandi (-a, -endur) [-hangandi, -söndu] m. f-hangari (-a, -ar) [-hangari] m. Tilhænger, Klient. -hankast [-hangast, -haukast] vrefl. e-m a. f. e-m hokkast, der, tilstodet en nst (JOL).

-heidi [-heidi] adv. længer frem (op) paa Høden. 1. -heyrandi (-a, -endur) [-heyrandi, -söndu] m. Tilhører. 2. -heyrandi [-heyrandi] a. hørende paa; að honum stálm áheyrandi, i hans øgt Paabor.

áheyranda pallur [auheyranda pallur] m. Tilhøretribune, Tilhøret-plads (spec. i Altingsbygningen). -sálar [-sálar] m. Auditorium, Hørsal.

á heyrilegur [auheyrilegur] a. 1. (smalhr) med smukt Foredrag (om en Tale). 2. (skemilugur) ad heyrar) interessant at høre; adv. -lega. hann talar á, han er en god Taler. -heyrir [-heyrir] adv. og præp. med dat. i ens Paabor. (Orðspr.) um skil tala (þom) áttættis, en eita áttættis, sör Ven paa Bag, men last han aabenbare. -heyrir [-heyrir] f. 1. Fæhor; á átt, áttis Fæhor. 2. (endur) að áttu minni Audens, Forretning. 3. (þamhrætt) Bonhørelse, rætt e-m á, bonhørelse.

áheyrarsalur [auheyrarsalur] m. Audienssal, Forretningssal. 1. -heyrsla [-heyrsla] f. áheyrn. 2. -heyrsla [-heyrsla] a. indec. verða ó á, høre nst. eftir þin, som jög hef orð á, og áskapa um, efter hvad jög har hørt og etafret. -heit [-heit] n. 1. (áttik) Anræbelse, Paaikendelse. 2. (lótor) um e-ð Lette (om nst, hvis det ønsked opnaas); (lóttu) gott Votgæve. 3. harkur med áttættum, med yderste Anstrængelse. -heldi [-hildi] n. Indelukke (spec. naturligt). Sted hvor man ikke kan undslippe fra, komi gnn í átt, raka lavana á (Sch.). -helling (-ar) [-hælding] f. Paahælden. -henda [-hinda] st. (hændsáma) faa fat i, fange.

áhersla [auhersla] f. 1. Hærftryk, Vægt. leggja á á e-ð, lægge Vægt paa nt, pointere, understøtte. 2. Accent, Tone, Tryk; áherslan í vs-höndu er á fyrsta áttætti, Trykket i Isländsk ligger paa første Stavelse.

3. (þömmu) Tomfald.

áherslu laus [auherslu laus] a. ubetonet; uden Hærftryk, tryklos. -merki [-merki] n. Accenttegn, Tryktegn. -samstafa [-samstafa] f. Trekslæuse.

á herla [auherla] vt. se áhersla. -hyggja [-hýggja] 1. (kröð) Bekymring, (átt) Uro, e-ð far e-m mikillar áhyggju, nt voldet en stor Bekymring. 12. (umhyggja) Ömsorg; herra áhyggju fyrir e-m, sorg for et. f-hyggist [-hýggist] v. reil. 1. vera bekymret for, bryde sig om. 2. sorg for, bekymre sig, være bekymret.

áhyggju fullur [auhyggju fullur] a. bekymret; tungsindig. -yfirbragð [-yfirbragð, -bragð] n. áhyggjusivpur. -laus [-laus] a. ubekymret. -legur [-leður] a. alvorlig, af et bekymret Udseende. -leysi [-leysi] n. Frihed for Bekymringer, Sorgløshed. -maður [-maður] m. á. um aðstætu, vng efter at samle Þeng (Áþr. 1. 275). -mikill [-mikill] [-mikill], -mikill] a. áhyggjufullur.

áhyggjufullur, -samlegur [-samleður] a. áhyggjusamur 1. -samur [-samur] a. 1. (umhyggur) bekymret, angstet. 2. (áttættur) tankeløst, alvorlig. 3. á. um e-ð, omhyggelig for nst. 14. (umhyggur) omærksom. -svipur [-svipur, -svipur] m. bekymret Mand.

á hitni [auhitni] f. indec. Held i at træffe el. gette. -hitinn [-hitinn] a. heldig i at træffe, heldig i at gætte (BH.). -hlöðandi (-a) [-hlaðandi] m. stærk Søng.

áhláup [auhláup] n. 1. (Grás) Fremby. 2. (smogleg) redubretning) pludselig Væjforandring; spec. (óþyr) trembrydende Snestorm (Vt.). 3. (ágnadur i skopum) stødas Energi; hann minnu með áhláupum, en

vet, almindelig bekendt. **-rendur** [-rændu:] a. helt bedækket med tynd Is: *vánnur voru alrend og eyðulauz* (Eimr. III. 222). **-rydga** [-rýdga:] vt. ruste helt. **-ryja** [-rýja:] vt. jfr. *ryja*. 1. tage helt Ulden af. — 2. overl.: a. *e-n að peningum*, fuldstændig fældning af for Penge. **-ríki** [-ríki:] n. Helstat.

alríkis dómsfél [al rýkis fól] n. sdo. *alríkis* n. Domsfel til Helstat. **-lög** [-lög:] npl. Helstatelag. **-stjórn** [-stjórn:] dvj n. en Helstatens Regering. **-vald** [-vald:] n. Helstatens Myndighed.

al ríttur [al rýttur] a. korrekt, nøjagtig. **-róma** [-róm:] a. indec. 1. (*samhlæði*) enstemmig: a. *álit manna*, Folks enstemmig Mening. — 2. (*almætti*) som siges almindelig: *það var a.*, *áð hann varí konninn alfur*, det blev almindelig fortalt, at han var kommen tilbage. **-roskiunn** [-roskunn:] a. fuldvoksen, fuldværdet: (Ordspr.) *lífr eru ungrir að aldri*, en *alroskiunn* að *dyggum*, jfr. Ungdom og Visdom følges ej. **-rosknáður** [-rosknáður:] a. (bot.) fuldvoksen (EÖI.Lach. 43). **-rotinn** [-rótinn:] a. helt raadden, pilraadden.

alræði [-is] [al ræði] n. 1. (*Stakmarkað vald*) Diktatur, uindskrænket Myndighed. — 2. Autoritet, Myndighed: *hemnar*: *de síðaræðinnar ósvéigjandi strangleiki og harða a.* (autoritas) (Eimr. IX. 177).

alræðis máður [al ræðismáður] m. Diktator. **-stjórn** [-stjórn:] dvj f. Diktatur. **-vald** [-vald:] n. 1. berygtet, udsækket: a. *um Land allt*, herregtet over hele Landet. — 2. (*almætti*) almindelig forfatter. **-ræmi** [-is] [-ræmi:] n. 1. (*almunnur orðrinur*) almindelig Rytte, Ry: *vera í a.*, blive almindelig fortalt. — 2. (*almint álit*) almindelig Mening. **-ræmisfræging** [-ræmisfræging:] f. almindelig Berømmelse. **-ræunn** [-ræunn:] a. venlig mod alle, omgængelig. **-sagður** [-sagður:] -sagður] a. almindelig fortalt: *hann er a. höfundur ríssis*, det fortælles almindelig, at han er Forfatter til Skrítet; *það er al sagt*, *að hann xlii að skáka um lauss*, det fortælles almindelig, at han vil søge sin Afsked. **-sagna** [-sagna:] a. indec. som fortælles almindelig, almindelig bekendt. **-samur** [-samur:] a. absolut identisk (AB)Rök. § 6). **-sætt** [-sætt:] f. **alsætt**. **-sáttur** [-sáttur:] a. fuldstændig forlig. **-sauma** [-soym:] vt. (Dogb.) hældhænde. **-saunum** [-soym:] n. (Dogb.) Hældhænde. **-saurga** [-soyrgu:] vt. besætte ganske. **-sekur** [-sæku:] -sa hönd] a. utvilsomt skuldig, skyldig i højeste Grad, dóm til Lovens strengeste Straf. **-setinn** [-sætinn:] a. fuldt besat. a. *bekkur*. **-setja** [-sætja:] -sæt] vt. besætte helt el. fuldt: pp. *alsettur*, besat, bedækket overalt: a. *hössum tönnun*, forsynet med skarpe Tænder overalt.

als held [al s'hald] n. (Ordspr.) til (el. afslæpt) er *alsheld* (SchMäl.). *áð er gødt at holde en Aal ved Halen*. **-höfuð** [-höfuð:] n. Aalehoved. **al síða** [-síða:] a. indec. almindelig, Slik og Brug: *hafa mat á sjónn* var a. **-styk** [-styk:] a. helt uskyldig, fuldstændig fri. **-sykna** [-síkna:] vt. frimkende fuldstændig. **-sillur** [-sílvur:] n. rent Søl. **-sýnismynd** [-símsim:] f. Helhedsbillede: *hafa og sé þau stök stöðuga og lasta a.* i *huganum af þeim sjónhverfjum*, er bænd höfðu nyr firn augu á björtu (Herm)Dulr. 81. **-svástur** [-sístádu:] f. Helsoester. **-svástinn** [-sístádu:] npl. Helsoester. **-sjaundi** [-sjaundi:] a. altsædende. **-sveig** [-sívgu:] n. Fuldskæg. **-skægjaður** [-skægjaður:] a. med Fuldskæg. **-skerri** [-skerri:] m. Hølskaar. Redskab til Skaring af Græstov, bestaaende af en Le (Leblad), til hvis Ender der er fastgjorte to korte Skatter (*skammor*): Redskabet haandteres saaledes af to Mænd, der i Forening sa af-skaarer en *torfa* ved et Stak (Af). 1. Årn. bruger man kun eet Leskati, men i Leons Od er der et Hul, hvor igennem der gaar en Ring el. et Læderbaand, som en ung Knos sættes til at holde, medens der skaeres, for at hjælpe den, der fører Leen, hvilket kaldes *halda i oddum*. Redskabet er rimeligvis islandsk. **-skyan** [-skyan:] a. 1. (heilskygn) fuldkommen seende; (*altsjandi*) indec. — 2. (*alveg gljandi*) skinnende overalt. **-skýja** [-skýja:] a. altsædende. **-skýjaður** [-skýjaður:] a. helt overtrukken med Skyer. **-skýldur** [-skýldur:] a. i højeste Grad forpligtet. **-skinnandi** [-skinnandi:] a. skinnende overalt. **-skinn** [-skinn:] n. Høllæder. Høllæderbind. 1. **-skípa** [-skípa:] -skípa] vt. besætte fuldstændig: *alskípaður bekkur*, fuldt besat Bæk; (*um skíp*) fuldsæt fuldstændig (om Skibe). 2. **-skípa** [-skípa:] -skípa] adv. med alle Baade el. Skibe: *menn reru a.*, alle Baade gik ud. **-skír** [-skír:] a. fuldkommen ren. **-skíra** [-skíra:] vt. rense fuldstændig. **-skjaldaður** [-skjaldaður:] a. helt besat med Skjölde. **-skrafaði** [-sgravaði] an. som fortælles overalt: *það er a.*, *ad . . .* **-skreyta** [-sgræða:] -sgræða] vt. **-skryða** [-sgrýða:] vt. pynte overalt; pp. *alskryddur*: a. *prestur*, en Præst i fuldt Ornat (Skrud). **-skrifta** [-sgríva:] vt. 1. skrive til Ende: *þriðri af alskrifad*, jeg er færdig med Brevet. — 2. skrive ud (saal. at der ikke er mere Plads): *bláðir af alskrifad*, Bladet er udsækket. **-skúlaður** [-skuvaður:] a. helt besat med Duske. **-skær** [-skær:] a. herligt straalende, ganske klar. **-skæra** [-skæra:] f. til sammenlignende Skære, som daas saaledes at Høet, som falder af Leen, dnges op mellem Slaarene (Rang.). 1. **-slemm** [-slem:] f. Storestem. 2. **-slemm** [-slem:] a. indec. store stem: *verða a.* **-sliitinn** [-sliitinn:] -sliitinn] a. Ulystid, udsidt. 1. **-slietta** [-slietta:] f. helt flad Strækning. 2. **-slietta** [-slietta:] vt. udjævne helt: *alsliettað rúm*, Hjemmemark, hvor alle Tuer er fjærrede. **-slijetur** [-slijetur:] a. helt flad, helt jævn. **-smíða** [-smíða:] vt. gøre helt færdig (om Smede). **-sneðler** [-sneðler:] f. Bygningsarbejde; pp. *alsneðlarur*, helt færdig; (*um skíp*) bilfærdig (om Skibe). **-smíður** [-smíður:] m. Skaber. **-snauður** [-snauður:] a. Iudfattig, fuldstændig forarmet. **-sneidur** [-sneidur:] a. se *einnseitt*. **-sneidungur** [-sneidungur:] m. hól Valm (Sj.). **-sneitt** [-sneitt:] a. med Halvrim til alle Verslignir, jfr. *sniðending*. 1. **-snjó** [-snjó:] a. indec. helt bedækket med Sne. 2. **-snjó** [-snjó:] a] vimpers. faldte overalt (om Sne):

það alsnjóð, der faldt Sne overalt. **-solla** [-solla:] a. indec. 1. *leka a.*, Jubel, være meget glad (jfr. *solur*). — 2. *húsið leitur a.* (= *á reitðskjálfi*), Huset ryster og bæver. **-sóttur** [-sothdur:] a. fuldkommen tilbølgeligt: a. *vegur*. **-spáargóð** [-spáargóð:] n. alforfyndende Guddom: *Sóttur a.* (II. 1. 188). **-spakur** [-sbaugu:] -sbaugu] a. klog i alting (alle Høenscandere). **-speki** [-speki:] -sbri] n. Alvisdom. **-sprenta** [-sbrenta:] f. fuld Spænding, spoc. (*um byxtannu*) om Hænen på et Gevær: *f. alspennu*, fuldspændt, med Hænen på hel; ogsa i overf. Bet. i stor Spænding, meget spændt: *var hann allur á lofti*, *augu og munur í alspennu* (Gfr. i Eimr. XVIII. 157). **-sprunginn** [-sbrunginn:] a. 1. a. út, helt udspændt (om Blómster). — 2. (*alveg sprengdur*) fuldstændig sprængt. **alstro** [al stro] n. Aaleskand.

alstaðar [al staða] adv. alle Vegne, overalt: a. *al*, alle Vegne fra. **-nálæg** [-nauðlig:] -nauðlig] f. Allestedsnærverelse. **-nálægur** [-nauðligur:] a. allestedsnærverende.

al stýringur [al stýringu:] n. 1. Faar mærket med *alstýtt*. — 2. = *alstýtt*, om selve Mærket. **-stýft** [-stýft:] n. Mærke þau Faar, bestaaende i, at Orets øverste Del skaeres af, se *mark*. **-stíkna** [-stíkna:] -stíkna] vt. steges helt igennem. **-stýrtur** [-stýrtur:] m. den Alstýrende, Gud. **-stjarnur** [-stjarnur:] a. helt besat med Stjærner, stjærnebesætt. **-stripaður** [-stripaður:] -stripaður] a. splittetegner. **-stæða** [-stæða:] -stæða] dvj f. generel lde (AB)Rök. § 16). **-stæður** [-stæðu:] a. generel (MHUpp. 72). **-svartur** [-svartur:] a. helt sort. **-svettur** [-svettur:] a. badet i Sved. **-sæla** [-sæla:] f. fuldstændig Salighed, højeste Grad af Salighed, Lyksalighed. **-sæll** [-sæll:] a. fuldkommen lykkelig, salig, lykkelig. **-sæltur** [-sæltur:] f. Universalismens. **-sætt** [-sætt:] l. **-sætt** [-sætt:] n. fuldstændig Forsoning. **-stáður** [-stádu:] a. jfr. *tefja*, helt bedækket med Gødning.

alþeinn [alþaðeinn] adv. og a. indec. (jfr. *allur*): 1. (*alveg eins*) ganske ens: *það var a.*, det var ganske ens. a. *bók eins og min*, en Bøg fuldstændig lige til min egen; *mig glíður a.*, det er mig ganske det samme. 2. *lysta að stíðu*, samt som áður til Trods derfor, alligevel: *hann var ríðr þá ferðinni*, en hann fór á, man raadede ham fra at rejse, men han gik af Sted alligevel. *af [var] adv.*, altid.

al talaður [al talaður] a. **almæltur**. **-talandi** [-talandi:] a. som (allerde) taler rent. **-tálklydd** [-tálklydd:] n. med *tálklyll* (s. d. O.) i alle Verslignir. **-taminn** [-taminn:] a. fuldstændig tæmnet, (om Heste) tilredet. **-tamar** [-tamar:] a. 1. som man besidder en Færdighed i, som man i høj Grad er vant til: *mjer er þú al tamar*, jeg er godt vant til det; *mjar er al tamar að tala gundurþinnu*, jeg er vant til at tale uforberedt. — 2. (*algunger*) almindelig: *það er al tamar að heyrja það*, det hører man almindelig.

altari [-is, óturu] [al. darti, ó. dórtor] n. Altar: *vera til altaris*, gaa til Altars; *þjónusta fyrir altari*, Altarjænesta; *stenda fyrir altarinu*, staa foran Altar, spec. messe foran Altar (i tóna).

altaris þæg [-altaris þæg:] n. Altarstæle. **-bök** [-boyk:] f. Altarbo. **-borð** [-borð:] n. Altarets Overflade. **-brúk** [-brúk:] f. Altarstele. **-brun** [-brun:] f. Altarøgd (oprindelig vel brugt om Blomderne paa Altarøgd) (ITHMk. 142). **-búnaður** [-bunnaður:] n. et Altars Tilbehør (Klæde, Lysestager osv.). **-dúkur** [-duggu:] -dúku] m. Altarøgd. **-embætti** [-em bætti] n. Altarjænesta. **-ganga** [-gaungu:] f. Altarøgd. **-gölf** [-gölf:] n. Altarøgd. **-göngufoðik** [-göngyfoðik:] -foðik] n. Altarøger. **-horn** [-hödu:] -hóru] dv. n. Altarhorn. **-körtur** [-körtur:] n. Altarlyk. **-klútur** [-kluddu:] -klutdu] m. Kalløgd. **-klæði** [-klæði:] n. Altarøgd. **-messa** [-messa:] f. Altarøgdjænesta. **-pallur** [-paðu:] m. Altarøgd, Altarforhøjning. **-pípa** [-pípa:] -pípa] f. Alter-Lysetage. **-steinn** [-stæid:] vt. m. Sten þau Altar, hvorpaa Hostien lægges. **-stíka** [-stíka:] -stíka] vt. **-stíki** [-stíki:] -stíki] vt. Altarøgd. **-tafla** [-tafla:] f. Altarstele. **-þjónn** [-þjónn:] n. Person, som forretter Altarjænesta. **þjónusta** [-þjónusta:] f. Brætt (vossdál) f. Altarjænesta.

altains [-aldréms] adv. jfr. *allur*, ganske som, fuldstændig lige som: a. *góður*, fuldstændig lige saa god; *pleon:* *því gæri það nú a.* *fyrir þú*, jeg gør det nu alligevel (til Trods derfor); *absolut:* a. *víst hann hafi aldrei elskað hana* (Eimr. XII. 59), den Mulighed var lige saa stor, at han aldrig har elsket hende. **al teita** [al tæiða, -teita] a. indec. venlig. **-tekinn** [-tektinn, -tektinn:] a. 1. helt betaget el. greben af n-t; spec. med høj Feber el. desl. of og er a. og med *blóðhita* um *edda fyrir 39 stig*, hvis Sygdommen har taget kraft og fat og jeg har en Feber paa omtr. 39 Grader el. derover (Herm)Dr. 125). — 2. (*stærður*) udtræet: *rikti fyrir sér þetta atekna andin* (GFrTis. 57). **-tendra** [-tendra:] vt. tænde overalt. **-tentur** [-tevdgu:] -tentur] a. med alle Tænder, fuld af Tænder.

altíða [altíða] f. Brætt. Viola (slaa) Tenorvillid. **altíðka** [altíða] (a) [altíða, -altíða] vt. anvende altid. **-altíðkaunur** [-altíðkaunur:] -altíðkaunur] a. almindelig brugt. **-tíður** [-tíðu:] a. særdeles hyppig. **-týgiður** [-týgiðu:] a. fuldt udrustet, i fuld Rustning. **-tílegur**, **-tílleigur** [-tílleigu:] -tílleigu] a. tillegu. **-tíngangur** [-tíngangur:] f. Høsting, venlig, medladende: (*blítt aftrun*) folkelig, ligefrem. **-týndur** [-týndur:] a. fuldstændig tabt. **-týngis** [-týngis] adv. = *áldungis*, ganske. **-týtt** (BH.) = *áldungis rétt*. **-týrfa** [-týrfa:] vt. bedække Høet helt til med Græstøv. **-tískta** [-tískta:] f. almindelig Skik og Brug. **-tískublafr** [-tískublafr:] n. Udsæende af n-t almindelig, gengs el. sædvanligt.

altjamt [al. djamt, al. tjamt] adv. = *alljend*. **altjengur** [altjengur, -al.] a. = *altjengur*, folkelig, ligefrem (VI).

altjend, **altjent** [al. djent, al. tjent, al. tjent] (pop.) al. djint] adv. altid: *það er þó a.* *munur* (det gør altid en Forskel), *hvort lofað er eða lastað*.

Alþingets Bureau. -slit [-slit] npl. Alþingets Slutning el. Hjemsendelse, jfr. þingslit. -staður [-sða:ðou] m. Tingsted, det Sied, hvor Alþinget blev holdt: *alþingistaðurnin* á Þingvöllum, Tingstedet paa Thingvold (Tingvölsletten). -sumar [-sV:mau] n. Sommer, hvort Alþinget er samlet, -sætti (sletten). -sumar [-sV:mau] n. Sommer, hvort Alþinget er samlet, -sætti (sletten). -sumar [-sV:mau] n. Sæde el. Plads paa Alþinget. -tíðindi [-fi:ðind] npl. [-saiði, -saiði] n. Sæde el. Plads paa Alþinget. -tími [-ti:mi] m. den Tid, Alþinget er samlet, Alþingstíðing. -tollur [-tø:lo] m. Refusion af Alþingisafskotning (en Ekstraksat under de raadgivende Alting, nu op hævet). -urskráður [-u:skrá:ðu] m. Alþingisbeslutning. -vitni [-vi:ðni] n. Vidne fremført paa el. Vidnesbyrd aflagt paa Alþinget.

-alþjóð [al þjo:ð] f. 1. - alþjóða. - 2. (allir) alle: a. (manna), det hele Folk, Folkets Hele; þad er alþjóðar vitnið, alle og enhver ved det. -alþjóða bandalag [al þjo:ðaðan da:l] n. Folkernes Forbund. -fjelað [-fi:læ:l] n. internationalt Forbund. -fríður [-fri:ðu] m. Verdenstred. -fundur [-fV:n] m. international Kongres. -hugð [-hV:ð] m. hVg þd. f. Kosmopolitisme. -legur [-le:qou] a. alþjóðlegur. -lög [-lø:q] npl. international Lov. -mót [-mo:ð] n. international Kongres. -póssamband [-po:ð(s)ambant] n. Verdenspostforbund(ef).

-alþjóðratkvæði [al þjo:ðaratkvæði] n. Plebisit, Folkeafstemning. -alþjóðregla [-þjo:ðarigla] f. 1. alþjóðleg meginregla international Maksimalse. - 2. (alþjóðlegt fjelað) international Orden. -þjóðargagn [-þjo:ðargag] n. Almennytte. -þjóðarjettur [-þjo:ðarjæ:ðu] m. international Ret. -þjóðarmál [-þjo:ðarmau] n. Landesag.

-alþjóða samband [al þjo:ðasamb] n. 1. (alþjóðlegt samband) internationalt Forbund. - 2. (fjárfðarmanna) Internationale (socialistisk Forbund). -samtök [-sam tok] npl. internationale Afhæter. -sýning [-si:niŋk] f. international Udstilling. -skrifstofa [-sgrif sto:fa] f. international Bureau. -stofoinn [-stöð no:fi] f. international Institution. -vefja [-ve:va] f. Systemfjeld. -þing [-þin] n. international Kongres.

-alþjóðlegur [al þjo:ðle qou] a. 1. offentlig: á alþjóðlegan kostnað, paa offentlig Betæstning. - 2. international: a. fundur. - 3. populær, tallegur: a. skildisskapur. - 4. af almen Interesse, som vedkommer alle: alþjóðlegt fjartæk. -þorna [-þo:rdna] v. torre helt hen, udtorret helt. -þróður [-þrau:ðu] a. almindelig attraaet. -þroska [-þro:sa] a. indec. -þroskaður [-þro:sga:ðu] a. fuldmædd. -þur [-þV:r] a. helt for. -þurka [-þV:ka] v. torre helt. -þvo [-þvø] v. vraske helt, vraske grundigt. - 2. lægia [la:gia] a. indec. -læg [-læi] af. hingstegal.

-alætur [alæ:tu:ð] a. voldsomt opbøstet, i fuldmættinn Oprør. -æta [-ai:ða, -ai:ða] f. en, som kan spise alt muligt; (um dVr) Altæder. -ætur [-ai:ðu, -ai:ðu] a. 1. (sem má borða hvòð sem er) som kan spise hvad som helst (om Børn som ikke længer behøver Døe). - 2. (sem má borða á óskýja) som kan spise uden Fære.

-alög [alø:q] npl. se alág. -lögur [-lo:qou] npl. se alága. -lösur [-lo:sou] npl. Irettesættelse. -ama [a] m. 1. (ama) vt. med dat. v. 1. ærgre, bedrove, fortrædige: hvad amar þer (el. að þer), hvad er det som ærgre dig? hvad er der i Vejen med dig? Hann var skólátturur hans ... einn af þeim, sem hafði mest amað honum (ærgret, drillet ham) á skóláranum (ÞT. 40). Er það ein af hinum líu ísteðnum til þess að bera ráðist á menn að fyrir bragði, að hinunum se amað (at man fortrædige Ungarne) (Isaf. '11, 316, Sp. 4).

- 2. a. -u af, tiendebæring n-t med Møje; jeg get ekki amað af einu strjú, jeg kan ikke slaa et Straa (paa Grund af en slov Le el. desl.). - 3. impers. það amar upp (f stuttir upp), det klærer op, Regnen hører op. - 4. refl. amast við e-m, fortrædige, chikanere en, vise en Uvenlighed, vise Uvleje mod en, have et Horn i Siden paa en; amast við e-n, være ilde stemt mod n-t, se skævt til, være misfornøjet med n-t.

1. ama (su, -ar) [a:ma] f. 1. (fróðkona) Lærlævinde. - 2. (vesal-ŋing) Stakkel: ham á biqt, ama, að vera nri í þessu (Sch.).

2. ama (-u, -ur) [a:ma] f. 1. stor Tønde, Fad. - 2. = kilólítri.

ama firi [a:ma:fi] a. amalaus. †koma [-ko:ma] f. ama, ama-sótt. -laus [-lø:s] a. uden Soger, uden Ærgrelse. -legur [-le:qou] a. 1. fgramar [i gøði] ærgrelse; (þunglyndur) melankolsk. - 2. ubehagelig: það er svo sem ekki amalet, det er jo slet ikke saa tosset, det er jo ganske morsomt osv. - 3. adv. -lega: það fer ekki á, um mig hjerna, her har jeg det skam godt. -leri (-a) [læ:ri] m. (Árn.) vesóðil.

-ámálgá [a:ma:lgau] vt. 1. (treka) gentage; á, e-ð, bringe n-t i Erinding; á, e-ð við e-n, minde en om n-t. - 12. (kveða skvrt) á um e-ð) klari og tydlig frembringe n-t.

-ama lyndi [ama:lin] af. n. og Melankoli. -lyndur [-lin:ðu] a. (fin-lyndur) vantent; (þunglyndur) melnolsk. -samur [-sam:u] a. 1. (lund-saggu) pirtelig; (distingafullur) lunefuld. - 2. (fóndarfullur) gnaven, vantent, ærgrelig. - 3. (meiþægnur) óndskabsfuld. - 4. (fóndursjúkar) hysterisk. -sem [-sem] li t. -semi [-sem] li f. (stygglýndur) Pirtelighed. - 2. (vont skap) Vanighed; daarlígt Humor. - 3. (meiþægnur) Óndskabsfuldhed. - 4. (fóndursjúk) Hysteri.

-amast (a) [ama:st] v. refl. se ama. -a mátegur [a:mau:ði qou, -mau:ð] a. 1. (ögurlegur, ámtttkur) frygtelig, ubehagelig. - 2. (fundarlegur, óðókunnarlegur) underlig, fremmedartet, paaafaldig. - 3. (vesalŋing) ynkelig: reka upp ámtttlegt hljóð, udsæde et højt ynkeligt Skrig. - 4. (fómskulegur, afkærlilegur) dum, køjel, klodset. - 5. adv. -lega. -mátt [-ar, -ir] [ma:ht] f. frygtelig, ubehageligt Syn el. Skikkelise. -máttur [-mau:ðqou] a. overmaade mægtig med Bibet, ubehagelig; á, rætur (GTh. '95, 233); ógna niera ámtttuk hofum (BTh. 29). -máttlegur [-mau:ðle qou] a. (Breiðd.) ámttegur.

ambaga (-bögu, -bögur) [am ba:qa, -bö:qo, -bö:qou] f. 1. (rangmæfi) forkert Udtryk. - 2. person, der i sin Tale ofte anvender forkerte Udtryk, (deras) (hvort) kejtlet Person; (kæltur) Klodsetior.

-ambátt (arn, -ir) [am ba:ht] f. Slavinde, Træklvinde.

-ambáttar barn [am ba:ttar ba:rd] n. en i en Slavindes Barn. -mót [-mo:ð] n. en i Slavindes Mine, Slavine; hafa á sfer a.

ambirna [am bir:rdna] f. upraktisk, fummeligret Kvinde.

ambí [am bi] m. (BH.) = aml 1.

ambla (a) [am bla] vi. (BH.) = aml 1.

ambóð [am bo:ð] npl. (fogs. nsg.). 1. (hásgögn) Husgeraad. - 2. (fjard-vrkuverktæri) Jordbrugsredskaber, Utenisler.

ambóða skemma [am bóðasjema] f. Pakhus til Opbevaring af Jordbrugsredskaber. -viður [-vi:ðu] m. Ved, hvorat Jordbrugsredskaber kan tilidannes.

ambólli [am bó:ði] m. (ille) Ambolt (jfr. stöðfi).

1. ambra (ámbrú) [am bra, óm brø] f. Ambra.

2. ambra (a) [am bra] vi. jamre, klage sig (om Börn), (jfr. amra).

ambraður [am bra:ðu] a. raadden (om Hval) (Sch.).

1. ambr (-urs) [am bo:u] n. - 1. ambra.

2. ambr (-urs) [am bo:u] n. Jamren (om Börn). -samur [-sam:ou] a. llynkvevorn, knurvorn (om Börn).

ambúga háttur [am báqouhá:ðu] m. Klodsethed. -legur [-le:qou] a. som hyppigt anvender forkerte Udtryk; akævi, klodset, fummeligret.

-skapur [-sga:bo], -sga:po] m. Klodsethed, Kejtethed.

á meðal [au'me:ða:l] se meðal. -meðan [-'me:ðan] se meðan.

amen [ame:n] n. og interi. Amen.

Amerka [ame:na] vi. síge Amen.

Amerka [ame:ri:ga, ame:ri:ka] f. npr. Amerika.

Amerika hlari [am'eri:qolun, am'eri:ko] n. overlet Udvaandring til Amerika. -Borden til Amerika. -maður [ma:ðu] m. Amerikaner.

amerískur [ame:ri:sgou] a. amerikansk.

ami (-a) [ami] m. 1. (mei) Fortræd; (grei) Ærgrelse: vera e-m til ama, ærgre en, gøre en fortrædelig, være en Torn i Ojet paa en; mjæc er á þvi, det generer mig, er mig ubehagelig; (Ordrsp) alls a. verður sá öllum amar, den der gør alle Fortræd bliver forhad af alle. - 2. (ólund) Vrantenhed, daarlígt Humor: það er á, e-m, en er i daarlígt Humor.

á milli [au'mli:ði] adv. og præp. med gen. 1. ámillum (á millum), á milli, se milli. - 2. adv.: (stundum, öðru hvoru) af og til, engang imellem (Vi, ÁM. 226 a, svöl). - 3. adv. i Forb.; þegar á, vörð hjá honum (þeim), naar han (de) havde et ledigt Öjeblik. -minna [au'mi:na] vt. 1. (minna) si erindre om. - 2. (veita e-m stólu) paamide, forname; (si fundu) kalde til Orden (paa et Mæde). - 3. áminstur, anomall pp. refl. omst. (ólum) omst. overkastet: vel áminst, á propos, se minna. -minni- legur [-mi:ni:qou] a. 1. (með áherslu) med Elfertryk, elfertrykkelig; adv. -lega, kraftigt, med Elfertryk, hæftigt. - 2. (sem ekki er hætt við að glemjast) som ikke let glemmes.

-áminning (-ar, -ar) [au'mi:niŋk] f. 1. (það að minna) á Paamideelse, -Memento; (það að minnast) á Omtale. - 2. (fortóttur, stólu) Irettesættelse, Formaning. - 3. (varnaður) Advarsel: þetta slýs hefði þó átt að vera honum s.

-áminningar brjef [au'mi:niŋgarbrjef] n. Brev til at formane el. irettesætte en, el. til at erindre en om n-t. -orð [-or:ð] npl. Formaningar.

-ræða [-ra:ra:ða] f. Formaningstale.

-áminstur [au'mi:nsou] se áminna. †myndur [-mi:ny:ðu, -mi:ny:ðu] a. 1. (áminna) lignende.

ami (-s) [am] n. 1. (dand við e-ð, sem ekki vill takast) stadig Bekættelise; anden synderlig Fremgang, Nyslen; (smánnast) Uvmsen. - 2. (fróðkun) Slid og Slæb.

amla (a) [am la] vi. 1. beskæftige sig med n-t uden synderlig Fremgang: hann var eitthvad að a. - 2. (fróta hægt og letileg) slentre langsomt og dorsk; - (um reið) ride langsomt; (und skulmu) a. áfram, hitt lökld náx okkur ást; - (um røður) to langsomt (ÁM. 226 a, svöl). - 3. slide og slæbe, valse; jeg a. þetta það sem jeg get, og svo get jeg ekki meira (ÞEgPr. 1). - 4. vt. med dat. froagst með e-ð) slæbe paa n-t.

amliðaháttur [am lo:ðaha:ðu] m. usselt, stympargigt el. fjanet Væsen. -legur [-le:qou] a. fjanet. -skapur [-sga:bo, -sga:po] m. 1. (klauftaskapur) Klodsethed; (kækk) Fuskier. - 2. (rolaskapur) Stympargighed; (fresatmenska) Usselhed. - 3. (let, dugleys) Dovenskt, Udygtighed.

-amliðast (a) [am lo:ðast] vi. bare sig ud en amliðast, s. 0. 0.

amliði (a) [am li:ði] m. 1. (klætti) Klodrian; (maður sem kákar) Fuskier. - 2. (vesalŋing) Stympier, solle Stakkel. - 3. (letigi, duglaus maður) Dogenigt, Dovenlars.

amma (ömmu, ömmur) [ama, öm:u] f. Bedstemoder. - (Talem.) kalla ekki allt ömmu sína, ikke lade sig imponere af meget (brugt is. om Folk der er dristige, el. som ikke er særlig kræse med hænsen til, hvad de foretager sig); H. S., er ekki kallaði allt ömmu sína (som ikke var vant til at lade sig imponere), dáðist að því, hvad vel Konráð var að sér í íslenku (EspS. XXXV); - það er ekki oft sem hún áma min deyr, sagði strákurinn, -det er ikke hver Dag, Bedstemoder dor, sagde Drengon (Eimr. X. 144) (Mundheld om n-t, som sjældent indtræffer).

-amor (-ors) [a:mo:u] m. jfr. *amor, Kærlighed, Elskov. -legur [-le:qou] a. elskelig.

amors bróðr [amorsbrø:ð] f. brørg þ. npl. = hvíluþrøð, Elskovsleg. -tífi [tí:fi] n. elskovslyst. Page. -vísa [-vi:sa] f. Epigram af erotisk Indhold, Elskovsdigt.

ámót [au:mouʔ] npl. = **ármót**.
ámóta [au:mouʔa, -mouʔa] f. a. indec. lignende, omtrent samme: *á. að ádrá, af lignende Alder, omtrent lige gamle*. — 2. adv. omtrent lige saa: *á. og, omtrent som; á. hárf og klappinar, omtrent af samme Hojde som Klippene; dóu þá í K. nærlæft 40 bren ... og á. víðar þar um kring* (omtrent lige saa mange andre Steder der í Omegnen) (JAF, I. 419).
-móti [-mouʔi, -mouʔi] þræp. med dat. (BH.), *se móti*.
ámótleiga [au:mouʔleiga, -mouʔleiga] adv. **ámótleiga**.
1. amplí (-a, -ar) [au:plí, -ar] m. Ampel.
2. amplí (-a) [au:plí, -ar] m. kur í Forb.: *það er ekki amplínn á því, det var ikke saa tosset* (Múll, BJ).
amra (-a) [am:ra] vt. jfr. *ámbla*. 1. klymke: *á. með e-m um e-ð, klymke ved en om n-t, stadig gænge n-t; og (fargir) vjða af auþvælsi ekki hlífða prestunum, þá þeir amri við þús með orðnum* (PThÁrF. 73). — 2. give en lav og ubestemt Lyd, mumble. — 3. refl. *amrast*. a. være ensom (fjengrasti). — b. (vera í vandræðum) være stett í Knibe (ÓDAs).
amrandakali [am:randakali] m. **amrandi**.
amrandi (-a) [am:randi] m. a. (*daufr vndur*) fluvr Vind (Vf.). b. (*þur, höld og smáhvöðtt gola*) svag, höld Kulmg med momentane Vindstød; *hann er aft af við þennan amrandi* (Breiðd.).
amringur (-s) [am:ringu, -nis] m. svag Vind þar Soen (SkafT).
amstra (a) [am:sra] vt. og vi. 1. vi. 1. (*þrækla*) slide og slæbe, arbejde med stor Umag þaa n-t. — 2. (*kvænka stjer*) ömme sig, klage over smær- med. Sild og Slæb; a. *e-u um*, opføre med Sild og Slæb; — med acc.: *þegar einhver emstrar* — *amstrar þar um kafann sin* (SisÁndic. 11). 170). — III. refl. *amstrast í e-u*, gøre sig megen Umag for n-t; have mange Bryderier med n-t; *fraxast í e-u* blænde sig í n-t, være beskæftiget med n-t (særl. n-t ærgertlig af brydsnot).
amstur (-urs) [am:sduʔ] n. 1. (*smák, varsur*) Bryderi. — 2. (*ferða*) Sild og Slæb.
amt (-s, ónt) [au:t, -amt, ónt, ónt] m. Amt: (*tutan Norðurland*) Præfektur (ódnir Norden). — **amður** [au:dmuʔ, -amt:] n. Amtmænd.
amtmanns embætti [au:dmansm ba:ndi, -amt:] n. Amtmandsembede, Præfektur. — **setur** [-srdou, -srdou] n. Sædet for en Amtmand, Amtmandsbolig, Præfektur. — **skrifari** [-sgrivaʔ] m. Amtstueskriver. — **skipun** [-sjiþun, -sjiþun] f. 1. (*skipun í amtmannsembætti*) Indsættelse af en Amtmand, et Amtmandsmedes Besættelse. — 2. (*ferðskipun amtmanns*) Amtmandsordre.
amts búar [au:tsbuʔ] au. am ts- i. Amtt. Befolkning. — **gjaldkerastofa** [-gjalðkerastoufa] f. Amtstue. — **gjaldkeri** [-gjalðkeri] m. Amtstuer- valter. — **råd** [-rauʔ] n. Amtsraad. — **rådsfundur** [-raudsfunduʔ] m. Amtsraadsmede. — **rådsmaður** [-raudsma:duʔ] m. Amtsraadsmand, Medlem af Amtsraadet.
ámu koma [au:mokoma] f. 2. **áma**. — **maður** [-maþuʔ, -maþuʔ] m. 1. *ánamaður, ánumaður*, Regnorm, saaledes kaldt, fordi den er blevet anvendt som Lægemedel mod áma, Rosen.
á muna [au:muna] adv. *ámóta*: *á lengi*, omtrent lige saa længe.
†munur [-mynuʔ] au. a. e-u, lignende n-t.
amur (-urs) [a:mouʔ] n. Klynken, Klynkeri.
ámúsótt [au:musuʔ] f. 2. **áma**.
á mæla [au:mæla] vt. dadle. þr. *ámæltur: e-m er ámvælt* (†-r er *ámæltur*), en dadles, bliver dadlet. — **ámælandi** (-a, -endur) [-ma:landi, -endur] m. Anklager, Dadler. — **mæli** [-ma:li] n. (*fasti*) Dadel, Bøbrædder, (*fatungis*) trætesættelse: *lugga undir á, hafa* (H) a. af *e-u* (*trær e-u*), blive dadlet for n-t, høre ude for n-t.
ámælis efni [au:mælis:tni] n. Grund til Dadel ef. Anklage. — **laus** [-lous] a. uden Dadel: *hann er á því, det kan ikke lægges ham til Last*. — **orð** [-orʔ] n. **ámæli**. — **samur** [-samuʔ] m. som let vækker Dadel ef. Bøbrædder. *ámælsamt mun þjer verða á því, du vil paadrage dig megen Dadel derved*. — **verður** [-versuʔ] dou. á. dadl. dældverdig.
an [an:] n. flæn, Fremstyrtten uden Overlæg, Buseen þaa: *hræða a. er á þjer?* hvordan er det buser þaa? ogs. overf.: *hvad er det dog du laver?* (om en Fustentast el. en, som er ifærd med at bjeaa en ilfærdig el. uoverlagt Handling).
án [au:] þræp. med gen. uden, foruden: *vera á, e-s (el. e-s) á*, undvære n-t; — (Ordspr.) *áð á. verður sú emkis biður* (G), den faar intet, der om intet beder; — adv. uden Kasus: *það er betra að hafa en á, að uera*, det er bedre at have end at mangle; — med acc.: (Ordspr.) *á er líl gengi (el. líls gengis)* nema heima hafi, Uheld er udelukkelt, indtægen man forer det med sig hjemmefra.
ana (a) [ana:] vi. fare af Sted, styrte frem uden Overlæg, ga blinnd þaa, buse þaa: *hvad ertu að á?* — *livern fjáran ætti auðinn þinn að á. með stál og blý* (Mj., V. 32).
ánadaufi [au:naduʔvi] m. Død þaa Grund af Alderdomssvækkelse (Sch.).
ánafna (a) [au:nafna] 1. (*ærlendi* að e-u) borstestamenter: *á. e-m e-ð*, testamenterne en n-t. — 2. (*ákarða, ætla*) bestemt (komma) var á- nafnað herbergi í skólahúsmu (PThLÍ. 111, 190).
ána gangur [au:naganuʔ] m. fjantede Læder (Hinn). — **legur** [-liʔ] m. a. (*kloufallegur*) kejtet; (*fundalegur*) sær; (*flónlegur*) fanelt. — **maður** [-maþuʔ, -m:þuʔ] m. n. Regnorm (lumbricus), dou. vel *ánumaður* (fr. no. agnamak) el. *ánamaður*, s. d. O. — **†sött** [-so:ht] f. Søgdom, som kommer af hój Alderdom, Alderdomssvækkelse (marasmus senilis).
ánast (a) [au:nast] vrefl. *ana: á. þar inn með kurlunguna* (Eimr. 111, 104)

á nauð [au:nouʔ] f. 1. (*þröngun, þrækun*) Undertrykkelse, Slaveri, Trældom, Aag: *hneppa í á*, gøre til Slave. — 2. pl. *ánauðir* — *slög*, Forhælselse, Fortryllesse: *Drangunnin sé kaupskip í ánaudum* (JÞokPis. I. 32). — **nauðarok** [-nauðarok:] n. Trældomsaag. — **†nauða** (a) [-nauðuʔ] vt. med dat. undertrykke, tvinge. — **nauðgunn** [-nauðgunn] f. Undertrykkelse, Tvang. — **nauðuglegur** [-nauðugleguʔ] a. — **nauðugur** [-nauðuʔ] a. ufrí, í Trældom, som Slave, undertrykt.
and- [an:] som første Sammensættelsesled. 1. Stammen af *andi*, s. d. O. — 2. præf. i. Bet. mod.
1. anda [an:da] gen. pl. af **önd**.
2. anda (a) [an:da] vi. og vt. med dat. 1. ande: a. *ad sjer*, indaande; a. *frá sjer*, udaande; a. *í lífsönd*, pustet til Lyset. — 2. (*fun rind*) blæse svagt (om Vind): *Var þá reður keri og andað línd samnan* (PThLys. 11, 368). — 3. i overf. Bet.: *ad e-m* (el. *á móti e-m* el. e-u), blæse imod, kritisere: *það má ekki a. ad homu*, *þá verður hann reður*, han bliver vred ved den mindste Kritik; (*Talem*) *það andar kalt ad e-m*, man er uvilligt stemt overfor en. — 4. refl. *andast*, udaande, dø; pp. *andður*, død, afsjælet.
andabirting [an:da:biting] f. Det ad Aander viser sig, Aandevisioner.
andafæla [an:da:fæla] f. andetand (Lemna).
anda gift [an:da:gift] f. Aand, Inspiration, Begejstring, Andagighed, Geni: *tala af a.*, tale med Begejstring el. andagt. — **gittarlaus** [-gittar:laus] a. aandlos. — **gittarmáður** [-gittarmaduʔ] m. (*störgiftaður m.*) Geni: (*andkerur m.*) en andagt Mand. — **gleði** [-gl:ði] f. Sielglæde.
†heitur [-heituʔ] m. Aandeverden.
anda gætt [an:da:geʔt] n. Aandensnerd. — **andessnadder**. — **kíll** [-kiʔ] m. 1. Andekær, Vindstød, hvor Ænder holder til (BBl.). — 2. npr. *Andakíll*, Fgn i Bergarþórður. — **kingur** [-kinguʔ] m. *brandgás*, Brandgás, Grav- and (tadorna comita).
anda kraftur [an:da:kraft] m. Aandskraft. — **laus** [-lous] m. *andlus*, aandlos. — **legur** [-liʔ] m. a. — **andlegur**. — **leysi** [-leysi] n. *andleys*, Aandløshed. — **ljós** [-ljos:] m. Aandens Lys.
andan (-ar, -ir) [an:dan] f. *andun*, Aanden, Aandedæt, Respiration. — **legur** [-liʔ] gen. a. som kan indaandes.
andar [an:da] gen. sg. af **önd**. — **bíli** [-bitiʔ, -bitiʔ] m. Andrik.
andardrag [an:dar:dra] n. **andartak**.
andardráttar læri [an:dar:dra:ttar:] npl. Aandedrætsorganer, Aandedrætskaber. — **hreyfing** [-hreyfing] f. Aandedrætsbevægelse. — **vöðvi** [-vöðvi] m. Aandedrætsmuskul.
andardráttur [an:dar:dra:ttur] m. Aandedræt, Respiration.
andaregg [an:da:reg] n. Andereg.
andarfar [an:da:far] n. Trækemæde, Sind: *vernu*, som *ætla má um*, *ad þrækari séu ad andartar* (tenker mere moden) (Alþ. 11, B. 11, 1051).
andar fíður [an:da:fiðuʔ] n. coll. Andefier. — **fiðuð** [-fiðuðuʔ] f. Andefier. — **hreiður** [-hreiðuʔ] n. Anderede. — **nef** [-nef] n. Andenæb. — **nefja** [-nefja] f. (zeol.) Døgling, Næbbul, Andehæl (hypetodon didion). — **nefjulýsi** [-nefjulysi] n. Tran af *andareggis*-Spæk.
†andar sýn [an:da:sýn] f. Andesýn, Aabenbaring, Vision. — **slit** [-slit] npl., — **slitur** [-slit] dou., — **slit** npl. Dødskamp: *huggi í andarslitnum*, kæmpe med Døden, ligg i sidste Andedrækt; — i overf. Bet.: *vera í andarslitnum*, syngne þaa det sidste Vers.
andarsteggi [an:da:steggi] m., — **steggur** [-steggur] m. **andarbíli**.
andar tak [an:da:tak] n. 1. (*andardráttur*) Aandedræt. 2. (*andspyr*) Suk. — 3. overf.: *Óþélik: biðla minn eftir a.* — **takslaus** [-takslaus] a. uden at trække Suket, derats ufortvætt, som følger straks efter n-t (med Bibet. af uoverlagt): *þer hefir minna gætt atþuga en andartakslaus jökurðs* (Alþ. 11, B. 11, 1327). — **takþula** [-takþula] f. Ramse, der skal fremsuges uden at man standser for at trække Verret (JÁ, cit. af ÓDAsL. 193). — **teppa** [-teppa] f. Aandenød, besværet Respiration, Astma. — **teppuhósti** [-teppuhósti] m. 1. astmatiske Hoste. — 2. *soghósti* (tussis convulsiva). — **teppuþula** [-teppuþula] f. **andarokslula**. — **†tæki** [-tæki, -tæki] n. (JAF, 11, 61) **andartak**.
andasi [an:da:si] vrefl., se **anda**.
anda steina [an:da:steina] f. 1. (*andlug steina*) Aandstening. — 2. (*andstfundur*) Seance (spiritsitist). — **†trú** [-trú] f. Spiritsisme. — **†trúarmáður** [-trúarmaduʔ] m. Spiritsist.
andavarp [an:da:varp] n. Rugeplads for Ænder.
and bannning (-s, -ar) [an:dan:ning] m. Modstander af Spiritsitist. — **forbudsmede**. — **†báruur** [-bau ruʔ] npl. *móttari*, Modsping (AM. 226, 800).
andbert [an:da:bert] an. *það er a.*, det er saa holdit at man kan se Aanden (Sch.).
and býlingur (-s, -ar) [an:bi:linguʔ, -nis] m. Genbo. — **byr** [-bit] m. Modvind. — **blástur** [-blausduʔ] m. Modstand: *vepka a. mið e-m*.
andblær [an:tblær] m. Luftning.
andbönningur (-s, -ar) [an:bon:ninguʔ] m. Modstander af Spiritusforbud.
and dyri (-is, pl. -s) [an:di:ri] n. 1. (*forloeri*) Forstue, Indgang. 2. (*skjár ferr iraman aðblær*) Bislag foran Hoveddøren. — **†fang** [an:fang] m. Modtænde. — **pl. andlung** (om Slæb) Forstavnens Sider (som det der læger mod Døgnene) (JÖTFR. cit. af E.).
andfýla [an:dfýla] f. iddelværende Ande. — **†inni** [-fimi] f. Aand-smidg- hed, Eegent.
andfiðráð [an:dfiðrað] n. se **mark**.
andflegur [an:dfleguʔ] a. med Aandens Vinger.
andflug [an:dflyg] m. And, Fugl af en Andcart.

and fúll [an'fú:ld] a. som har slinkende Aande. -**fælni** [-fai:ni] f. = **andfætur**. -**fæluasta** [-fai:lóyst] adv. rolig, uden Forskrækkelse. -**fætur** [-fai:ló:st] fpl. Forskrækkelse; Skrak; bruges i Forb. *væna el. hlekkta el. ríka up með andfætunum*, vaagne el. fare op af Sóvne. -**færi** [-fai:] npl. Aandedrætsorganer.

andfætting (-s, -ar) [an'fai:dingo:, -fai:t-, -fins] m. 1. Antipode, pl. *andfættingar*, Antipoder. — 2. *liggja andfætting*, sofa andfætting el. vera andfættingur sofa andfætting, se andfætting. — 3. i overf. Bet.: *liggja andfætting hvor um annars í drabbi og sukki*, ligge i Svær og Fuldsbald hulter til bulter den ene oven paa den anden (JsigBr. 235). — 4. Kontrast, Modstæning. -**fætis** [-fai:dis, -fai:ts] adv.: *liggja el. sofa a.*, sove i samme Seng med Fødderne ved hinandens Hoved; se ogs. *andfættingur*. -**fætlingur** (-s, -ar) [-fai:ldingoo:, -fins] m. **andfættingur**. -**geiflast** (a) [-g'i:flast] vrefl. modsigelse, trætte imod (Vfl., AM. 481, 12m). -**gletti** (-is) [-gl'eti:] n., -**gletti** [-gl'eti:] n., i Talem.: *vara f.a. við e-n el. vera andgletti við e-n*, befinde sig lige overfor en (Slaft).

and gula [an'ty:val] f. Dampen af Ens Aande. -**heimur** [-h'ei:mo:] moul m. Aandevender. -**heitur** [-h'ei:do:, -h'ei:to:] a. 1. (*heitur i anda*) varm, glødende. — 2. (fr. *kraftaskáld*) hvis Onsker (el. Forbandler) gaar i Opfyldelse. — 3. om en Præst, hvis Forbon plejer at virke: *Hólaprestur vissi lengra en nef hans náði*, og var allra presta andheitastur (ÓDávP. 105). -**hlíð** [an'hli:ði:] n. (den) modsatte(l) Port. — **hlægi** [-h'lei:] npl. n. Krampletter.

and hola [an'h'ó:la] f. Aandehul: *Bienirniir læðast að solum sem sofa, óta halda vörð við andholur þeirra i innum* (PThLys. 11. 466). -**hvalur** [-h'val:oo:, -h'val:oo:] m. **andarnelja**. -**hvas** [-h'vas:, -h'vas:] a. som blæser haardt.

and hverfast [an'ty:rvast, -h'vrvast] vrefl. gøre Dumme (Kvalm). -**hverfur** [-h'vur:roo:, -h'vur:roo:] a. 1. (*þennungr*) umgust; (*andstæðingur*) a. e-u, umgust; stemt mod n-1; *andhverlar feingumstaður*, umgustige Omstændigheder. — 2. (*fræknadur*) negativ.

andhvíð [an'tyvi:lt, -h'vilt] f. Posterum, Tid til at trække Veirte. -**andhætur** [an'h'ai:vo:] a. ugustig, besværlig: *austur sem til eyja ritur*, andhaf þóti kúkan breið (PPór. 298); jfr. *andaf*, *andá*.

and haeli [an'h'ai:li:] n. 1. (*það að hælur snúa fram*) det at Helene vender fremefter, men Tæerne bagud. — 2. (*fréttirni*, *vanskapnaður*) Vanskabning: *skeltilegt a. er þetta*. — 3. a. (*fræstæði*) Forherbed, Absurditet, Urimelighed. — b. (*klaufaskapur*, *heimska*) Klodsethed, Dumhed: *andhæð er andþétt hjó æðrum hjó* (ÓDávPul. 370). — 4. om en Person: a. (*klaufi*) Klodrian; (*súð*) Dumrian. — b. fortlængt og indbildsk Person: *hann er mesta a.* (Rvk., Árn.). -**hælis** [-h'lei:ts] adv. forkeft, baglængs, bagvendt, tilbage.

andhælis songur [an'h'ai:lsou:ga] f. 1. (*gangur áttó þaki*) Gaen baglængs: i overbet. Bet.: *Tilbagebet: I einhverri af lauk af andhælisgangum við lídaganginn* (StíAndv. 11. 115). -**legur** [-l'eo:ga:] a. 1. (*óþingur*) absurd, bagvendt, forkeft. — 2. (*sem fer í afturhaldsátt*) reaktionær, bagstræversk. — 3. (*klaufalegur*) klodset; (*heimskulegur*) dum. — 4. (*þingulegur*) indbildsk og fortlængt; -**skapur** [-l'sga:oo:, -sga:oo:] m. 1. (*þinguleiki*) Forkefthed, Bagvendthed, Urimelighed: *það er ekki nema a. að iuma sér þetta nokkuð til*, det er ganske urimeligt at anføre dette som Grund til at være imod Sagen (Alf. '11, B. 11. 1898). — 2. (*óþing stefna*) unaturig, forkeft Opfatelse el. Retning. — 3. (*klaufaskapur*) Klodsethed; (*heimska*) Dumhed. — 4. (*þinguleiki*) Fortlængelighed og Indbildshæd.

andhæris [an'h'hai:ris] adv. imod Haarene. -**andi** [an'di:] m. 1. a. (*anddráttir*) Aande, Aandedræt: *draga andann*, trække Veirte; *geta varla dróttur* Aande, næppe kunne få Veirte; *átt, halda, sekja*. — b. (*deftibær*) Vindspæt, svag Luftning. — 2. (*háll*) Sjæl, Aand, mods. Legemet: *getu upp andann*, opgive Aanden, do. — 3. a. (*félkæmleg vora*) Aand, andeligt Væsen; *gud er a.*, Gud er en Aand; *andar framfúðuma*, áðodes Aander. — b. *óhrættur a.*, uren Aand, Dævlel; (*dráugur*) Genganger, Spøgelse; *göður (litur) a.*, god (ónd) Aand; *það er illur a. i e-m*, en er besat af en ónd Aand. — c. *bráðsört*, Bradsot, som tæmles forarsaget ved en óhrættur a. (Árnf.). — 4. (*hugur*) Sind, Tanke; *sip e-ð i anda*, se n-1 i Tankerne. — 5. (*andspjött*) Aand, Aandskrift, andeligt Kræft og Virken; (*andriki*) Andrighed: *anda og sannleika*, i Aand og Sandhed; *miðill andans maður*, jfr. ogs. *skaldskaparandi*. — 6. (*óþi*, *eim*) Aand, vel Mening el. Tanke i Ord og Skrift: *a. málsins*, Sagens Aand; *Sagens Væsen*; *a. laganna*, mods. *lagastatur*. — 7. (*hugsnarráttur*) Aand, Stemmning, Tankelagende; *a. i skólanum*, Aanden (Tonnen) i Skoleen; *a. aldurnum*, Tidsaanden. — 2. **andi** [an'di:] m. Dem, at andskoti, Fanden. -**and illur** [an'di:oo:] a. ubehagelig at indaande. -**kaldur** [an'h'aldoo:] a. kellig.

and kann [an'kan:, an'kan:] se **an kann**-. -**káralegur** [-kaural:eo:ga] a. egensindig, tvær (AM. 481, 12m).

and kráma [an'kra:ma] a. indec. (Árn.) **an krámaður**. -**kul** [-h'ly:] n. kellig Luftning. -**köf** [-k'ó:] n. 1. (*andartæppa*) Aandenød. — 2. stærk Pusten (som f. Eks. en løbendes) *herði hann ... andköt hennar á hlánumu*; *hafa a.*, gyspe efter Latten; *það var ekki áfengislof, en enginn gat drukkileið það nema með andhofum* (uden at snappe efter Veirte) (Gr. i Eimr. VI. 107). -**köst** [-k'óst] npl. svage Luftninger. -**and lag** [an'lag:] n. (gramm. og leg.) Objekt, Genstandssted, ogsaa fysisk; Genstand til mikroskopisk Undersøgelse. -**lagsborð** [-lags'bo:rd] n. Bordet paa et Mikroskop. — **lagsger** [-lags'ger] n. Objektivglas. -**andlát** [an'dlau:] n. 1. (*daði*) Dod; *hágt a.*, en rolig Dod. — 2.

(*dánarsagnablik*) Dodsøjeblik: *hann var þá alveg i andlátinu*, han var lige ved at opgive Aanden.

andlæti andvarp [an'dlau(ónan'dvaop)n. Dodsok. -**augnablik** [-yngnabli:k] n. Dodsøjeblik. -**bæn** [-b'ai:n] f. en doendes Bøn, Bón i Dodstunden. -**dagur** [-da:go:] m. Dodsdag. -**frægn** [-f're:gn] f. Dodsudskab.

and laus [an'dl'aus] a. 1. (*sálarlaus*) uden Sjæl, dod. — 2. (*án andríkis*) aandlos. -**legur** [-l'eo:ga:] a. 1. (*er snertir andann*) andelig, intellektuel: *andlegt erliði*, andlegt vinna, Aandsarbejde; adv. -*lega*. — 2. (*er snertir trúarbróð*) geistlig, andelig; *andlega stjettin*, den geistlige Stand, Geistlighed; *andleg eim*, andelige Sager; *andlegir söngvar*, andelige Sange. -**leysi** [-l'ei:si] n. Aandloshed.

andlit [an'dli:] n. Ansigt, Aasyn (fAnled): *fríður i andlit*, med et smukt Ansigt; (*Talem*) *taka sig saman i andlitinu*, (tænke sig om og) fatte en Beslutning, tage sig sammen; (pop.) *setja i andlit*, putte i Ansigt.

andlins biörg [an'dli:bsj'órk] f. Visir, Hjelmsjette. -**blía** [-h'li:ó:] f. midl. Ansigt, Miidhed i Ansigt. -**blæja** [-h'blai:] f. Slor. -**bragð** [-h'brag:] f. Ansigtstare, Lod, Hy. -**fall** [-f'ad:] n. Ansigtstarm, Ansigtstækk, Fysionomi. -**farinn** [-f'ar:in:] a. illa a., grim, med et uskønt Ansigt; *vel a.*, smuk, med et smukt Ansigt. -**feegurð** [-f'eo:go:rd] f. Ansigtsskønhed. -**fettur** [-f'h'ógo:] pl. Grimacer. -**fríður** [-f'ri:oo:] a. med smukt Ansigt. -**lag** [-l'ag:] n. Ansigtstarm. -**litur** [-li:to:, -li:to:] m. Ansigtstare, Teint, Lod, Hy. -**lögum** [-l'ó:go:] f. Ansigtstarm. -**mein** [-m'ei:n] n. Skade, Saar i Ansigtet. -**skapnaður** [-sg'apna:oo:] m. Ansigtstare. -**skapur** [-sg'apoo:] a. mager i Ansigtet *skapleitur*. -**skýla** [-sg'i:la] f. andlitsblæja. -**svipur** [-svi:bo:, -svi:po:] m. Ansigtstutryk.

and lægur [an'dl'agoo:] a. objektivt. -**læti** [-l'ai:] n. -**læti** [-l'ai:] n. -**möt** [-m'ót:] m. -**máll** [-m'ald:] a. -**málsamur** [-m'aulsa:moo:] a. -**málugur** [-m'au:lo:go:] a. modsigelseslysten, paastaaelig, trættekar. -**málslemi** [-m'auls:le:mi] f. Modsigelseslyst, Paastaaelighed, Trættekerhed. -**málsmei** [-m'auls:mei] f. Modsigelse, Modsigelse, anmækt se **anmark**.

andmögugur [an'dm'ó:go:] a. sindstræt (Porl. 11. 520).

and mæla [an'dm'ai:] vt. med dat. og vi. modsigse, udtale sig imod, polemisere imod, protestere imod, bekæmpe. -**mælandi** (-a, -endur) [-m'ai:land-, -r'ndoo:] m. Modstander, Antagonist, Person som udtaler sig imod en, Opponent. -**mæli** [-m'ai:] npl. Indvendning, Indsigelse, Antikritik, Modsigelse, Modsig; (*mótmarli*) Protest. -**mælingur** (-s, -ar) [-m'ai:li:ngur] m. -**andmælandi**. -**nefni** [-n'efni:] n. Antonym, Ord af modsat Betydning, Modord. -**nes** [-n'es:] n. **annes**. -**nögl** [an'no:gl] f. **annög**.

andóf (-s) [an'doo'f:] n. 1. Roen imod Vind og Ström (is. for at holde Baaden paa samme Plads). — 2. (*í andóström*) den forreste Rorbænk og Rummet mellem denne og næste Bænk (jfr. *andóstráður*). — 3. (*mótstrá*) Opposition.

andófs ár [an'doo'fsau:] f. Aare i andóström, s. d. O. -**boði** [-h'oi:ti:] m. (AB)Sj. s. 60 **viðbragðsboði**. -**flökku** [-fl'ohko:] m. Oppositionsparti. -**ráður** [-r'au:do:] m. 1. Mand, som tor mot Vind og e. m. — 2. Mand, som sidder paa forreste Bænk i en Fiskerbaad, og li'egen Opgave at holde Baaden omtrent paa samme Plads medens der fiske's, ved at ro imod Vind og Ström. — 3. Opponent, is. i pl. andófs-ánn, Opposition, oppositionelt Parti, Regeringens Modstandere. -**rám** [-r'au:m] n. den forreste Rorbænk i en Fiskerbaad og Rummet mellem denne og næste Bænk; — ogs. brugt om det forreste Rum allee (*hástrúm*) (Vf.). -**þófta** [-þ'ó:h'af:] f. forreste faste Rorbænk i en Baad.

andórða [an'dor'da:] a. indecc. a. e-m, som siger en imod, uenig med en: *þeir úðu a.*, de blev uenige.

and pípa [an'tpi:ba, -pi:pa] f. *hæki*, Luftrör. — **prýði** [-pri:ði:] f. andelige Færdigheder.

andra (a) [an'dra:] vi. 1. (*fara á skóðum*) lobe paa Sliær. — 2. (*fara hegt*) ga sagne (BH.). — 3. (*fara hart*) ga hurtig; *sá þykir mjer a.* (JÖ.), han gaar med vældig Fart.

andrá [an'dra:] f. Aandedræt, Ojeblik; i sömu andránni. -**and rammur**, -**ramur** [an'dram'oo:, -ra:moo:] a. andfúll. -**rán** [-r'au:] f. Drab, Mord.

andri (-a, -ar, dat. óndrum) [an'dri:, on'drom] m. Skit (den opr. Bet. af dette Ord er vel ikke Skit, men Snesco, *þrúgn*).

and reuma [an'dru:ma] f. **andýlla**. -**riki** [-ri:ki, -ri:ki:] n. (og f.) Andrighed, Aand. -**rikur** [-ri:go:, -ri:eo:] a. 1. (*feruk af andagift*) andring. — 2. *andrikt vin*, Vin der er stærkt alkoholholdigt. -**ró** [-r'oo:] f. **andri**.

and röðu [an'dro:oo:] m. 1. (*tróður gegn undi*) Roning imod Vinden. — 2. (*mótvindur*) Modvind mod de roende (E.). — 3. (overf. Bet.) Agitation imod n-1. -**rómur** [-r'oo:moo:] npl. hinanden modsatte Toner (snart blide, snart haardt); *höpu sem að andrómunum gylmur* (StíAndv. 1. 94). -**Andrómeuurt** [an'drom'eo:vt] f. **mosalyng**. -**andrum** [an'dru:m] n. 1. (*tón til að draga andann*) Aanderum. — 2. (*trápp*) Stemmestridse.

andréms loft [an'dr'emsloft] n. Átmosfære: *hjer er skemti a. inni*, Luftten er daarligh herinde. -**lok** [-lo:k] n. (SvP)Rask 18) **barkabalaðka**, -**lok**, **f-pípa** [-pi:ba, -pi:pa] f. Luftrör.

andrénn [an'dr'ain:] a. negativ.

andrénn [an'te:dn:, -se:tn:] a. besat (af en Aand). -**and skara** (a) [an'ts'ga:ra] vt. kludere forskelligt Byggemateriale sammen, sældeles af Sammenføjningerne ikke passer (BH.). -**skjóli** [-sj'oi:] n. Roghætte, f-skot [-sg'ot] n. Modstand. -**skota** (a) [-sg'ota, -sg'ota, -an:] vt. med dat. behandle n-1 paa en djævelsk el. infam Maade: *a. e-m út*, pine og plage en, slide en op ved besværligt Arbejde; — refl. *andkotast*,

lade som en besaf, jage frem og tilbage i stærk Ophidselse; a. við e-n, skæde en Huden fuld, opføre sig som en rasende overfor en.

andskota flokkur [an'isgodafl'ohgog, -sgota:] m. Fiendeskarer. -**gangur** [-legang'og] m. voldsom Stof. -**laus** [-l'oyvs:] a. uden Dævel. -**legur** [-legur:] a. djævelsk, infam; hann er a. við konuna hann behandler Konuinfamt, adv. -**lega**, infamt; vera a. við e-n, ikke kunne udstaa en. -**skoti** [an'isgoda]t, -sgo til f. 1. (móströðumaður) Modstander. - 2. (dýflull) Dævel; andskotinn, Fanden, Satan; i Bänden aln. i gen. med arts; andskotans i Det, forbandet; a. veður er þetta, det er dog et forbandt Veir; andskotans máðurinn, det Bæst! — om n-t der er sket tør lang Tid tilbage siges: þá lá andskotinn í sögu sinni, da laa Fanden endnu i sin Vugge. -**spyrna** [-sbr'tr'ndna] vi. sætte Fodderne imod, sætte sig imod, modarbejde, reagere imod. -**spyrning** [-sbr'tr'dnin] f. Reaktion. -**spænis** [-sba'nis] præp. med dat. overfor, lige overfor. -**spænn** [-sba'nd] a. lige overfor. -**staða** [-sda] ða f. Modstand. -**stef** [-sdr] ði a. Refrain. -**stefja** [-sdr'vja] vi. svare (i Sang, som ved et Refrain, ved Messen). -**stefna** [-sdr'bna] f. modsat Retning, Opposition, Strid, Modstrid; i andstefnu við e-n, i Strid med n-t.

andsteggi [an'isdr'gi] m. Andrik.
andstyg [an'isdr'g] -**sigðig** [-sigðig] f. Antipati, Modbydelighed. 1. (módur-styg, óstyt) hafa a. á e-u (e-m), væmmes ved n-t (en), ikke kunne udstaa n-t (en); fú á e-u (e-m), faa Antipati med n-t (en), væmmes ved n-t (en). -**em** er a. i (af, að) e-u, en væmmes ved n-t. - 2. óssa om Genstanden for Antipati; hann er mjór a-n, jeg væmmes ved ham. -**stygdráttfinning** [-sdr'gátt'finnink, -sigðag-] f. Følelse af Antipati el. Modbydelighed. -**stygglegur** [-sdr'gyl'og] a. vederstyggelig, modbydelig, afskyelig; adv. andstygglega, paa en modbydelig, oprørende Maade. -**straurm** [-sdr'oy'm] m. Modström. -**streymi** [-ris, pl. ds.] [-sdr'oy'm] n. 1. (móstráurmoel) Modström. - 2. (mólati) Modgang. -**streymis** [-sdr'imis] 1. adv. imod Strömnen. - 2. præp. med dat. imod. -**streymur** [-sdr'ey'm] a. 1. (sem streymir mót) strömmande imod, (om en Ström) strid imod. - 2. overti; a. ferðingur) vanskelig, ugünstig; hann var þeim mjög a., han var meget ugünstig stemt imod dem. - b. andstædur e-m, stemt imod en, i Opposition til en.

andstútur [an'isdr'v'g] a. engbrystet, frangbrystet.
andstæða (-u, -ur) [an'isdr'v'da] 1. (móstrýpani) Opposition; vera i andstæðu við e-n, staa i Opposition til en. - 2. (log.) Antinomi. 3. (móstrýpani) Modstjening. -**stæði** (-is) [-sda:] ði n. 1. a. (lagastæði, móstrýpani) Kontrast; a. íttandi, Farvorne; Kontrast. - b. Strid, Modstrid. f. a. við e-n, i Strid med n-t. - 2. (móstrýpani) Modstand, Antagansene, Opposition. - 3. (fýs) Polaritet.

andstæðingablað [an'isdr'v'ngabla:] n. Oppositionsblad, Blad tilhørende Modpartiet. -**flokkur** [-f'lohog] m. Modparti, Opposition. -**foring** [-for'ing] m. Oppositionens Leder.

andstæðingur (-s, -ar) [an'isdr'v'ngur] m. Modstander, Antagonist. -**stæðisskioldur** [-sda'is'g'og:ður] f. modsat Anskuelse el. Mening. -**stæðisvyrirbrigði** [-sda'is'v'ri:br'igð] ði, -brigð ði n. Kontrastnømen (ÁB'Sál. § 141). -**stædur** [-sda'v'g] a. 1. (lagastædur) modsat, (log.) kontrær. - 2. (móstrýpani) som er imod, ugünstig; a. mádur, ugünstig Vind, Modvind; a. e-m, ugünstig stemt mod en, i Opposition til en; eiga andstætt, 't være i en vanskelig Stillung; er stjóri mjög andstætt með (det var meget vanskelig for mig) að leggja (Hvinn) Dr. 126); 't have Modgang; hún hefur stjóri andstætt um dagana. - **stöðuvindur** [-sda'v'v'ndur] m. Modpassat.

andsvalar [an'isva'lo] a. sval, kelig; hann er a. úr, Veiret er kelig. -**and svar** [an'isva] n. 1. svar. - 2. (ábyrgð) Ansvar. -**svara** [-s'va] ði vt. 1. svara, svare. - 2. (ábyrgð) staa til Ansvar for.
andsvara brjef [an'isva'r'ar] m. Svarkvæse. -**maður** [-ma'ður] m. 1. (sem heldur vörn uppí fyrir annan) Talsmand. 2. (verjandi i máli) den indstævnte (i en Sag).

andsvareiki [an'isva'r'ar] m. Ansvarlighed.
and sveipur [an'isva'p] m. Anteykjen (BSSL). -**sviit** (-ar, -ir) [-sviit] f. 1. Stykke Rem el. bøjelig Metalplade, der forbinde Gjordspændet med Gjorden el. Bidselstangen med Toelen. 2. (handfang, hanki) Greb, Haandfang, Hank (BH). -**svaelis** [-s'va:lis] adv. 1. (lagastætt sérlangur) imod Solen. - 2. (tágti) forkert. - 3. (mótr söll) vendende mod Solen (i Mods. til forsvætt) (BH).
andtepur [an'isdr'v] a. i Andend, stakandaet.
and tigna [an'isdr'v] a. Antidrag. -**tól** [-t'ol] n. -**trúastar** (-ar) [-tr'ast] f. fund tur [an'tur] m. Uskik, slem Vane (BH). -**resurator** [-ris'tar] vt. kérf, gøre sig uppandse Umage (BH). -**ftæli** [-fta'li] m. usa'vlig Kvind, Skoge (BH). -**ifr.** andhr. adu. 4. -**gð** [an'du:] f. Antipati.

andurdorð [an'dor'ð] adv. i Forb.; e-m verður a., n-n bliver uenge.
1. and vaka [an'dva'ka] a. f. (svetnalygi) Sovnsløshed; legga á sig andvökur, undvære Sovn. 2. -vaka [-v'ka] a. indec. sovnløs; leggja a., ligge vake; verða a., ikke kunne sove.
andvana [an'dva'na] a. indec. 1. (ófluga, ósmi) dødfødt, dødt, ajsjælet. - 2. a. e-s, bløtt for n-t; lífs a., uden Liv. -**borinn** [-bor'inn] a. dødfødt. -**þaðing** [-þa'd'ing] f. Dødfødsel. -**laudur** [-la'udur] a. dødfødt.

andvara böð [an'dvara'b'od] npl. Varselsbød. -**laus** [-l'oyvs:] a. fræg, selvfø, an. -**laus** som adv. atá andvaranet, søve frægt uden at have foresat sig at vaagne til besømmet Tid. -**leysi** [-l'ey:si] n. 1. (forindars-leyfi) Skotsgheld, Trighed. - 2. (skoptingarfrelsi) Skotsgheld. -**samur** [-sam'ur] a. arvaagen, varsom.
and vari [an'dva'ri] m. 1. (forv'ð) Arvaagend, Varsomhed; hafa á, á, et þú skyldist heira til þeirra, giv Agt, om du skulde høre dem; hafa and-

vara á sjer, være forsigtig, være paa sin Post, blunde saaledes, at man vaagner ved mindste Stof, ikke tillade sig selv at falde i dyp Sovn, vove med det ene Øie aabent. - 2. (þagur vindblær) Lufning, sagte Vind, Vift. - 3. som Eggvann; a. (mvtol.) Navnet paa en Dværg, som eiede den uilkekebringende Ring Andvaranet. - b. Navnet paa et bekendt Faldskridt, udg. af det isl. Þjóðmæling. -**varp** [-v'arp] n. Suk; taka andvaranet drage det sidste Suk. -**varpa** [-v'arpa] a. [sva'v] sv. udklæ.
and verður [an'dv'rdur] a. -**öndverður** -**verpast** [-v'rbast] vrelli; a. e-u, træde i Veien for n-t. -**verulegur** [-v'rr'el'og] a. negativ. -**víðri** [-v'íðri] n. (staðig) Modvind. - gen. andv'riðr, som adv. imod Vinden (mods. forv'riðr). -**víðrisblábarningur** [-v'íðri:bl'ab'ar'ningur] m. besværlig Koning mod Vinden, saaledes at man knapt kommer af Stedet. -**vígisflokkur** [-v'igis'f'lohog] m. Modparti, Oppositionsparti. -**vígismáður** [-v'igis'ma'ður] m. Modstander, Medkæmper, Antagonist. -**vigur** [-v'ig'og] a. 1. (móstaður) a. e-u el. e-m, kæmpende imod, staaende imod; þeir voru andvígir hvor öðrum, de stod imod hinanden. - 2. ugünstig; andvígur kringumstædur, ugünstige Omstændigheder; andvíg forlög, ugünstig Skæbne. -**vírdri** [-v'írdri] n. Værdi, Pris.

and virki [an'dv'irki] n. 1. (vinnu) Arbejde, spec. landlige Arbejder (svéitavinnu). - 2. (luppskeru) Høst (spec. Høfaraad). - 3. (fambod) Jorbruugsredsraadet, Avlsskredsret. - 4. (þafrátt) Gaardens Huse med Tilbehør. -**virkisstiðri** [-v'irki:s'tiðri] n. Ladedag.
and vitni [an'dv'itni] n. Medvite. Vidnesbyrd imod, Modvise. -**vægi** (-is, pl. ds.) [-v'æ:gi] n. móstrýpani Modkast; vera e-u a., sætte sig imod n-t, kæmpe mod n-t. -**væta** [-v'æ:ta, -v'æ:ta] f. Imprænering. -**vættusamsetningur** [-v'ættusam'sdr'ningur, -v'æ:ta:] m. Impræneringspræparat. -**andvöku fótur** [an'dv'og'ur'f'v'ok:] a. blog af Sovnsløshed. -**not** [-no'ht] f. sovnløs Nat. -**órar** [-ó'rar] npl. -**andvökurlingur** [an'dv'ok'ur'lingur] n. 1. (móstrýpani) a. e-u el. e-m, kæmpende imod, staaende imod; þeir voru andvígir hvor öðrum, de stod imod hinanden. - 2. ugünstig; andvígur kringumstædur, ugünstige Omstændigheder; andvíg forlög, ugünstig Skæbne. -**vírdri** [-v'írdri] n. Værdi, Pris.

and vörpun (-ar, -varpanir) [an'dv'rbun, -v'æ:v'anti] f. Suk. -**þyngsli** [an'þ'ynsli] npl. Aandenad.

andpól [an'þ'ol] n. andpól.
and þreglsli [an'þ'reglsli] npl. Aandenad, Astma, Triangbystighed. -**þröngur** [-þ'royngur] a. triangbystet.
and vifa (-ði) [an'dv'ifa] n. við íttu óvæn strámmi og vindi ra imod Vind og Ström, andvættelds ved at skulde. - 2. vt. med dat. a. e-u, 't tvæta móttöku ógn e-u) gøre Modstand mod n-t, opponere imod n-t; 't nemna móti e-u modarbejde n-t. - (móttaka) modstie npl, protestere med n-t. -**væti** [-v'æ:ti] n. andpól. -**vætt** [-v'æ:tt, -v'æ:tt] vi. og vt. med dat. 1. (svarta) svarte; (þana á móti) sætte holt til Svær. - 2. (móttaka) óþinglega) protestere kraftigt imod n-t. -**væpta** [-v'æ:pta] vi. a. móti e-u, protestere imod n-t.
á nefna [a'nefna] vt. 1. ánefna. 2. (íttaka) bestemme. -**netja** (a) [-n'etja, -n'etja] vt. indvæle (hvide) el. over; Net; overfor: besnære; á sig, áttíast, fanges i Net (om Fisk); ofvætt: blive indvølet, blive besnæret; pp. áttáttur, fanget, besnæret.

anga [ang'ga] vi. duftte; pp. angandi, duftende, vøllugtende, aromatisk.
anga langur [ang'langur] a. 1. med lunge Arme (Spírur el. Grene). - 2. som subst. (sóll) Mester Erik. -**líla**, -**lyja** [-l'ylja] f. -**luða** [-lu:ða] f. (opringled ved angula) lang, smal Stimmel el. Hög af n-t; lan ogs benyttes om en Ende el. Stykke Tov el. Rem.
angan (-ar) [an'gan] f. Duft, Aroma. -**blíða** [-bl'íða] f. henrivende Míldhed; svæðar þegar angandið landsins sálar sætti fyllast (M. I. 213). -**blóm** [-bl'óm] n. -**laukur** [-l'oy'ogur, -l'oy'ogur] m. duftende Blómst. -**laus** [-l'oy:s] a. duftlæs. -**reitur** [-ris'v'ogur] a. vøllugtíldt. -**rós** [-r'os] f. duftende Rose, duftende Blómst. -**sætur** [-s'æ:tu'r] a. vøllugtende.

angastlirinn [an'gast'lirinn, -s'tlirinn] m. med afrønte Grene; . . . sem og þá hölt angastlir, greinabrotin, standa uppi . . . (GrÞ. 195, 50).
angfættur [an'gaf'ættur] npl. Rånkøftødder (Cicripedia) (BH) (Hálfháttur).
1. angli (-a, -ar) [an'g'li, an'g'ar] m. 1. (ólmur) Veltung. - 2. Daup. 3. sm. Grøn el. Kvæst. -**angulur** Skold, Spind. 2. (broddur á e-u) Spids af n-t. - 3. (þing rann) anguldrátt, smal Stimmel el. Rem. 4. (þvort. Blót) Lem; hann háðar af ólmum angum, han spræler baade med Arme og Ben. - 5. (um e-ð linn) a. (og) Tøddel, Smule; spec. Bara; lítta angum, det lille Skind; krakkaangum, stakangum, det lille Pus, Tulle osv. b. (vottur) Antydning; a. til angulvætti (Vn.).
2. angilja (-u, -ur) [an'g'ylja, an'g'ur] f. 1. (vættug) Brevstina (Vl.).
2. (Derf.) -**andvæn** m. 3. (almu) Iverben i en I-keystingard. 4. pl. angulur, Angum, smaa Plantedele, som ilverer for Vinden (Vn.).
angiljubæin [an'g'yljub'æin, an'g'ur] n. 1. smalt Ben i en Fiske. Gæller. 2. spec. (vættugsbæin) det Ben, som Brevstimen gaar ud fra (Vl.).

angist (-ar, -ir) [an'g'ist] f. Angest, Sørp.
angistarlitur [an'g'ist'ar'l'itur] a. angestlig. -**laus** [-l'oy'og:] a. uden Angest. -**váp** [-v'ap] n. Nodræb, Angstræb. -**sviiti** [-v'v'it'it, -v'v'it] m. Angestved.
angjast (a) [an'g'ast] vt. angjastes, være angestlig.
angóttur [an'g'ot'tur] a. med mange smaa Grene el. Spírur.
angra (a) [an'gra] vt. 1. (þryggja) bedrøve, refl. angjast. a. við e-n

- 1. at (-s, pl. ó) [at, ət] n. (gl. Tirren, Hidsen til Kamp) Kamp mellom Dyr. Dyrkamp (*hesta-at, natu-at* osv.).
- 2. at (-s) [at] n. (fr. *átun*) 1. (*það átt áta*) Besudlen, Tilselen. — 2. (*sjaur*) Svends, Urenlighed: *kembu þau* (þ: *kyrnar*), *sju hvergi síst at á þeim* (Lögð. 11, 214). — 3. (*sorta*) Gyttje; *at finnst í dýmju, blót og kja-mykja, þráðak og mistareini* (svart) *at í blök, varð mólast á litinn ur þri*. — 3. *at [-at] nægtende Verbsuffix (f -tu), nu kun poetics: *ikko: skalar (= skal ekki) halur healdast dauða* (B-); *sjerata* (þ: *sjer-at-tu*) *sjer þu ekki* (Hhal. 20).
- 4. fat [at] cj. að.
- 1. át (-s, pl. ds.) [aust] n. 1. (*það át eta*) Eaten; *spisen: kenna átú*. — 2. (*matur*) Fode; is. om fast Fode (*hardmeti*), særligt torret Fisk (*hardfiskur*).
- 2. át [aust] 1. og 3. p. imp. ind. at eta.
- 1. ata [ata] [ada, ata; ódd, ost] n. **sorta**.
- 2. ata (a) [ada, ata] n. besudlen, tilsette; *at sig út, tilsele sig*; ogs. med dat.: *at-u* er, grise n-t til. (Ordspr.) *ekki verður skinn hénd erót at sjor* (GJ.), snævst Haand bliver ej smudset til af sig selv.
- 1. áta (-u, -ur) [austa] f. 1. Spisen, Eaten; *gödur áta*, god at spise. — 2. a. Mad, Fode; (Ordspr.) *drokka biður* (*biður*) *göð áta* (GJ.), hvom selv eder, han skal vel drikke. — b. (*kjót, emhinn hrossakjöt*) Kod, is. Heste-kød. — 3. (*botna*) Madding, Agn. — 4. (*umhalla fiskemaða*) Indholdet af en Fiskekæm. — 5. (*hrar*) Aadsel. — 6. (*áruemein*) ondartet Betændelse, spec. — *krabbamein*, Kræft.
- 1. átak [austa] n. 1. det at have Tag i n-t, Hold; *hafa* (*gott, stæmt*) *aa*, fr. 2. -- 2. (*snerting*) Berøring; *mjakt áttaks*, blødt at føle paa; *hardur áttaks*, haardt at føle paa; i overt. Bet.: slem at brødes mod, ifr. 3; *hafa gött á*, være godt i Stånd, ved godt Huld (om Kreaturer); — spec. om voldsom Brøddring, Stød; *ótt áttaka* ... *skulu skilyd ad hafa breyggjuþóðnu sjálfu við áttökum*, *en nota skilleg til ad draga sig ad bál þau* ... *og hringi* ... *sem til þess er atlat* (Sti. 10, B. 215). — 3. (*lyomar*) Ryk, slet fram leppinn sandur i mættu milli handa sjor i önu áttaki (BjP. 269). — 4. (*áregna*) Kraftanstregelse; *fiðinn var stæk, svo ad talstvert á þurft til ad hreyfa hana* (JTStk. I, 21). — 5. i pl. (áttak) Slagsmald, Kamp, hönd áttak, haard Kamp, spec. Brydning (áttak); *snar áttökum*, smidig i Brydning. — 6. i pl. (áttök) biða áttaka, se hvad der vil komme, se Tiden an; *hans víru mætt verða, þver mundum áttaka biða* (Joll. 121). — **taka** [-ta ga, -ta ka] f. **átak** 1. 4. — **takanlegur** [-taganlegu, -takan-] a. 1. (*áþreifanlegur*) haandgriplig, tydelig, slaaende, drassisk. — 2. (*áþreit- mikill*) indtrængende, rørende, gribeende. — 3. adv. -lega. — **taksfíkrur** [-takstrengu, -fíkrúa] a. som tager kraftig fat, kraftig, stærk. — **tala** [-ta] f. n., **-tala** [-ta] f. pl. is. pl. *átölu*, Irettesættelse; *veita e-m átölu*, irettesætte en.
- atali** [-aðaði, -astadi] f. is. f. *stull*. 1. (*harður, gemmur, ógnandi*) haard, grusomt, træde. — 2. (*áflögur*) energisk, dygtig; a. og *kappamaður um starfi* — 3. n. *atali*, som adv. a. *atallega*, paa en voldsom Maade; *látum ... vögnum á rauða þjóta*. b. haardt, grusomt; a. *á mig bitur* (GTh. 95, 220).
- atalleikur** [-aðal rígu, -atal rí] n. **óttulleikur**.
- at** [abest] n. Hjælp, Bistand; *vera í atbarna með e-m til e-s*, hjælpe en til el. n-t. — **berast** [-ber rast] vrelt. impers. hændes; *það atberast*, det hændte sig, det tildrog sig.
- atburðs laus** [-atburðalöus] a. 1. (*atburðslaus*) uden at der sker noget. — 2. (*framkvæmdalaus*) uden Foretagelse. — **leysi** [-leisil] n. se **aðburðaleysi**. — **litill** [-litidli, -litidli] a. 1. (*atvahnalitill*) virksom, som mangler Energi. — 2. (*atburðalitill*) lítug paa Begivenheder. — **maður** [-ma:ðu] m. stræbsom, driftig Mand. f. **malari** [-maulari] m. Historie-maler. — **rikrur** [-ríggu, -ríkú] a. rig paa Hændelser, Begivenheder. — **samur** [-samu] a. stræbsom, virksom, driftig.
- atburður** [-ar, -ur] [atburður] m. 1. (*atburður*) Begivenhed, Tilbegæelse. — 2. (*ánari atburð* ad e-m) de nærmere Omstændigheder. — 3. (*hending*) Hændelse; af *atburði*, *frier atburð*, hændelsesløs. — 4. is. i pl. *atburðir* *litáð*, *lysnar*, *Væder*, — 5. (*atburð*) Forsøg. — 6. is. i pl. *atburðir* (*dugnadrar*) Dygtighed, Drift, Energi; og *getum við þá treyst þó*, ad jód getur við eftr atburðum. — **dráttur** [-drauhótt] m. = **ádráttur**.
- 1. **átekning** [-ar, -ar] [austhgnink] f. 1. (*snerting*) Berøring. — 2. (*tilfingning*) Følelse, Følelsessansen. — **tekt** [-tækt] f. 1. (*það ad taka á e-u*) Tagen fat paa n-t; (*snerting*) Berøring; (*um róm*) (om et Rís); *átték hefir ei göða* (ÓÐaVul. 143). — 2. (*áregna*) Anstregelse. — 3. i Forbindelse; *biða áttaka*, se hvad n-t bliver til, vente og se hvad der vil komme, se Tiden an; og *biða svo áttaka firi þarþjúku*, ventur paa at Byens Indbyggere skal give sig i Lag med dem (Eimr. I, 62).
- telja** [-tæla] vt. *telja* 3. 1. (*áttátt*) irettesættelse, befriðe. — 2. (*áttátt*) dæle. — **atfarahr** [atfarahr] m. Angrebsbær. — **forði** (-s, pl. ds.) [fírdi] n. — **ferli** (-s) [fírdli] 1. (*framferð*) Opførsel, Maade (at være paa). — 2. (*ádröf*) Fremgangsmaade.
- atfylli** [atfylli] n. Røftugl, Jægtugl (LFR. XIII. 20).
- atfyllur** [atfyllur] n. Hjælp, Bistand.
- atfrjúk** [austfrjúgu, -frjú kú] a. græsdiq. — **föng** [-föng] npl. Madvarer.
- atfór** [atfór] f. (fr. *aðfór*). 1. Angreb; a. *ad e-m*, *veita e-m a*. , Tog imod en, Angreb. — 2. pl. *atfærar*, Energi, Dygtighed; *hafa gött atfærar* *eftr e-u*, stræbe energisk eftr n-t (Borg. Sch.). — **ganga** [-gaugu] f. 1. (*áðgang*) Overfald. — 2. (*hlyp*), ifr. *áðgang* 3. Hælp, Medvirking. — **gangur** [-gaugu] m. 1. *áðgangur*. — 2. (*urður*) Karp, spec. Brydning.

- atgeir** [atgeir] m. Hellebard. — **geirsstaur** [-geirssdauou] m. lang Hellebard, som man kan bruge som Stok.
- atgerðir** [atgerðir] npl. Virksomhed, ifr. *áðgerð*. — **gerðalaus** [-gerða-löus] a. **áðgerðalaus**.
- atgervi** [atgervi] n. og f. rige Ævner, legemlig og andelig Fuldkommenhed.
- atgervis litill** [atgervislitidli, -litidli] a. med ringe Ævner. — **maður** [-ma:ðu] m. en Mand, ser godt udrustet paa Sjæl og Legeme, dygtig Mand. — **mikill** [-mitidli, -mitidli] a. ævneriq, godt udrustet paa Sjæl og Legeme.
- át girni** [austgírni] f. Gradighed. — **gjarn** [-gjarndv] a. græsdiq, forslugen.
- át gjörvi** [austgjörvi] f. **atgervi**. — **gætleiq** [-gæitle:gu, -gæitri] a. som man synes om, tiltrækkende; *áttam tíer reynt ad þrjúða hana* *svo með mættum*, ad þinn gæri orðst som *áttagættu* (Eimr. IV, 225).
- hafna** [at(h)hafna] vti. a. sig, gøre sig i Stånd, forlange el. forrette, hvad man skal el. har agtet sig; *meðan verð er ad á sig í fjösinu*, medens man forretter hvad der skal i Kostalden (JÁBj. I, 237); — spec. forrette sin Nodforr.
- athafna frelsi** [at(h)afnafræsl] n. Handlingsfrihed, Handlefrihed. — **maður** [-ma:ðu] m. en Handlings Mand. — **mikill** [-mitidli, -mitidli] a. virksom, foretagsom, aktiv.
- athafnarslakei** [at(h)afnarslakeiq, -slakeiq] n. Person, som puffer sig frem ved alle Leifigheder paa en naragig Maade (Lbs. 102, 8vo).
- athafna samur** [at(h)afnasamu] a. handlelydig. — **slekkeja** [-slekkja] f. Apraksi (ÁBjSt. S 88).
- at hyggja** [at(h)hygja] f. Opmærksomhed, Agtpaagivethed. — **hygli** [-hlygill] f. indee, og n. Opmærksomhed, Eftertanke; *með mikilli áttlygl*, med spændt Opmærksomhed; *vekk áttlygl á e-u*, hende Opmærksomheden, paa n-t. — **hyglisleysi** [-hlyglisleisil] n. Mangsel paa Eftertanke el. Opmærksomhed.
- íttit** [austíttit] f. **ávagi**.
- at hlátur** [at(h)hlátur] n. **áhlátur**. — **hláup** [-hlau] f. (hlau) vj pl n. *áttup*, Overfald, -hlægi [-hlægi] n. se **áðhlægi**.
- athuga** [at(h)gva] vt. 1. (*viðir fyrir sér*, *rannsak*) agttage, observere, undersøge. — 2. (*taka eftir*) lægge Mærke til, skænke sin Opmærksomhed; (*thuga*) overveje, betænke.
- athuga aldur** [at(h)gva aldur] m. høj Alder, der gor det tvivelsomt, om man endnu kan virke med fuld Kraft; *ímtú ára* a. (ÓÐaVul. 272).
- ávarn** [-avav, -ar dv] a. varsom, eftertankeans, -grein [-grein] f. Anmærkning, Note. — **laus** [-löus] a. uagtssom. — **leysi** [-leisil] n. Uagtssomhed, Distraction. — **litill** [-litidli, -litidli] a. ubetænksom, uopmærksom. — **mál** [-maul] n. Sag, der fortlænger Opmærksomheden.
- at huga** [at(h)gva] vt. **atgugla**.
- athuga maður** [at(h)gva ma:ðu] m. besindigt Menneske. — **mikill** [-mitidli, -mitidli] a. besindiq, godt Iagtager.
- athugana gæll** [at(h)gvanagæll] m. Observationsfejl. — **heimur** [-hæim-ug] m. Verden af Iagttagelser.
- athugari** [at(h)gvari] m. Iagttager.
- athuga samur** [at(h)gvasamu] a. opmærksom, betænksom; — adv. *samlega*, með Eftertanke. — **sem** [-sem] f. 1. Bemærkning; *gera á*, *með e-d*, gøre en Bemærkning til el. angaaende n-t. — 2. (*við rí*) Anmærkning til et Skrift. — **verður** [-verðu] a. 1. (*eftirtökurverður*) værd at lægge Mærke til, værd at overveje. — 2. (*ávarnverður*) betænkelig.
- at hugi** [at(h)vgi] m. (*eftirtök*) Opmærksomhed; (*gugnaferir*) Onhu. (*thugun*) Overveelse, Betragtning. — **hugull** [-hvgull] a. opmærksom, agtpaagivende. — **hugun** [-ar, -anir] [-hvgun, -anig] f. 1. (*thugun til rannsáttar*) Iagttagelse, Observation. — 2. (*eftirtök*) Opmærksomhed. (*thugusom*) Eftertanke. — **hugunarsvið** [-hvgunarsvið] n. Observationsområde. — **hugunaur** [-hvgunaur] n. Observationsur.
- at hvári** [at(h)varir, -hvair] n. 1. (*hætt*) Tilligt, Tilligtsstede; *ketu at hvarts til e-s*, søge Tilligt hos en, t. a. *hji e-m*, kunne søge Tilligt hos en, finde Tilligt hos en. — 2. (*hjáþræmduðir*) Rygstod, Bagstod, Stotte, Hjælper; *veim var ... ádalathvári* (vigtigste Stotte) og *hjáþræmduðir* (PThLr. II, 164 165).
- at hváris hús** [at(h)váris(h)us, -hváris-] n. Asyl. — **laus** [-löus] a. hjælpelos, uden Tilligtsstede. — **rijetur** [-ríjduð] m. Asylfor. — **staður** [-sda:ðu] m. Tilligtsstede; (*grundaður*) Asyl. ^o **stofa** [-sdoval] f. Asyl; *at hváris-statur*, *er ístakar húsmaður mega keta hús* (Eimr. I, 70).
- at hæli** [at(h)hæli] n. (*atværi, framferð*) Færd, Opførsel, Opdræden, Handlemaade, Forhold i Reglen i nædsættende Bet. *ítt á*. — **hæfiss-göður** [-hæfissgöðu] a. som opfører sig godt, velopdræget; *ótt á og bornu* (*atværdig*) (ÓÐaVul. 151). — **hæfin** [-hæfvin] f. 1. (*stær*) Aka, Arbede; (*hjá*) Besligning. — 2. a. (*veit*) Garmme, Aukt; *hæfin* *aa*, en høytidelig Handling; ifr. *skinnratbættin*, Daabshandlingen, Daabskæben. — b. om Hællinger ved, Mællningen, dels selve Mællningen (*matliti*), dels al Mællningen og den daglige Pasing af Koens vedrørende (f. *malu-veik*) (Sch.).
- áttýlla** (-u, -ur) [austtýlla] f. 1. (*veit áttáða*) svag Grund; (*þverskin*) Paasled, Skingrund; *geta e-m áttýlla til e-s*, give en Paasled til n-t; *þinn verð ad þræta svo við þram ad hann gænuad aldrei meitt*; *þengir aldrei minstu áttýlla* (den ringeste Grund til Mistanke) (PÚÚt. 27); *þið var eugin 3. fyrir þværr fregna*, Ryget var ganske blotet for Grund. — 2. (*þeimi*) Anledning. — 3. (*stöð*, *grundvörðull*) Stotte, fast Holdepunkt. — Basis; *hóttimga* *som með áttýlla í áttýnginörð* (StSt. I, 183).
- áttýlluláus** [austtýllulöus] a. grundløs.

þinum hrundi (GFÚh. 127). — 2. (bardagahríð) kort og haard Kamp: vær það híd háðasta f.

Jens (gen. ds., pl. -ar) [jɛns] m. npr. Jens. Jensi (-a, -ar) [jɛnsi] m. npr. Dim. at Jens. Jeri(jó) [jeri:jár] interi, som emfatisk Bekræftelse (NI, AI, VI.): Og jerið [jeri:er] hátt til lofts eða sitt til veggja hjá mér (ThTh. 79).

Jerjú [jerjú:er] interi. — jeriör. Jesúti (-a, -ar) [jesú:ti] m. npr. Jesúti. Jesús (i kirkju. Sprog. acc. Jesu) m. det. og gen. og undert. ogs. nom. (voc.) Jesú [jesú:s] m. npr. Jesús. Jesúsadur [jesúsadú:er] a. (þop.) velsignat af Jesu: É, verð þér f., Magnús (J), Gud væri með þú, M.

jeta (jet, jetum; á, áttum; ættir; jettið) [jɛta, jɛta, jɛtt, ætt, ættum; ætti, ætti: jettið] vt. og vi. æ. ðe, spise. Den ældre infinitivform æta bruges saa godt som udelukkende i Sknitspog; — i Reglen siges „þorð“ í Bet. spise, „jeta“ um Dyr, el. som en mere hverdagsagtig Betegnelse om Mennesker. I. i Alm.: Þetta þú þer að j., skýnd þú at sættu Maden til Livs; jeta matinn þinn, spis din Mad; ogs. overf. þú dig selv; (ulg.) jeta hund (el. skit), hólð kæfti; som Svár bruges: jettu hann sjálfur; — j. yfir sig, spise mere end man har godtt af, forsørpe sig; j. eins og hákur (hestur), spise som en Tærsker; j. af (singlumi), æde Madingen af Krogen; j. eð við e-u, spise n-til n-til; j. (þingum) að kútu; (Ordspr.) vanta þú, sem við skal að j. (SchMål.), Sulett mangar (siges nær n-til meget vigtigt mangler); j. undan j. sig, fortære sine egne Æge; hefn jetu undan sér í vorhárðindum; — j. út úr e-u, spise n-til af Munden þau en: þar stá hatarinn og lét þóðu eta út úr sér, eins og þogar kanarflugli er gofú skít (And. I. 20); j. sig inn í mistna, spise sig ind igen í Tjeneslen (nær man þau Skiftedagen spiser til Middag í det Hiem, man vil forláede); j. sig úr mistinn, spise sig ud af Tjeneslen (som grov-ænde Tjenesstjöld); j. e-u úr á húsingnum, spise en ind af Huset. (Ordspr.) fá minnst einu matar æde sitinna klæda, íaa husker spist Mad og opslidde Klæder o; Velgæringer glæmmes snart). — II. i forsk. mere el. mindre overførte Beteg.; opsluge, ode osv.: 1. — Alm.: eð (jetur ekki mar, n-til spise (da) ingen Mad: Þetta ætti ekki mat á meðan það legi barns 3 kistubotnum) (JTHeð. IV. 51); þær jetur hver sitt el. hver úr sinum þoka, der har hver sit O; íntet Fællisskabi; j. fyrir sig fram, tage Forskud; Einaugar manna mid klæda fremur goðu ... menn eta ekki fyrir sig fram (PThFéi. III. 192); þinn er búinn að j. upp allan árin sinn, hun har oppist (opbrugt) hele sin Æru; hún ættist álveg að j. mig. 1) (með bífúðulium) hun var lige ved at æde mig. 2) (af trú) hun saa ud, som om hun vilde æde mig; eð jetur sig um, Fordølen þau den ene Side opvejar af Tabet þau den anden: En það gengur á við og etur sig upp (þegar lise og) (GFRAH. 147) — 2. þringe til at svinde; j. af sér til, om Vand, der þau Grund af Kilder i Bær; den ikke kan bundfære; loftu jetu innan úr manni, Loften trær; — 3. brede sig; tum meinsmætt; j. sig inn, æde sig inn (om en Svult el. desl.); j. sig út, — 4. þ. fuppu ettir e-u, etterabe en, gættage ens Ord (el. Meninger); jð, vitthad mögum við til með að gera við hana, at Jón Torfi ettir e-u hönung (JTHeð. IV. 26); j. eð i sta, j. eð otan i sig, sluge n-til; overf. æde i sig (en Logn el. desl.), indromme, at man har talt en Usandhed, tage sine Ord igen: Værd þóðu ekki auðvitr að eta otan i sig þann ábúrd (Ísaf. 15. 7. 3). — III. ref. jeta: 1. a. blive æd (spec. af Rovfugle, i. Ravnen); sauburnir var færinn að j., er hann fæst. — b. j. úr, blive fortrængt frá Krybben. eitt lambid áttði að j. úr. 2. odes, svinde (ved Paavirkning af Luft, Vand el. æsende Væðsker; — ppr. (j)etandi, æsende: etandi hluti: saltsætr, ostr. (Sti. 101. B. 84).

Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann.

Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann.

Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann.

Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann.

Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann.

Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann.

Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann.

Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann.

Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann.

Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann.

Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann.

Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann.

Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann.

Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann.

Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann.

Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann.

Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann.

Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann.

Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann.

Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann.

Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann.

Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann.

Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann.

Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann.

Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann.

Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann.

Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann.

Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann.

Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann.

Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann.

Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann.

Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann.

Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann. Jeki (-a, -ar) [jɛki] m. npr. Dim. at Jóhann.

ur [-hri:mou] m. — **Jörsalaland**, -**konungur** [f:koungou] m. Kongen af Jerusaleim. -**land** [-lan] t. npr. -**ríki** [-ri:ki, -ri:] n. Jerusaleim, Jödeland. **Jörsalir** [jousa:la] m. npr. Jerusaleim, Jörsal. **Jörðir** (a) [jow:dra] vi. og vt. 1. a. tygge Drov, drovtygge: *kýrin jörðer*. — b. overf.: *j. á e-u*, tygge Drov paa n-i; *j. e-ð upp*, gentage n-t. — 2. g. rökrykte: *Jörðard mitt er höfunduður* (GTh. '95, 61). **Jörtur** (-urs) [jow:du] n. 1. (*það að jörtra*) Drov, Drovtygning (ogs. overf.). — 2. Foderet, som der tygges Drov paa: *fella jörtur*, 'j ikke have noget af tygge Drov paa; 'j tabe det drovtyggede Foder ud af Munden (SuP Rask 18). -**dyr** [-r-dyr] n. Drovtygger. -**lugga** [f:ou'vga] f. Hvísk (til at tygge Drov paa): *hún (ox kýrin) fær ekki jörturluggu nema ninnad niðir* (1ThFéð. IV, 41). **Jórunn** (-ar, -ir) [jow:ron] f. npr. **Jörvík** [jow'vik] f. npr. Vork; ogs. Navn paa nogle Gaarde i Island. **Jös** [jous] l. og 3. p. sg. imp. ind. af **ausa**. **Jösa** [jousa] a. indec. overstadig munter el. fyrrig (Siglf.). **Jösef, Jósep** (-s, -ar) [jow'sep] m. npr. Josef. **Jössa** (a) [jousa] f. (pop.) blive ved at mamle (om n-t): *hann var að j. um þad*, *að jeg mundi gefa fjeinu of litid* (Af.). **Jöti** (-a, -ar) [jow:ti, jow:ti] m. Jyde. **Jöti land** [jow:tiand, jow:ti-] n. npr. Jylland. -**landshaf** [-lans(h)au] n. npr. Kattegat. -**landsíða** [-lans-i:ða] f. den jyske Vestkyst. -**landsskagi** [-lans-ska:ti] m. npr. Skagen. **Jötska** (-u) [jow'ska] f. Jysk, det jyske Landsmaal. **Jötskur** [jow'skou] a. jysk. **Jö-úð** [jow'ju:] interi. a. jø: 'Jo-úð; *jún, hún mundi aðvörðað að eg kámi einhverju i framkvæmd* (GF-Tis. 233). **Jú** [ju:] interi. jo; ja (efter benægtende Spørgsmaal). **Júbb** (-s) [ju:p] n. (BH.) 1. (*afandi brýst*) slattede Bryster. — 2. (*safalust hegt*) kraftloft Ho. **Júbiljööð** [jub:ti:öu] n. Jubelkantate. **Juð** [ju:ð] n. a. (*kvæð*) Tryglen, Overhæng. — b. (*höldur*) Smaaskænder, Vrissen. **Juða** (a) [ju:ða] vi. 1. a. *j. á e-m*, trygle en, overhænge en med Bonner; *j. á e-u*, blive ved at bede om n-t. — b. smaaekende, vrisse: *Hertu ekki að j.* — 2. *j. vð e-ð*, arbejde flittigt og omhyggeligt, men uden næst paa n-t (Arn., Af.). **Júða bók** [ju:ðabók] n. Jødebage. **Júðmúr** [-ðu'mou] m. Jødedøm. -**kona** [-kon] f. Jødefinde; ogs. — **land** [-lan] n. Palæstina, Jødeland. **Júdasareyva** f. Jødiskearrivral n. (naul.) Klydshold, Jødasore. **Júdasstólka** [ju:ðas:tu:lka, -stu:lka] f. Jødepige, ung Jødefinde. **Juði** (-a, -ar) [ju:ði] m. (pop.) beregnende Person, is. en, der sælger dyrt (Ód.) (Sl.). **Júði** (-a, -ar) [ju:ði] m. (*- Gvðingur*) Jøde; — pl. *Júðar*, Jøderne, det jødiske Folk. **Júði** (-a, -ar) [ju:ði] m. laset Ting, is. om gamle og lasede Sko: *sko-júði*. **Júfur** (-urs, pl. ds.) [ju:fu:] n. **Júgur**, -**gras** [-r-gras] n. (SuP. Rask 18) — **brjóstgras**. **Júgur** (-urs, pl. ds.) [ju:(g)ou] n. Vver. -**bólga** [-r-bou'ga] f. Vverbetændelse. -**mein** [-me:n] n. 1. Vversygdom n. 1. *f. á m = kaladrep*. — 2. -**brjóstgras**. -**meinsgras** [-me:nsgras] n. — **Júgurmei** 2. **Júgurmei** [ju:(g)oume:n] n. — **Júgurmei** 1. og 2. **Júgur sprungur** [ju:(g)ou'sprung] pl. Revner paa et Vver. -**stæði** [-stæ:ði] n. Vverpartiet paa et Kreatur. **Juk** (-s) [ju:hk] n. 1. a. (*spónamat*) Suppe, is. meget tynd Suppe (Arn., ASkeft.). — *gutfi*: (Ordspr.) *alt verður til að tina i toibitnu jukkið* (GJ.). — b. Jævning af Mel og Mælk, hvorfur der bages Klattekegler og Pandekager. — c. Soves, Jævning: *láta sundin jukkið fá* (ÓDævik. 220). — 2. overf. Uorden, broget Blanding, Forvirring; *þar var allt í einu jukki*. **Julum** [ju:(g)ou, ju:k-] l. p. pl. imp. ind. af **auka**. **Jul** (-s, pl. ds.) [ju:] n. Jølle, lille Baud (Vestm., Rang.) (JÁPi. 1. 232). **Jula** (-u, -ur) [ju:la] f. = **julla**. **Jula** (a) [ju:la] vi. = *hjala*, bable, pludre, tale uforstaaeligt (om Børn) (Vf., BMO.). **Júli** [ju:li] m. indec. **Juli**, -**mánuður** [-ma:nuðuou] m. Julimaaaned. **Júlla** (-u) [ju:la] f. Jølle. **Júlla** (-u, -ur) [ju:la] f. npr. Dim. af **Júliana**, **Júlia**. **Júlli** (-a, -ar) [ju:li] m. npr. Dim. af **Július**. **Juls bönd** [ju:l'sboun] npl. Vanter og Tovværk, tilhørende en Jølle (Vestm.). -**veisla** [vi:s-la] f. Jøllekilde, Gilde, der ved Fisketidens Afslutning holdes for Jøllteskerne (Vestm.). **Julþykkur** [ju:l'þykkur] a. tynd: *Julþykkur skyer* (Nl., Sch.) = *óteka*. **Jung frá** [ju:ng'fra] f. Jomfru; Froelen. -**frúdomur** [-frú:domou] m. Jomfrudom, Modom. -**frúlegur** [-frú:legou] a. jomfruelig. **Frúrskákk** [-frú:sgauk] f. (ÓDævik. 287) **frúrskákk(?)**, -**frúrsund** [-frú:svnt] n. = **jómfrúrsund**, -**herra** [-h:ra] m. Junker. **Jungi** (-að) [ju:ngi, ju:ngou] m. den runde Del af et Knivskblad (BH.). **Jóni** [joni] m. indec. **Jóni**, -**mánuður** [-ma:nuðuou] m. Junimaaaned. **Junkari** (-a, -ar) [ju:ngari, ju:ngari] m. 1. — *junglerra*. — 2. (*spádráttur* f. *Poker*) Sparto (f. *Poker*). **Junkari** (-a, -ar) [ju:ngari, ju:ngari] m. **Junkari** (-a, -ar) [ju:ngari, ju:ngari] m. npr. Dim. af **Jung**, **Junger**. **Juráti** (-i) [ju:ra:ti] m. indec. **Jurati**, Dannelser fra Juratiden (PThLs. II. 309). -**tími** [-tí:mi] m. (geol.) Juratiden. **Juristi** (-a, -ar) [ju:risti] m. Jurist.

Jurti (-ar, -ir) [ju:rti] f. Ur, Plante. **jurta bástofoa** [ju:rtaba:stou] f. Drivhus. -**bakstur** [-bay:stou] m. Urtepse. -**bikar** [-bi:ga, -bi:k-] m. Blomsterhave. -**fita** [-fi:ða, -fi:ta] f. Plantedeet. -**flækja** [-fla:ga, -fla:ka] f. Planter, der er indfillede hunden, Plantesyngning. -**fræði** [-fræ:ði] f. indec. Botanik, Planteære. **fræðigarður** [-fræ:ðiga:ru] m. botanisk Have. -**fræðingur** (-s, -ar) [-fræ:ðingur] m. Botaniker. -**fræða** [-fræ:ða] f. Plantedeet. -**garður** [-ga:ru] m. Have, Urtegaard. -**gróði** [-gró:ði] m. — **gróður** [-gró:ðuou] m. Plantevekst. -**Hlí** [-hli:] n. Planteliv. -**hlím** [-hli:] n. Gluten. -**þortur** [-þortu:] m. Urteplet. -**rek** [-re:k] n. = **jurtafasi**, -**ríki** [-ri:ki, -ri:] n. Planteægte. **Jurtarteikning** [ju:rtarteikningu] m. — **afleggari** 2. **jurta rektun** [ju:rtarektun] f. Plantedyngning. -**safi** [-savi] m. Plantesaft. -**safn** [-sav] n. Plantesamfund, Herbarium. -**samkvæmi** [-samkvæmi] n. Plantesamfund. -**seyði** [-sei:ði] n. Planteafkog. **skál** [-sgau:] f. Urteplet. -**svif** [-svit:] n. Phytoplankton. **trufur** [-trv:ru] pl. Planterævrer. -**vöndur** [-vö:ðuou] m. Urtekest, Bukt. -**æta** [-a:ða, -a:ta] f. Vegetarier. **Jurtakundur** [ju:rtakundur] a. (bot.) urteagtig. **Jússa** (-u, -ur) [ju:sa] f. 1. *fluttur og hussulegur kvæmnaður* meget fed og lasket Kvinde; (juls) *kássa* upp á annars manns júsna, blande sig i ens Sager (Rvk.). — 2. (*stórt fat*) vidt (for rigeligt) Klædningsstykke. — 3. (væg) cunnus. **Jússulegur** [ju:ssou'le:gu] a. 1. fedt og lasket. — 2. vid, los, som passer daarligt. **Jústera** [ju:stera] a. 2. lögriktig. **Jússulegur** [ju:ssou'le:gu] a. — **Jússulegur**. **Jusum** [ju:su:m] l. p. pl. imp. ind. af **ausa**. **Jútur** (-s, -ar) [ju:tu:] m. Hævelse; Bule (Hf. og Vopnaf.). **Jæja** [jæ:ja] interi. 1. (opfordrende) vel! velant godt! lad gaa! *jæja! við skulum þá koma*. — 2. (samtykkende, med stærkt Effektykk) paa første Stævelse: [jæ:ja] naa, ja! vel! *jæja! jeg held jeg verði að gera þad*. — 3. (forundrende) naa! saa! *jæja! svo þú þir ekki ángvörð?* — 4. (udtalt drævende med Effektykk paa bæge Stæveler, udtrykker daarligt Humor:) naa — saa, det var ærgertigt! *nú, svo þú vilt ekki gera þad fyrir mig?* *jæja!* — 5. (betegnende Ligegyldig hed:) *jaa, greyði*, saa, dit Shind. — 6. Ubrúdr for at vise Opmærksomhed, uden egentlig Mening, svarende nærmest til engelsk *ho* (Hfr. *þá jæja, ofg jæja!*). **Jöðrud** [jow:ðuou] pp. f. og pp. npl. af **rauna**. **Jöðrun** [jow:ðuon] dat. pl. af **jaðar** og l. p. pl. præv. ind. og conj. af **jaðra**. **Jöðru** [jow:ðu] fsg. og npl. af **jafn**. **Jöfnubáð** [jow:fnu:ba:ðu] adv. midt imellem, midtvejs: *stjarnan var komin j. hádegis og dagmála* (JÁPi. 1. 110). **Jöfnuður** (**jafnuður**) [jow:fnu:ðuou, jafnaðuou] n. 1. 1. Lighed, Ligehed. — 2. Forhold: *vera i sama jöfnuði sin á milli* som ... , forholde sig til hinanden som ... — 3. Udligning: *Til jafnaðar mátt eignað 5* (Stj. '11, B. 145). — 4. *að jafnaði*, með öllum jafnaði, i Reglen, sædvanlig, i Almindelighed. — II. Retfærdighed, Billighed: *allur er jöfnuðurinn gödur*, lige for lige, naar Venskab skal holdes; *selja e-m e-ð fyrir jafnaðar andröð* (rimelig Pris) (Hfr. Alpb. 1695, Nr. 36). **Jöfnunars maður** [jow:fnunars:ma:ðuou] m. Socialist. **Jöggur** [-jow:segou] m. Niveller. **Jöfur** (-urs, -ar) [ju:fu:] m. Konge. **Jögun** (-ar, -aganir) [ju:gon, ja:gon] f. (*fréttid*) Trætte; (*kvæð*) Tryglen; (*áhrifa eftirtekstur*) stadig og overflodig Skynden paa arbejdende. **Jögunar briel** [ju:gonar:brjoul] n. Beklagesskrivelse, Klageskrivelse. **Hólkur** [-h:ou'ku:] m. (hólkur) m. = **jögunarsgurur**, -**samur** [-samou] a. trættevoren; gnaven; som stadig skynder paa Folk uden Grund: *jögunarsamt er þetta mál* (GkonÆf. 216). -**seggur** [-segou] m. Skændegæst. -**syki** [-si:gi, -si:] f. indec. Trættesyge. **Jöklabrestur** [jow:glabrestu] m. Brag i en Gletscher el. Jökul. **Jöklaður** [jow:glau:ðuou] a. frossen; bedækket med Istapper. **Jökla gangur** [jow:glagaungou] m. Jöklerens Bevægelse: *lægðir úr-sorfinn af jöklaungun* (PThLr. IV. 178). -**gola** [-goula] f. Jökulvind. **Hlaup** [-h:lau:pu] n. = **jökulhlaup**, -**hreinn** [-hrei:nu] a. skryti paa Jökleren; *hann er j. náttu*, Jöklerne er nu uden Skyer (varsler Regn) (Arn.). -**hláttur** [-hla:tu] f. Jökultrunne. -**klukka** [-klukka] f. (bot.) Fjeldkarse (cardamine bellidifolia, L.). -**krátka** [-kra:ka, -kra:ka] f. (Sl.) = **vepja**. -**núningur** [-nu:ningu] m. -**kránka**. **Jökliari** (-a, -ar) [jow:glari] m. Mand fra Egne omkring **Snaftellsjökull**. **Jökla ruðningur** [jow:glaru:ningu] m. Moræne (PThFéð. III. 110). -**sóley** [-so:lei:] f. (bot.) Is-Ranunkel (ranunculus glacialis, L.) -**vain** [-va:vi] n. Jökulvand; iskoldt Vand. **Jöklaóttur** [jow:glau:ðuou] a. (Sl.) = **gráglóóttur**. **Jökli** [-jow:glau, jök-] f. Jökulelv. -**alda** [-fa:ða] f. Moræne, Jökulgerde. -**álma** [-al:ma] f. Jökulgeren. -**barð** [-bar:ðu] n. Jökulrand. -**bragð** [-bra:ðu, -bra:þ] n. Smag af Jökulvand; *skrypti út úr sjór i sífellu jökulbragði og dálftu af sandi* (JFrÓst. 1. 204). -**breða** [-bre:ða] f. Jökulflæ. -**bunga** [-bu:ngou] f. Jökultrunnd. -**dalur** [-da:lu:] m. npr. Dal paa Ostlandet. -**egg** [-eg:] f. Jökulegg, skarp Jökulveg; *bláar sprungur innan um hægðar* (PThLs. II. 49). -**endi** [-en:ði] m. Jökulende. **fall** [-fa:ðu] n. Jökelfald (Ódds. I. 161). -**fendi** [-fa:ðu] n. Bjerg med evig Sne, Jökul. -**fýla** [-fi:la] f. Stank, stammende fra Jökler el. Jökulvand. -**fléki** [-fle:ki, -fle:] m. Isflage (StÓL. 723, 4). -**flesja** [-fles:ja] f. Jökulstrækning. -**flóð** [-flou:ðu] n. = **jökulhlaup**, -**flæmi** [-flæ:mi] n. vid Jökulstrækning. -**fróða** [-fro:ða] f. Jökulskum; *hestarnir slukku i kvíð i jökul-*

kná [kna:] 1. og 3. p. sg. præs. ind. af **knega**.
knakkur (-s, -ar) [kna:hoo] m. Taburet: *áð hún hefur á emskopi lagt faturna upp á knakk* (Eimr. XI, 134).

kná legur [kna:ləg] a. stærk og rask af Údseende, mending: — adv. -lega. **leikur** [lɛ:koj, -lɛ:] m. Røskede, Dyrstygde, Stykke.
knall (-s, -eyja) [kna:] kn. m. 1. Ríðlið; Knald, stort Gálar. — 2. Knallert.
knapi (-s, -ar) [knapi, knapi] m. Ríðisvend, Vabner, Vaabændrager: *nú kapp er Ungarns knapiur* (i StgrTh.).

knapp - [knapp] = **hnapp**.
knappasi (a) [knabast] vrefl. knoppes, sætte Knop: *undir rísamóðnum, sem knappaðist öðum* (And. II, 305).

knapphöfði [knaphöfvi], -(höbvi) m. kuglerundt Hoved: *Hann tók upp knapphöfðann, og mælti* (II, II, 57).

knappi (-a, -ar) [knahpi] m. **knapi**.
knapp laukur [knabhlogoo, -slo:k] m. Hlodlog. -lega [-lɛ:ga] f. (bot.) Knopjele. -rúnir [-ru:nɪ] pl. Navn paa en Runealibet (GfPer. 135). -skot [-p:sgo] m. (bot.) Knopskydning (SSIPII.).

1. **knappur** (-s, -ar) [knabhoo] m. **hnappur**.
knappur [knabhoo] a. 1. (*trappur*) knop: *knappur sá ámir ummáls; komu e-m á knop*, *í ífalli* tælar, *öskuldað e-m*; *í rúnir*; *þetta óhapp*; *hefur komið honum á k.*; *lita k.*; *þyfla knöti*, (oppr.) sætte en Knæet

for Bræstet (etter at have fælet en), mishandle en (nu sædv. overf.); *gaa skaaensløst til Værks overfor en*; jfr. sætte Foden paa Nalden af en; *ganga fyrir k.*; *e-m*, komme med en ðon til en; *leita e-m fyrir k.*; *e-m*, tøre en frem for en; *stala um þver k.*; *sier*, tale med hverandre om n-t.

knje [-knje] se **hnje**. -**beður** [-be:ðu] m. Knæpude, Knæpude; *leggast* (-stjupa) á knæbót, knæle. -**beyður** [-bey:ðu] a. (bot.) knæbøjet (genulcus). -**björg** [-bjørk] f. Knæskinne. -**fall** [-fad] m. 1. Knælen. — 2. Bødeskammel foran Altargættet. -**falla** [-fada] vt. með dat. og við. knæle. -**í** [-íða] f. 1. Viola da gamba. — b. Violoncello. -**krjúpa** [-krju:pa, -krju:pa] vt. med dat. knæle. -**kröpping** [-kröppni:k] f. Knælen. -**leisur** [-leisoo] m. — **kollarður** -**liður** [-li:ðu] m. knæled. -**stiri** [-stiri] m. Knæleste. — Stump Træ mellem Totte og Relling (Nl.). -**runnur** [-run] m. Slægtninge. **Skiutur**, Gren af en Slægt: *áknærinnur tvær*; *áknæ Skuldungu* (BTh. 126); i Talem: *höggu tvega í sama knærinnu*, dræbe en Person til at samme Slægtlinge; — ogs. overf.; *paa ný tiltoje Skade el. gøre Fortræd i den samme Slægt*, *paa den samme Egn el. lign.*; *meir tinst önteknaga*, *áð láttu þm.* — *höggi nokkuð ött í samtá knærinnu*, *er hann flytur á þrettill*, *um niðurskrú á fjárfæringum í þessu kjörandi* (Alþ. 11, B. II, 320).

knjesbót [knjesbót] f. Knæhasse, is. i pl. **knæsinnur**: *hefur verið mest talað um á sókknum þessa mjou knesbót, sem samir hafa sio heimskuloga mja* (JöSV. 57).

knje setja [knjes:ta, -sɛ:ta] vt. 1. tage paa sit Knæ; — overf.: behandle som et Barn; skjolemasterer. 2. knæsesætte, tage til Opfostring.

siður [-si:ðu] a. som gaar til Knæerne, knæsed, -stig [-stɪ:k] m. 1. (*knje*-stig) Svend som knæsed. 2. det at blive fælet paa det ene Knæ i Brydning; (Ordsp.) *ótt tær na k.*, som knærir er (Gj.). -**skitur** [-skɪtu] m. -**sytt** [-sɪt] m. **hnjeskitur**. -**skot** [-sgo] m. 1. Knæstød (Esp. II, 60); *soma knjeskott á e-m*, fæ Bugt med en. — 2. valfæst. -**sól** [-sɔ:l] f. Navn paa Runestogstavet h (s.).

knokka (a) [knokka, knokka] vt. banke, prygle; tvinge, knuge.

knollsef [knod:sef] m. (bot.) liden Siv (uncus) Knollus.

knollur (-s, -ar) [knod:log, knol:s] m. (bot.) Knoll (tuber).

knosa (a) [knosaa] vt. knuse, mase (ogs. overf.).

knúði [knú:ði] 1. og 3. p. sg. imp. ind. af **knýja**.

knúður [knú:ðu], **knúinn** [knú:nn] pp. af **knýja**.

knurra (a) [knurra] vt. knurre, snurre (om en Røi): *hann knurrair og murrar* (GÅ. 96).

knúska (a) [knus:ga] vt. slaa, mishandle.

knúsur (-s, -ar) [knúsuð, knúst, knúts, knus] m. 1. **knútur**, Knude: i Talem: *þiða knat á e-m*, fastslaa n-t, sige n-t med Bestemthed. 2. som npr. Knud.

knáfur [knánuv] a. rask, ilink: *Þá tær þangað nýfjotur maður ... knáir og k.*, *en draugveinn gerði honum sio mikinn óskunda*, *áð hann varð áð fara* (ODaV. 72).

knæppa (-u, -ur) [knæ:pa, knæ:pa] f. Knæppe.

knöf (knáfar) [knöf, knánuv] f. Trængsel, Modgang: *Éf oss heim sáur említt k.* (ODaVik. 204).

knör (knarar, knerir) [knör, knára, knær] m., **knöer** (knarrar, kneririr) [knör, knára, knær] m. Skib, Fartøi.

knöttur (knattar, knettir) [knöðuð, knaðag, knéhdun] m. Bold; Kugle, jfr. **knöttur**.

knöbbi (-a, -ar) [knöb] m. (Dim. af *köpur*) (ung) Sørandhand; *skvætur knöbbi* i Fynd, bestaandee, at man tiltaler en anden, og naar han svarer, svarer det igen *snúð* eller *sköbita knöbbi* (ODaVik. 172).

Knöbbi (a, -ar) [knöb] m. npr. Dnm. af Jakob.

knöð (-s) [knö:ð] m. coil. n-t. npr. Dnm. og umöndet, spec. a. (*smáserp*) Yngel, Smalisk (Lyrk.). b. (*smáþorskur*) ung Torsk (gádur callarias) (Nl.). c. (*kaetoflusvarf*) smaa Kartofler (Af.).

köða (-u, -ur) [knö:ða] f. lille *leh* (s. d. O) (Hf.).

knöðatjörn [knö:ðatjörv, -tjörv] f. Sæteddam.

kodda (a) [koda] vt. med dat. odelægge, dræbe (ÁSkAlt.).

kodda bein [koda:bein] n. Ophængningspartiet overste Del i Fiskehovedet, se **þorsknáur**. -**brún** [-brun] f. Puderand, Kantan af Hovedpuden. -**lylli** [-li] f. indec. Pudefyli. -**fiskur** [-fisk] sio gøgu m. en kort Musling.

kógur (-urs, pl. ds.) [ko:qo:] n. I. Frysse, Bræmme: mpl. *kógurur*: Flýgrandi kógur (Hist. 21). — II. m. med Árt. kógurinn, et lavere Sødyr [JÓI.Gr. ét. i Þ.H.Lf. II. 316]. — **han** [-r-barðv-, hadv-] n. lille Bæn, Rølling [ÁJp. II. 351]. — **svæinn** [-g-sveidv-] m. Smådraget, ung Laban. — **vefnáður** [-r-vefnáður] m. Possementbeide.
kökköttur [køhgo:hdog] a. 1. klumpt: k. granur. — 2. rind: Sautíðí feitligid og kökköttí (Skirn. 1856, 43).
kökkur (kakkur, kekkiur) [køhgo, kahgo, hshjól] m. 1. a. Klump; hlaupa (saman) í kekki, klumpe sig; k. í hálsinu, en Klump í Hlump; grót og ís. — hnoðað saman í kekki (Þ.H.Lf. II. 172); (Talem.) það kastast í kekki (með e-n), n-n bliver uenige. — b. spec. (hnaus) írkanet el. aflang Jordklump; stinga kekki, hlada úr kökkum. — 2. Bolle: matræða þýzka kekki (Eimr. XVIII. 125).
kókud [køgo, kòkò] cobl. sg. at kaka. — **barð** [-barðv-] n. Kanten af Fladbrod: kalðrædd naga kókubarð (Bódiúfl. 136). — **biti** [-biti-, -biti] m. en Bid Kage (Fladbrod): hann er ekki keyttur ein hann k. (Málshb. 131). den Bid Kage er endmi ikke købt. — **diskur** [-dis] go. m. Kægetid. — **horn** [-hòrðv-, hokv-] n. lille Kåge. — **plenta** [-plenv-] f. Fladbrod (L.F.R. XII. 214). — **skeið** [-spret] f. Kageske.
køll [kòl] pl. at kal.
køld [kòl] f. sg. og npl. at kaldur.
köldu börkur [kòlðobòrku] m. Kininbark (L.F.R. V. 28). — **flög** [-flòg-] n. — **kòldukast**. — **gras** [-gras-] n. (bot.) almindelig Engøsd (polytopidum vulgare). — **hætt** [-hætti] an: mjór er k., og er tilbøielig til Féber(gysinger). — **kast** [-kast-] n. Féberafangid. — **líður** [-li:]ðog. m. — **heljarlíður**. — **sýki** [-sisi], -sigt) f. indec. — **kòldusótt**. — **sláttur** [-slahud-] m. Kuldgeysinger (J.Th.Mk. 149). — **sótt** [-soht] f. (med.) Koldfeber (febris intermittens s. malaria).
køllub [kòlguð, kòlkòl] pp. f. sg. og npl. af kalka.
køllun (-ar) [kòlgon, kòlkòn] f. 1. (k. loftis eða veggu) Hvidning. — 2. Forkalking: jfr. aðkòllun.
køll [kòl] pl. at kall.
køllub [kòlòl] pp. f. sg. og npl. af kallaður, se kalla.
köllun (-ar, kallanir) [kòlðun, kad'lant] f. Kald. Kaldelse: timna (engja) k. hjó sér til e-s.
köllunar hlutunir [kòl'loua(h)l'vug-, (h)h'vug-] m. den Andel af Fangsten, kòllunarmaður faar, for at sammenkalde Fuglefængerne (Vestn.).
maður [-r-madu] m. Kaldel (den Person, der sammenkalder Fuglefængerne til Fuglefangst).
kølski (-a) [kòlsg] m. Fanden.
kølskulegur [kòl'sgòle'gø] a. hæftig og urimelig (BH.).
kømböttur [kòmbò:hòg] a. besat med Kamme.
kømpungur (-s, -ar) [kòmb'gungø, kòmp-, -ung] m. en Søfart: Sjúð hefi ég. — **kømpingur smíði skriptasjó** (ÓDÁVul. 309).
köngull (-uls, -lar) [køng'gul, køng'gøls, køng'lar] m. Klase; Kogle. — **køngur ló** (-lóar, -lær) [køng'gørlø-, -lær] f. — **vofa** [-vofa] f. — **vofa** [-vofa] f. könguló.
könnubrystur [kònnubristøgl] jfr. Kálvedans (lavet i en Kænde).
könnuður (kannaður, könnuðir) [kònnuðog, kannaðu] m. Iagttager, Undersøger, Forsker, Opdag.
könnukaffi [kònkakafi] n. = pokakaffi.
könnun (-ar, kannanir) [kònnø, kannant] f. Undersøgelse.
könnunarferð [kònnønø'ferð] f. — **leið** [-r-li:]ðing f. Undersøgelsesreise, Opdagelsesreise. — **þörf** [-p-þorv] f. Forskretning, Granskertrang.
könnu steyptari [kònnòsðe'bitari, -sðe'pəri] m. Kandestaber: þessum pólitísku könnusteyptum (Álp. 11, B. II. 1988). — **stóll** [-sðo:ð] m. lille Bord, Servante (Hist. III. 322).
könnunum [kòv dom, kòntom] dat. pl. af kantur.
köpur yrði [kòbörv'ði, kòp-] npl. overmødig (ættende) Tale: var

sumum trú víðad með hðr og kópuyrðum (JADLm. 203). — **smáll** [-maud:] a. stortalende.
kör (gen. karar) [kòr, kartø] f. stadig Songeligen paa Grund af Af-fældighed og Alderdomssvaghed: leggjast í k., stude naði til at holde Sengen paa Grund af Afældighed; leggjst í k., stave sigelig i Sengen paa Grund af Alderdomssvaghed; vera kominn í k. (Talem.) nú er (firir hommi) komið á karar einum, nu han ikke langt igen).
kört (karfar, karkör) [kòr, karvø] f. — karfa.
körfu gerð [kòrfvø'gø] f. Kurvearbejde. — **myndaður** [-min daðog] a. kurveformet. — **reifar** [-reivag] fpl. (bot.) Kurvelækte (periclinitum).
smíður [-smi:]ðog. m. Kurvemager. — **stóll** [-sðo:ð] m. Kurvestol.
körgum [kòrgø] dat. pl. af kargur.
kòrinn [kòr'inn] a. valgt.
kòrnt (Karrtar) [kòg'nt, kòr'mt, kòg'ntað, kat'ntað] f. npr. Karmaen ved Norges Vestkyst.
kòrrur [kòra'gø] fpl. Karder.
kòrtöttur [kòrðobòg] a. knudret, med smaa Ujevnheder.
körtu [kòrðo] f. cobl. sg. af karta. — **flòki** [-flòg'li-, -flò:ki] m. (zool.) Pigvar (rombus maximus). — **hrogn** [-hro'g] n. Pæddelge.
körogur [kòro'gø] a. (jfr. karta) 1. a. (slepungur) slimet. — b. overf.: smuðsig; það er eittrað körugt við betta (St.). — 2. (burðug, vesluger) meget ved (bruges kun i Forb. med en Nægtelse): sí er nú ekki k., ham er det ikke meget ved; og hinsírnid er ekki kòrugt, og mine Stuer er der jo ikke meget ved (J.Th.Mk. 287).
kös (kasar, kasiur) [kòs, karstø] f. Dyngje, Masse.
kössum [kòs'am] dat. pl. af kassi.
köst [kòst] npl. at kasti.
köstur [kòst'ur] m. (zool.) lunefuld.
kóstur (kastar, kestrir) [kòv'ðog, kas'ðar, hys'ðe] m. a. Stabel, navnlig Tommerstabel, naar Bjællerne legges vandret over hinanden (fròdköstur). — b. (mòbrautar) Stabel af Stø: setja í kóstum (Br)þf. 275).
köttur (kattar, ketir) [kòh'ðog, lak'ðag, l'ðag] m. 1. a. Kat. — b. i forsk. Talem. og Ordspr.: (Talem.) ganga um e-s staðar sem grár k. el. vera eus og grár k. e-s staðar, være en hyppig Gast af Steds (Jfr. ÁJp. I. 404); rifast eus og ketir, torlages som Hund og Kat: fara utan um e-ð eus og k. í kenngum heiti sò (el. heitan graut), gaa nom (en) Kat(ten) om den varme Grød; það er eus og k., (el. ekki el. varla) upp í nús á heiti, (egl. det tylder lige (ikke, næppe) det ene Nasbove (en Kat) det er næsten ingenting; jæg kann það ekki fremur en k., jæg kan det lige saa lidt som en Kø; þá má vel vera, að þeir beri ekki skyn á songkenslu í engilegum skilmngi. — fremur en kottunnur á sýðstöðum (Eimr. IX. 149); kórðu kóttinn, ingen Julegæve faa: Þönnunum var geðfð ketti og eus hver sýgtr. — til þess þara þyrta ekki að kórðu kottinn (Eimr. II. 34) k. er kominn í bál barnar (el. barnarbil), nu er Katten kominn i Björnoleje: (Ordspr.) allir ketir eru starrir i myrkeni, i Mørke er alle Kaffe graa; oft hefur það kottunnur, sem köngum var atíad (GJ.), ofte fan Katten, hvad Kongen skulde have haft; gammal k. lepur lika mjólk, gammel Kat læber ogsaa Mælk; kottur vil hata fisk, en væta er klav (GJ.), Katten vil vel have Fisken, men han vil øg væde Klon; segt er að ró kottinn af garunnit, det er svært at fjærne Katten fra Faarpenlen (om n-á vandsbeligt). — c. brugt som adv.: hann er k. búgur, han er smidig som en Kat. — 2. a. lille og væver Person: hann er hðgur sò lítil k. — b. lille Hest; ogs Navn paa en saadan 3. Kat (en Slags Kortspil). — 4. (i Gymnastik) lí kott: a. entre. — b. tage fat paa en Bjælle med Hænder og Fødder, give Slip med Hænderne og hænge paa Fødderne alone, afløre sig Troje el. Vest i denne Stilling og fære sig den igen, og dernæst grabe fat paa Bjællene med Hænderne og sønse sig igen (ÓDÁSk. 141). — 5. (ironisk) Baaformand, Skipper: róta alla kettir teinin vristað, friske mero end alle andre Skipperne i det samme Fiskeleje. — b. (VI., XI.) svin 2.

L

I [l]ðal, det ist. Alfabets 16. Bogstav, udtales som:
 1. [l] (som stemt dansk l) i Forlyd foran Vokal el. efter Kons. (undtagen ð), samt i Indlyd mellem Vokaler, foran s- og foran el. efter Kons., (dog i Reglen ikke foran k, p, s nedent): i Udlyd efter Vokal el. stemt Kons. (og i Lyden snart stemt, snarl halvstemt el. ustemt: lán [lanø], býr [b'lyr], lífa [lífa], sál [sal], ná [na], nátt [nat], haldra [hal'ðar], brédda [br'vða], tal [tal], braud [br'vð]).
 I visse Egne paa Nordlandet er l, ogs, stemt foran k og p og sporadisk foran t, jfr. under kelt: álka [Sl. au'ka], ni. au'kal], hjálp [Sl. h'ju'p], ni. h'ju'p].
 2. [l:] *) efter h i Forlyd: hlád [h'lau:]; *) i Indlyd foran k, p, s i (jfr. dog l): strúka [s'ru'ka], stólpi [sðo'k'bi], elta [el'ða]; *) i Udlyd efter b, [l], f, g, k, t, s: babl [bab'ð], gáfi [g'ab'ð], fall [fal'ð], þukl [þ'vkk], rusl [r'vsl].
 3. ll udtales som *) langt [l:] i Indlyd i enkelte Ord, is. Kælennave, samt i enkelte Ord af fremmed Oprindel og i Reglen foran udlydende -s: mpilla [m'pilla], Ella [el'a], dál [dal], líls [lí's], íalls [íal's]. *) [l:] i Indlyd, [l:] i Udlyd: lífda [l'ed'ða], fall [fal'ð].
 4. rl udtales i omhyggelig Tale, is. i spældnere Ord som [rl, rðk], i

alm. Tale i Reglen som [l, d], znarl [snar'ð], karel [kòd'ð], kardel, vrela [v'ed'la, var'dal].
 Forkortelser: l-r = lítr; l-g = lög, Lov; -ll = lífð lífð; -l. s. G. *lót sje Gud*; l-s = lest (ost).
 La [la] m Dim. af lassubara, bruges kun pop i Emuldar Tale, som en Slags Udraab, altd emfærisk og afsluttende en Sætning: heyrðu, lá! jæg skal seigja þjer það lá!
 1. lã (-r, -r) [lau] f. 1. det bølgende Vand i Stranden: það var rjett uppi í lãnn (-r); 2. landstænum, det var luge við Land: hært var beinn í lãnn (ÓDÁVul. 228); þar sem heyrja má til ár og lír (Brus af rindende Vand og Havel) (ÁJp. I. 132); Her heyrst hørskt til lãr mjó ár, her tur ælt, ogsaa Bølge og Bæk; (Ordspr.) stundum þjrtur i lögna lí (SchMál.); Bølge bruser stundom i stille Veir (om vanet Faro el. Voldshendelse). — *2. (haft) Vand, Havs: til lãr eðr lands, til Søs eller til Lands; mpaðar lí, Vin (BH.); (Ordspr.) ekki veir, luvd í línni lögur (SchMál.), ingen ved, hvad Søn gemmer. — *3. (blóð) Blod. — 4. tyndt Læg paa Vand, i Sms: jãrnla.
 2. lã (ði) [lau] v. impers. veta: það líir ekki við stem, Havel er fuld-lemng slat (AM. 236b, 80a).

3. **láf** (lō) [lau:] vt. Hensynet i dat. og Genstanden i acc. 1. *láf e-m e-ð*, fortløpe en i n-t, bebrejde en n-t; *jeg láf þjer þú ekki*; — *það er ekki láfandi*, det kan man ikke bebrejde vedkommende; (Orðspr.) *margur láir þú að örðum*, *sem hann leikur sér að sjálfur* (SchM.), mangen dædler andre for, hvad han selv morer sig ved at gøre; *sinu best þú hér hvor mest* (SchM.), hvor dædler mest sin egen Broder; *margur láir sín dæmi* (GJ.), mangen dædler, hvad han selv bedriver; *láðu ekki örðum þín dæmi* (GJ.), lad være at bebrejde andre, hvad du selv gør. — 2. *e-m lást (féttir) að gera e-ð*, en glemmer at gøre n-t; *þeim háði lást eftir að spurja um*, *hváð koturinn var* (JÁP). II. 528); *mjer* (el. *það*) *lást að geta þess*, jeg glemte (det glemtes) at omtale det.

4. **láf** [lau:] i og 3. p. sg. imp. ind. cf. **liggja**.

láfarinn [laubarin] a. pisket af Hævet el. Brændingen; *lábarið grjótt*, Stene, som Hævet har paavirket; *Eyjna var umflotin og lábarin á alla veygu* (ValDagr. 4).

labb [lap] n. sagte Gang, Slenren.

labba (a) [labá:] vi, og vt. 1. (*ganga hægt*) gaa langsomt, slentre; *I sig burt*; ²⁾ slentre bort; ³⁾ (*hverfa*) stikke af, tage Udgangsбиле; *Þingmaður Akureyrar* ... *labbaði við til gik hren* og *fékk skýrslu* (Nordr. 11, 129).

2. (pop.) (*fara fólsgangandi*) gaa til Fólks; *þú mátt til til lá*, først enginn fast hesturinn.

labba kúfur [labakudog, -kufiog] m. 1. (*grunnaflin*) Pusing (Kælenavn for Børn). — 2. Drog, Stjumper; *Slubberti*; *leyta sér að nefna hina og þessa óvalda pólitíska labbakafta*, *sem ríðerhættin* (Alp. 11, B. 713). -**legur** [-lrcog] a. lurvet, kejtet (af Udseende) litill og l.

labbi (-a, -ar) [lab:] m. 1. — **labbakúttur**.
labrostinn [labrosdinn] a. oprørt (som Hævet).
lád (-s, pl. ds.) [lad:] n. Land (i Reglen kun poetisk, undtagen i enkelte staende Forb.): *yfir el um l. og lag*, over So og Land, til Lands og til Vands; *lads og lagar áfir*, Amfibium.

^{2.} **lád** (-s, pl. ds) [lad:] n. (i. laudabíll) Laud, første Karaker.
læða (a) [læ:] vi. 1. (*þjóða*) indbyde; *sjálf læða væganda vopn* (Od. 405). — 2. tiltrække, fange; *lokke*; *l. að sjór*, lokke til sig, tiltrække; — *ppr. læðandi*; fængende, indbydende; — *refl. læðst*: *finst nær hef*. ... *læðast til* (være tilbøjelig til) *og svigra* *og heimilættara* *i öflug stefnu* (Eimr. VII. 3); *læðast að* nær, tiltræktes af j.

2. **læða** (a) [læ:] vt. slaa Sóm (i Nageliov). *I prjóna*, lue Strikkepinde af Staaltraad (BH.).

læðar [læ:ðog] gen. af **læð**. -**gat** [-r-gat:] n. Hul paa et Nageliov.
læðauður [læudý:ðog] a. spejlglat; *I sjór*.
læðbyggji [-ja, -jar] [læu bi:] m. Jordbeboer (JHall. 17).
læðvæði [læudvæ:] f. Haablik, stille So; *hver og lærer ekki komist þar að á báttum nema i læðvæði* (P.HFerð. I. 222); — *overf. En stundum hölt hann kvær fyrir að mestu umfi i læðvæði loftsins* (GFrUbl. 42).

lævir [læ:vi] pl. af **löd**.
³ **lævmagn** [læudmagn] n. (naul.) horisontal Intensitet.
læðvörð [læudvord] m. Indbydelse.
læðskapur [læudsgabyg, -sgap:] m. Dædel i Forb: *i líðskap fyrir e-ð*, blive forældet i n-t, faa Dædel for n-t (Árn).

Læð valdur [læudvald] m. Jorðholderen, Possedion, Overs. af det gr. *Προϊος* (SvbEg.). -**vörður** [-vord:] m. (Landets) Forvarer; *I l. hafa þjóss* (JHall. 90).

láf (-s, lóf) [lar, lör:] n. Flug; (*frakkalaft*) (Frakke)Skod; *I á hukkii*, Sadelklap.

lafa [laf, lófum; laði, lófum; létö; láfa:] [lava; laxi, lövom; lavði, labði, lövðom, létðom; levði, létði, lövði] vi. 1. hænge, dingle; (Orðspr.) *ekki er svo laust*, som *larf* (GJ.), ikke alt, der dingle, er lost; *hann er svo hlyndur*, *að lafa á honum örvon* (GJ.), han hænger med Örene, det er nu engang hans Sind; *fæturin löfuðu niður*, Fødderne gik ned. — 2. overf. a. kunne lige hænge, dingle, dske; (Orðspr.) *drifja þarf verð*, *meðan líf lafir* (GJ.), man skal arbejde, saalænge man lever; *I. á e-u*, ¹⁾ hænge fast i n-t *þegar heima-hundarinn löfu á honum* (þed sig fast i den) (PGJd. 36); *lafa á einni taug*, hænge i en Traad; *lafa þú ...* *að láta þeimn styrk l. á áttvöð minn um i efri deli* (slippe op ved Hjælp af min Stemme) (Alp. 11, B. II. 428); ²⁾ ikke give Slip paa n-t, spec. ikke afhænde n-t; *þó hminn og jórde forgenju þú veldið og samt að reyna að l. á* (forvare, passe paa, ikke lade gaa íbúi) *tískaföllinni* (Morg. 21, 287); *I. á e-u*, hænge sig fast i n-t; *hann hafði „mannast“ og lands-söðinn lært!* (Eg laði ekki i honum (StiÁndv. II. 276); *I. aftan i e-m* (e-u), hænge bag i (n-t); *I. aftan i tiskunni* — *tollu i tiskunni*, jage efter (stadig fole) Moden; *lafa við e-ð*, hænge ved n-t; *á meðan við höfum lafaði við þetta bókkuor* (JThMK. 261); *það lafir e-ð aftur sí þjer*, noget hænger agterud; *I upp*, hænge sammen. — B. spec. holde det gaende med Helbreddet; *meðan jeg lafi þetta*, — *laftaði helða*, malelet Helbred.

lafa (-u, -ur) [lauva:] f. 1. cunnus. — 2. npr. (Af) Dim. af Ólaf.
lafa dusi [lavadv:] n. nedhængeende Gop el. Pjáljer (BH.). -**frakkii** [-frakt:] m. Diplomatfrakke.

lafa garður [lavagar:] m. Lo. -**gól** [-golv:] n. Ladevug, Logolv. **lafa göld** [lavagö:] f. -**kvistag** 1. -**hafa** [-haf:] f. Hue med Snip (ÓDávVik. 296). -**lúði** [-ludi:] m. (høledelet) Laps.
fláfamáður [lavafama:] m. Kornhæster.
fláfandi (-a, -ar) [lavandi:] m. Hængel.

lafa stödur [lavastod:] a. langskodet. -**treiya** [-treia:] f. Jæket. -**vási** [-vást:] m. (*á frakkii*) Baglomme (paa en Frakke el. Jacket).
láf (-ar, -ar) [lav:] [la:] f. (e. *lad*) (tilh. kun Litteratursproget) Fru, hustru; *Tiltale: I. míu*, maadige Fru; *þjór lafar*, I Damer (Eimr. 111, 161).

laf eyrður [lavaird:] a. med hængende Ören, slukoret. -**hræddur** [laf(h)ald:] a. helt forskrækket, Dudsens angst. -**hægur** [laf(h)at:] a. overordenligt let; — n. *lafhægt*, overordenligt let; *það er l.*

Láfi (-a, -ar) [lavu:] m. npr. Dim. af Ólafur.
Láfi (-a, -ar) [lavu:] m. Lo, Kærlig.
laf laus [lavlaus:] a. fuldstændig los; *steinninn er l.*; — *það er laflaut á hestinum*, Sadelen sidder ganske los paa Hesten. -**móður** [-mo:ðog, lamov:] (e. gens. forpustet, aendels).

Lairan(Ó) [lav. ds.] [lavrans] m. npr. Laurentius.
lagraft (a) [lavraft] vrefl. = *laftast* 2: *Hann lafrafti heim dauðlífinni*; (om Ravnen) *i bakkarleysi og laf hann dauðast*, *i el l. gæti smírlí hjá* (ÓDávPuL. 339).

(Lafast) [lafast] vrefl. 1. — *lafa*, hænge, dingle. — 2. (pop.) (*ganga hægt og litlegga*) slentre.

laf votur [lavodog, -votog] a. dryppende vaad. -**þreyta** [-f-þrei:] da, -**þreita**] vt. udtrætte. -**þreyttur** [-þrihdog] a. udaset, doctret.

lag (-s, lög) [lag, lög] n. 1. **Lag**: *þrjú lög eru i veggnum*, Væggen består af tre Lag; *I jarðvegginu eru mörg lög*, Jordbunden består af flere Lag; *I af steinkulm*, Stenkluslag; *I. af lögu i tunnu*, møla; — 2. (Vf.) — **sokkarlag**. — II. overf. 1. (adverbialt) Lag; *sjer i lagi*, (eg) i. et Lag for sig; ²⁾ i Særdeleshed, særdeles, især; *I einu lagi*, under eet; *i tvennu lagi*, i to Dele; *i mörgu lagi*, paa mange Maader; *i meira lagi*, temmelig, ikke saa lidt. — 2. adverbialt med comp. el. superl. betegende Gradsforskell: a. i betra lagi, forholdsviis god; *i mesta lagi*, højest; alt for meget; *i gildara lagi*, særlig svær, særlig dygtig (*fgr. gildur*); *i fyrsta lagi* (se ogs. b.) (*för öðru*, *þriða osfr.*), for det første (ændet, tredje osv.). — b. om Tiden: *i fyrra lagi*, forholdsviis tidligt, temmelig tidligt; *i fyrsta lagi* (se ogs. a.), aller først; *hann kemur i fyrsta lagi á mánuadaginn*, han kan allerførst komme paa Mandag; *i seinna lagi*, forholdsviis sent, temmelig sent; *i síðasta lagi*, síðst, ikke senere end: *þú verður að koma i síðasta lagi klukkan 3*, du må ikke komme senere end Kl. 3; *ad kvöldlög*, ved Afendit; *ad sunnar*, *rettar*, *háastlag*, ved Søndat; *Foraxns*, *Vinters*, *Fjórtaðslag*, *I. langsta lagi*, saa længe som muligt, til det allerstærste: *En þau klunnandi veldi hvin að geyma sjór i lengstu lagi* (JThEld. IV. 49); *og var það þó ekki gert fyr en i síðustu lagi* (för end man havde udtømt alle Udveje) (Eimr. VIII. 44), — *fr. (það að leggja)* Læggen, Føjning. — 4. a. Orden, den rigtige Plads, rette Stilling; *laga* (*leggja*) *afger i samt l.*, lægge igen paa sin Plads; *koma lagi á e-ð*, *koma e-u i lag*, *læra e-ð i lag*, bringe n-t i Orden; *I lave*; *koma i samt l. aftur*, komme i Orden igen; *þara* (*ganga*, *ferast*) *úr lagi*, komme i Uorden, gaa af Lave; (*i lagi*, ¹⁾ i Orden; *nú er alt i lagi*; ²⁾ *so siger Sæta*: *það var danglægt i lagi*, det var et lystigt Bál (Ánd. I. 70); (íron.) *Þetta er karlmenni i lagi* (Eimr. XV. 118); *ad rjetta lagi*, hvís ald gik naturligt til; *Eg rjettaði um gróðindina að mánaðartíma liðnum*, *Þú átti hín að vera kominn út á rettu lagi* (GFrUbl. 31); *nærri lagi*, omlrent rigtig, nær ved det rigtige; *Þrekkiristig*; *þrekkiristig nærri lagi* (Eimr. 89); *þetta er til þess*, *þrekkiristig nærri lagi*, det vil omlrent passe nærri lagi; *þú sig þú með að veldi*, *að þessi síðlingur sé nærri nokkuru lagi* (Eimr. XIV. 13); *leggja* (*lík*) *til laga* — *leggja til*, lægge et Lig i den for Lig sædvandige Stilling (Vf.); *hvarn álta lagi*, fuldstændig urimeligt, absurd, aldeles umuligt; *þetta virðir ... reyndist mjög fjarrí lagi* (víste sig að være meget urigtig) (PThL IV. 145); *fram úr lagi*, overordenligt; *gekk fram úr álta lagi* (ganske overordenligt) *ílla að læra* (JÁP). I. 499); *það er engu lagi líkt*, det gaar ud over alle Grænser; *útr úr lagi* (overordenligt) *seinn* (Mj. V. 31); *fyr en sílikum mómnum værd til vissu úkið eður lags leiddir* (bragte paa den rette Veg) (JóIHNd. 224); *læra*, *lenda út af laginu*, bære sig forkert ad, jfr. 11. 4. e. — b. (íron.) — *ólög*; *nú er (gamla) lagið á* — *ekki er lagið á*, (eg) nu er alting af Lave; *nu er det lystigt*, nu er Fanden løst; *Nú er litla lagið á Þúna*, *gamla lagið*, ¹⁾ nu ser det nydelig ud paa þ; *ganske som særdvagtig* (GFrUts. 37); *nú er lagið á þjer!* nu er det nydeligt som du var dig! — e. (*áttur*, *adferð*) **lag**, Mæle, Vís, Skik; *Adferð*; *méd þessu lagi*, paa denne Maade; *méd þessu lagi kemst þú ádræi áfram*; — *þar gekk allt eftir gamla laginu*, der gik alt paa den gamle Maade; *það rar hver og sler með sínu lagi*, hver fór og sloop paa sin Vís; *fína lagi á e-u*, finde den rigtige Maade at gøre n-t paa; *koma e-m i lagið*, hjælpe en som Gled; (*Góirumundur*) *kom honum á lagið*, *íorr að renna sér sunhálla*, *su smábækkur* (PVGUJ. 25); *komaust up á lagið*, læste det rigtige Tæge, den rigtige Maade at gøre n-t paa; (*Talem*.) *vua kominn á lagið*, være godt i Gang med n-t; *Ög þegar mennirnir eru komnir á lagið*, *halda þeir áfram* (GFHH. 356); *leita lags um e-ð*, prøve paa n-t, gøre sig Anstrængelser med n-t; *en leituðu jafnframt lags að komast eftir meiru um hugarfar hans* (JThHallá 20); *þegar einn leitar lags með veldið sinu*, og *leggur þer alla álið á*, *þá áttar hann umþjuga þatur* (StVf. 3); *laga lagi á þér*, *laga lagi*, hære sig ad paa den sifne Maade; *Hann hefir alla tíð legi á þér lagi*, *ad gera* *sem mest ir hattu Bakt* og *ad óþregia gömlu hankastjórénna* (Alp. 11, B. 431). — d. (*Grátag*) **lag** ved Róning; *hafðu lagið*! *ro i Takt!*; *hafði seint*, *fljótt lagið*, *ro langsomt*, hurtigt, — e. (*songtag*) Melodi; *álmal*, *rímal*, *vísal*, — *með sinu lagi*, med egen Melodi; (*laga*) *hverjum brag hafir sít lag* (GJ.), hver Sang bór hære sin egen Melodi; *hafra lagið*, holde Melodien, holde den rette Tøne; *fara út af laginu*, tabe Tønen, jfr. 11. 4. a.; *taka lagið*, istemme en Sang. — 5. (*lagni*) Haandelav, Behændighed, den rigtige Maade at tage eller gøre n-t paa, (*fgr. lagni*), *margur vinnur meir af lagi en afli*; (Orðspr.) *lagið vinur*, *lagnið hugsvinnur* (GJ.); *hvar lagið lágir*, *neitir þess erkunnar* (GJ.), Haandelavet gör Mesteren; *allt vil lagið hafa*, alting vil tages paa den rigtige Maade; *hafa*, *kunna l.* *á e-u*, have Behændighed el. Haandelav

til n-t, forstaa at behandle n-t: *hann hefur sjerstakt l. á þess háttar fólk;* — ná e-u með lagi, fá n-t með Læmpe, lirke n-t. 6. *fielag*, samanst. sam-nútt) Ömgang, Féllagskab, Samverjan: *leggja l. á sitt samlag*, sanna sig saman; *leggja l. sitt við e-n*, í þleje Ömgang með en, ömgangs en: *þú ertir ekki að leggja l. þitt við þess konar deigla*; *) holde til með: *hann lagði l. sitt við snúku* að austan og bjó með henni árum saman. — 7. *Sama*: *leggja l. eiga l. við konu*, ligge med en Kvinde (= leggjast með konu). — 8. *loerðag* *Takka*: *leggja l. á vörur*, takkere Vareer; *það er l. er lögst* (BH). Vana bliver til Lov. — 9. a. *Súk*: *lagð nam í hjarta stóð*, Stíketi gik ind i Hjertet. — b. *over*, í Udtr.: *ganga á lagði*, gøre el. forfølge n-ð eftertykkiligt; *ganga á það lagði*, bruge den Melodi; *sín e-n* að *laginu*, sína e-n af Marken. — 10. *Óphold* meliom flere úgje stóð og umiddelbart paa hinanden folgende Braudoer; hvíkket Óphold bemyttes til at skyldu Skibet ud el. ind (ífr. *lagði l. og slög*, atvolskeldene Brænding og Stíkkid; *sata lagi* (el. *taka lagi*)) *) benytte sig af den forholdsvis rolige So fo at komme i Land; *) overi, benytte Løjsheden; *hafa ú*, slippe ind el. ud; *Hafði Skúta l. á Strandaðum*, hvers mikid him sem var (ÞorþrkP. 71); *taka l. á rif* — *sata lagi* vírs mik (ífr. *nú*) (Bing). — 11. *Liggeplads* for Skibe, Havn: *Dar spurðum úper til borgarskipanna*, að þau voru komin á þá höfn, er þau skuldu l. hafa (ÓHild. 131); *moterbáta l.* (Isaf. 15, 9, 4). — 12. den Handling at sætte et Skib i Bevægelse, enten fra Land el. paa Land: *formáðinn kallar til laga* og úttýting, Skibets Formand kommander Folkene at være parate til at skyde (AÐap) ud paa Søen (LFR. IX. 5); *kalla l. úr landi*, befale at lægge fra Land (JADn. I. 527).

— III. pl. lóg: a. *Lov*: að *lofum*, *lofum samkvæmt*, give Lov, lovmæssig; *leða* (el. *taka*) i lóg, vedtage som Lov; *sata lóg*, give Lov, lovmæssig; *nema lóg úr gildi*, óphæve en Lov; *neða* að *lofum*, blive til Lov, faa Lovskrift; *bréita lóg á e-m*, forurrette en paa en ulovlig Maade; *eiga lóg*, fá e-u i lóg; *þær þá lóg*, *þú lóg*, *þú lóg*, *þú lóg*, *þú lóg*, *þú lóg*; (Alf. 11, B. 193); (Orðsp.) *ekki eru það áttáttar*, *þú hefur eiga lóg við annan* (GJ); *ens og lóg mæla fyrir*, som bestemt i Loven; *ens og lóg gera ráð fyrir*, som man kan vente, naturligvis; *þætta lóg vír mál*, féleð Dom i en Sag; *það sýmist lengi hafa vord venna*, að sýslumenn ségu skróðinn hluta sekta af máluu þeim, er þeir ségu lóg vír (EAr. Rétt. 273); *hafa lóg að mála*, være i hvad man paastrur i Overtensnemmelse með Loven; *vísu máli til döms og laga*, henvisse en Sag til Domstolens Afgjorsle. (Orðsp.) *með lofum skal land byggja*, en með öðlum eða, með Lov skal Land byggjes, með Ulv aðe; *lóg eru þar fyrir lögd*, að hóðrð skulu sí bréita (GJ); *Lov er lörd lög*, at Budórd skal holdes; *svo eru lóg som hafa tog*, sava nær lög som hun hæver Tov; 2. *Loven* er som man kan trække den; *hvar mást lóg eru*, þú þar *margin lætur* (GJ); *Lov*, Lov, faa öðde Gærmingar; *öuru úr lög i landi*, *hafa þær það fengi* (GJ); *er þú Lov i Lande*, da tog hvort, som han kunde længja. — b. *Lovfællaskab*: *sega sig úr lögdum*, *trætt við átra*, óþsig fællas Lov, óþsig et Forbund.

lág (-ar, -ar) [la:ga] f. fl. *lágð* tre i skógi löndur, Fæide, Vindfæide. — 2. *Lavning*, Fordýring; *leggja e-d* i *lágina* (el. *lita e-d* lágja i láginni), lægge Skítul paa n-t, forlodge n-t, lade n-t uomtatt; *for ... sýslumánuð ... það eigi lágja i láginni* (JADEn. 197); *lágja i láginni*, ligge ned. — 3. *Ívef* den lige Udspændelse af alle Traade i Rendeangret (BII.).

1. **laga** [la:ga] v. 1. vt. (*blanda, byggja*) lavr, blande en Drik, brygge. — 2. vi. flyde, dryppe, nedre: *blóðið lagði úr hendinni á honum*. 2. **laga** [la:ga] vt. 1. a. *koma e-u i lóg*, *rofja* bringe i Orden, ordne. — b. refl. *lagast*, komme i Orden; *það lagast*, det kommer nok i Orden; *það lagast, þegar frá líður*, det giver sig með Tiden. — 2. *þreyða*, *þeta* umí pynja paa n-t, forbedre, rette paa n-t; *l. sig til*, ordne lidt ved sin Paaklæðning; *l. e-n til*, sætte Skítul paa en, (*trou*) *nú þykur mig þú l. hann til*, slíken en Mandi þar fær þús dig; *l. á sjer skómu*, rette paa sin Skó; *l. e-d* i hendur sjer, Ordne n-t selv uden Besvær; *sege panta paa n-t*; *hann hatur lagad soquma i hendi sjer*. 3. indrette; *l. e-d* *ettir e-u*, indrette n-t með n-t andet som Forbillede. 4. pp. *lagður*, *þvær*, skaffæn; *það er svo lagad*, det forholdir sig saaledes, det er saaledes indrettet, af den Beskaffenhed; *lagður fyrir e-d*, skikkelt, egnet til n-t; *hann er vel lagadur fyrir það*, han egner sig godt dertil, han har gode Anl. g dertil.

3. **laga** [la:ga] = **lagga**. **laga aðfór** [la:gað fo:] f. (jur.) Adfærd; *að viðlagða l.*, under Adfærd eller Loven; — i pl Rettsforloinging: *komast undan lagadforunni*, undrage sig Rettsforloinging. — **kávæði** [-aukvaði:] n. Lovbestemmelse. — **ávoxtur** [-auvoxtu:] m. lofvig Retten (Mord. 8). — **bákn** [-bauks:] n. Monstrum af en Lov; *setja báta l. á lagginn* (Alf. 71, B. 191).

— **bákur** [-bauku:] m. (hengere) Afsmát af en Lov. — **þóð** [-þóðu:] n. Lovbestemmelse. Lov. — **þóð** [-þóðu:] n. Lovbúda: *hva l.*, de 10 Bud. — **þóð** [-þóðu:] n. **lögþóð**, **þvörtur** [-þvörtu:] m. Lovbúder. — **brót** [-bro:] n. Lovbrud. — **brótsmaður** [-brótsmaðu:] m. Lovbryder. — **þættir** [-þættu:] m. cogn. Lovbryðere, Lovbryðar (Tilvinnur til Kong Magnus Hakonsson). — **bætur** [-baudu:, -bæutu:] pl. Lovforbæringar. — **deild** [-dei:] f. juridisk Fakultet. — **deildir** [-dei:] pl. Rettsforbøinging, Processer. — **fyrend**, **fyrring** [-fir et, -fir dnu:] f. Praksisforloinging. — **flækjir** [-flæju:, -flæju:] pl. Lovtrakleirer, juridiske Spidsfindigheder. — **form** [-for:] n. Lovform. — **framfærd** [-fram fe:] f. Lovmæssig Fremgangsmaade. — **frestrar** [-fræstu:] m. Lovbestemt Frist. — **framvarp** [-frumvarp:] n. Lovforslag. — **gildi** [-gili:] n. Lovskrift. — **grein** [-grein:] f. Lovparagraf. — **grjer** [-grjer:] m. lofvindig (GkonFE. 275). — **gæsta** [-gæsta:] f. Opetholdelse af Loven — **hald** [-hal:] n. Overholdelse af Loven. — **heimild** [-heimil:] f. Lovjempelem. — **hið** [-hi:] f. l. e-s máls, den juridiske Side af en Sag. — **hlyðni** [-hlyði:] f. = **lögþýðni**. — **krókur**

[-hro:gu:, -hro:ku:] m. Lovtrakleirer: *Þá kom l. í kaupstaðinn að fl- unda hjá þóðri* (GFr. 75). — **kefvi** [-kefvi:] n. Retssystem. — **krókar** [-hro:gu:, -hro:ku:] mpl. Lovtrakleirer, juridiske Spidsfindigheder.

lágakæla [la:u(ka):la] f. svag Brise.

lagalaus [la:la:gu:] a. lovløs, som ingen Lov har. — **lægur** [-lægu:] a. legal, retslig — **leiga** [-leiga:] f. lovmæssig Afgift; *Það er l. hjá kaupmönnum* (JThPs. 256). — **leysis** (-u) [-leisi:] f., — **leysi** [-leisi:] n. Lovloshed. — **maður** [-ma:ðu:] m. lofvindig Mand, Jurist. — **mál** [-mau:] n. (*málferi laga*) Lovsporg, det juridiske Sporg, juridisk Terminologi. — **myndir** [-min tu:] pl. (Billeder paa 3) Forsog paa Melodier: *„Laga-myndir þessar ... eru reyndar nokkurskonar láglesur“* (óit. i ÓðavSf. 240).

lagan (-ar, -ir) [la:gan] f. — **lögum**. **laga ófsökn** [la:ga:fu:sku:] f. retslig Fortølgelse. — **próf** [-pro:] n. 1. (*tombættispróf i lágtréð*) juridisk Eksamen. 2. *formáðinn*, *þvörtu* *lögum samkvæmt*, *rettskræfa* retslig Undersogelse, Forhor.

lagar [la:ga:] gen. af lágur. **lagardýr** [la:ga:di:] n. Dyr, der lever i Vand, Vanddyr. spec. Sodyr. **lagardúr** [la:ga:du:] m. (ífr. *la*) Brændingens ved Kysten. **laga reising** [la:ga:ri:sing:] f. Lovbestemt Straf. — **refur** [-re:vu:] m. Lovkrænger. — **regla** [-reg la:] f. Lovbestemmelse.

lagarennigur [la:u(ka):renni:gu:] m. Rendfog længe Jordan. **lagarfi** [la:u(ka):fi:] m. (bot.) en Art af Fladslænge (stellaria humifusa). **Lagar fljótt** [la:ga:flu:tu:] n. npr. Floð paa Ostlandet. — **flug** [-fly:] m. Vandflugl, Soflugl. — **heldur** [-he:du:] doo a. vandtatt (om Kar).

laga rifting [la:ga:ri:fting:] f. 1. lovlög Indlösing (af en Gaard eller Odelsetten). — 2. Vanhjemme: *svara til laga riftingar*. — **retjur** [-ri:ftu:] m. lovlög Rettheder.

Lagar kendur [la:ga:ku:] a. flydende. — **kvartil** [-kva:tu:] m. Anker. — **laus** [-løy:] v. Vædske. — **spyrja** [-spyrja:] f. Vædske. — **stika** [-sdi:ka:] - **sdi:ka** [-sdi:] f. Vædske. — **stæði** [-sdi:di:] n. Plads til Urin and andet Aflob fra en Madding el. Kostaal. — **tegun** [-te:gu:] f. flydende Legeme, Vædske. — **tunna** [-tynu:] f. Tonde for flydende Varer (trummer 120 Potter). — **vog** [-vø:] f. hydrostatisk Vægt. **laga safn** [la:ga:safn:] n. Lovsamling. — **setning** [-setning:] f. 1. (*lög-gjot*) Lovgivning. — 2. (*lagaákvæði*) Lovbestemmelse. — **skýlda** [-skyl:ða:] f. lovlög Forpligtelse. — **skínaður** [-skilnaðu:] m. lovlög Skilsmisse. — **skyn** [-skyn:] n. lovlög Hjemmel. — **skipun** [-skipun:] - **skiptun** [-skiptu:] f. 1. (*lög-gjot*) Lovgivning. 2. (*rettartarar*) Rettsordning, Rettsaven. 3. (*lagaþóð*) Lovbud. — **skýring** [-skýring:] f. Lovfortølling. — **skóli** [-sko:li:] m. Lovskole, juridisk Lærestanst. — **skrá** [-sgra:] f. 1. (*upplust að lofum*) Lovudkast (JSB. 160). 2. Fortølgelse over Lov. — **smíði** [-smi:] - **smi:ði** [-smi:] f. og n. det at lave Lovve el. Melodier — **smíða** [-smi:ða:] f. Lovfælling. — **snapur** [-sna:pu:] m. npr. Lommeprodukt. Lovtrækler. — **smíð** [-smi:] n. lovlög Lovbestemt Form; með *lagamál*, i Lovform. — **snorri** [-snorri:] m. Stokkurist (JSJs.). — **sókn** [-so:ku:] f. Sogsmál, Sag, Retssag. — **stáður** [-sta:ðu:] m. Lovsted. — **stafur** [-sta:vu:] m. 1. (skreven) Lovbestemmelse; *það finst enginn l. fyrir þu*. 2. (*bókstafur laganna*) Lovens Bogstaf u Modsetning til dens Annd.

flágasöngur [la:u(ka):sa:ngu:] m. den lave Sang (i katolsk Messe-tæneste), middeles t. i *hinn fyrsti*, den stille Bon, i *hinn laghi*, Hoveddelen af Messetænesten (canon missae), *l. hinn efsti*, den sidste lave Sang, der indeholder Paakaldelse af Marie og de 3 Apostle.

laga talmari [la:ga:ta:ma:ri:] m. Lovhinder. — **undirskriftabók** [-vndri:skrifta:bo:ku:] f. (i Eks.) Goedtemperat-Ordenen) Protokol til Underskrift af Konstitution og Tillægslove. — **úrskurður** [-ur:sku:ru:] m. Kendelse íslöge Lov, retslig Afgjorsle. — **vægur** [-vø:gu:] m. *fara laggagnar*; 1. gaa Lovens Vej. 2. studere lara. — **verð** [-vø:ðu:] n. Pris, lástast ved Lov el. Omgjöldsbestemmelse. — **vöðmur** [-vo:ðu:] m. Lovens Rar, Lovens Stræt. — **vörn** [-vø:rd:] f. Forsvar for Retten, lovlígt Forsvar. — **voxtur** [-vo:xtu:] m. lovlög Retten. — **þýðing** [-þý:ðing:] f. retslig Betydning. — **þvörtur** [-þvörtu:] doo, þvörtu:ðu: m. en, der fræder Lovene.

lág bygður [la:u(ka):bu:ðu:] - **bigð** [-bi:bu:] - **lavbýggj** - **blað** [-bla:] n. (bot.) Blávit. **lagboði** [la:ga:bo:ði] m. 1. (mus.) Melodiangivelse; *lávðið var sungið með öðru lagi en lagboðinn tilgjórd*. 2. Melodi. *Láan var luttu af þánu með lagboðinni nýja* (GFr. Úh. 17).

lagborinn [la:u(ka):bo:ri:n] a. lavdrygdi, af ringe Herkomst.

lag broddur [la:ga:bro:ðu:] m. Lægeboði. — **l. skorkvæðma** (LFR. XIII. 05). — **burður** [-by:ruðu:] m. Afleinging.

lagða (a) [la:ga, la:ga:ða] vt. 1. a. sv el. binde knort Ulidit i Ulden paa Fáar for at genkende det. 1. *kind*. b. *overi*; *paaditte en ned*, sige en Desolomment, give en Stikplukk, sløse en *hæfðri þú oki*, *hvegu þú* *hinn* *lagaða* *myr áðan* (JThPs. 50). 2. l. e-n, bestave en med n-t. *hata þu lagaða hjóð með þínu sandtaetla* (JThP. II. 580).

lagd [la:ga] v. lofvig. — **laga þu** [la:ga:ðu] a. med smuk Uld. — **hattur** [-hæ:tu:] doo. m. Filthatt.

lagði [la:gi] d. lágð l. og 3. p. sg. imp. ind. á **leggja**.

lago þrúður [la:ga:þru:ðu:] - **la:þu** a. (om Faar) með smuk Uld. — **reidur** [-reidur:] a. með lang Uld. — **sæll** [-sæll:] a. uldryg.

1. **lagður** (-s, -ar) [la:gu:] - **lagðu** [la:gu:ðu:] m. Ulidit; *skæri er það nu lagðurinn*, slíken Masse Uld.

2. **lagdur** [la:gu] doo, lagdu:ðu] pp. af **leggja**.

laga fara [la:u(ka):fa:] a. lovlög. Lavtægnast. 1. *flug*. — **fetull** [-fæ:du:] - **fu:** l. a.

lággnengur [-læ:gu:] - **lævgur** [-læ:vu:] a. lavtælling. — **flaði** [-flæ:ði:] m. den sædvanlegu lavez Vandanst (Nofad osv. A. 3).

flóta (-u, -ur) [-fö:ða, -fo:ta:] f. Rav (eql. den lavbenede).

lag fara [la:u(ka):fa:] vt. 1. *þoma* i lággi lægje til Rette, bringe i Orden,

orei í Stand. — 2. *lundurbata*, *ráða bót á* raade Bót paa, rette, reformere, rette paa n-: (Orðspr.) *I skól það illa fer, en lasta ekki* (GJ.), ret paa det onde, em det laste. — *færing* (-ar, -ar) [-fai ríng] f. Retielse, Forbedring, Reform. — *færsta* [-fai stá] f. 1. = *lágfæring*. — 2. (mus.) Melodiföring.

lágfóta (-u, -ur) [laufai fótá, -fai fát] f. = *lágfóta*. — **fættur** [-faihdug] m. lágbenet.

lágga (a) [lagja] vt. a. lugga, krossa, setja Búnd og Stavur sammen: *I tunnu, l. dós*. — b. (BoGb.) banke Fæls í en Bog.

lágga dreitill [lagadréididli, -dréit-i], m. — **seyttill** [-sreitidli, -sreit-i] m. en lille Taar paa Bunden. — **giórd** [-gíord] f. Krosbaand.

lággará exi [laggarazá] f. (telm.) Bændokse, Lughammer, Lugekse. — **ón** [-ón] f. Bodkerhaandværk.

lággarí (-a, -ar) [lagari] m. Bodker.

lággasleikjári (-a, -ar) [laggasleikjári, -sleitjári] m. (Skældsord) en, som slíkkir Bunden paa n-ri (fr. *legg*): *eg sá hér áðan tva af þessum hvalbólum lággasleikjárium vort á þukka eitthvað saman* (Mýrd. 290: 291).

lággr brot [lak brot] n. 1. Krosbrót. — **overf**: *Þetta er ... l. á þjóð-ernisgerðunni* (GrFAtt. 133). — 2. (BoGb.) Falsing. — **broinn** [-brodin, -brótin] m. med Krosbrót: *lággrötn tunna*.

lág gengur [laggengur] a. 1. som líkka loftar Benne höit: *I. hestur*. — 2. **I útrí**: *sólun er farn að verða lágleg á lofti í sólargangurinn* er farn að verða lágri, Solen er begyndt at staa lavt paa Himlen.

gerður [-gerður] a. lav, fladskabt.

lággar hamar [lak (h)ammar] m. 1. (telm.) Lughammer, Lugekse. — 2. (BoGb.) Falshammer. — **hniður** [-hniður] m. Lughv.

lággr [laggr] pl. af **lóg**.

lágglín [laglín] n. (BoGb.) Falschirting.

lággrður [laggrður, laggrður] a. 1. (*lupur*) behændig. — 2. *I góðu lagi* í góð Stand, godt indrettet (*þentunni*) hensigtsmessig: *fært lag-gott heis* (LFR. II. 65). *lággrótt grót* (LFR. XI. 218). — 3. **fynda**: *stuttur og l. kort* og **fynda**: *lággrótt erðbærur* (Eimr. VI. 145).

lágglögar [lagglögar] (BoGb.) Patron.

lágheidi [laghi:ði, lag(h)hi:ði] f. lav Heide; fr. ogs. *lagur* III.

lágheldur [lag(h)ldur] a. vandstet, som kan holde en Vædske: *lagheldur* Fr., Ailegrube, som kan holde Vædsken.

lág hendur [lag(h)éndur] a., — **hentur** [-h(é)ndur, -h(é)ntur] a. haandnen, behændig, fingernem, praktisk: *I á e-d, fingernem til n-ri*.

lagi (-a, -ar) [lagji, lag(a)] m. Overlagen af Lærd (Af.).

1. **laginn** [laginn] a. 1. (*linur*, *laghenur*) behændig. — 2. an *lagid*: *em er e-d lagid*, n-ri er eget, mediótt, naturligt for en: *eins og honum er lagid*, som han nu engang kan det, saaledes som han nu engang maa handle el. sige ud fra sine naturlige Anlag: *em er e-d vel filla lagid*, en har gode (daarlige) Anlæg for n-ri; *þó honum hefði el til vill vónd eins vel lagid* ad *laggia stand á þor* (GTFH. 333): *E. voru smíður og margt vel lagid til við lögna* (BrJH. 134); *ad bítu þu minnast misgjafni lagid*, der er stor Farsel på hver let Falk har ved at bede. — 3. egnet, slíkket: *þvaktir er bót lagid fyrir bót og stíla*.

2. **laginn** [laginn] m. — *lagur*, se **legg**.

lag yrkur [lagyrkur] a., — **lagvirkur**, se **laginn** [lag(jaufr)dv] n. Stodvaaben.

lágjökull [lagjökull, -jokull] m. en Jøhels lavere liggende Del.

lágkassi [lagkasi] m. Lørekasse (Hatst. 407).

lágklauf [laghlöf, r. lag-] f., — **lágklauf** [lagklöf] f. (PThLys. II. 148) Bældög, Bldögl: *áin er ekki hund í l.*, der er meget lidt Vand i Floden.

lág klössar [lagklössar] mpl. lave Træsko. — **kúluflegur** [-kúluflegur] a., — **kúrluflegur** [-kúrluflegur] a. 1. a. lav, uanselig: *lágkúrluflegur húst*; *Fráfarandi stýpan hefir þútt byggjun þessari ... ábótanum ... el til vill þútt hún of lágkúrlufleg. Hún hefir þútt miháð barta einni loftfild ofan á byggjunna* (Alþ. II. D. 593). — b. lav, trykkt: *þau (er) þíflin vora lágkúrlufleg eins og þau forroðu sig fern níura sona* (JTHHalla 59). — 2. **overf**: *skakast*. — **kveðinn** [-kveðinn] a., sunget med lav Stemme.

lag keni [lagkenni] f. indec. Behændighed. — **kenn** [-kenni] a. behændig. — **kænsla** [-kænsla] f. Behændighed, Dygtighed. — **laus** [-q-löys] a. 1. (*klóuluflegur*) behændig. — 2. som ikke kan lære nogen Melodi, som synger helt forkert: *þú ert álög*. — **legur** [-legur] a. 1. a. net, kön: *I. maður, lagur stálka, lagleg fot*. — b. **overf**: net, kön, artig: *I. grikkur, el artig Puds; íronisk og dældende: þetta vora laglegur aðfarir* *éla hitt þó hældur*, det var et artig (ordentligt) Stykke Arbejde, en rigtig sjófel el. rævaþing Fremgangsmaade. — 2. **línik**, behændig: *Hann þótti svo áttull, el I. til allra verna* (JTHP. 18); *Hann þótti hann laglegastí skrifari* (Mýrd. 220). — 3. hensigtsmessig, passende, som kan slutte i en Sammenfóining: *Í vandað hann þá laglega stóma í Afinn* (JAP. I. 235); *lagleg áttur*, en hensigtsmessig Fremgangsmaade (se ogs. l. b.). — 4. **adv**, — **lega**: *á net*, **þant**, **gott**: (*ran*) *laglega ífaruðu minna?* (fr. l. b.). — b. **finnd**: *eggi* paa en behændig Maade, **línikt**: *farðu laglega ad þu*; (Orðspr.) *óft má hitt laglega fara*, ótte kan lidet tage sig godt ud. — c. **nogel mere**, lidet mere end, **gott** og **vel**: *Hann var þar 5 daga eða laglega það*. — d. *líta sér laglega*, tage det med Ro, ikke tage sig n-ri nær: *líta sér laglega hvort eitt verður eða annað* (Skirn. II. 48).

lag legur [laglegur] a. (*lagur*) lav; (*hiður*) stille; — **adv**, — **lega**, — **leikur** [-legur, -leikur] m. Lavhed.

lagleysa (-u) [laglisa] f. 1. (*lagleysi*) Ubehændighed, Klødselhed: (Orðspr.) *lagleysa veldur oft stórir streitu* (GJ.), Klødselhed volder til megen Moe. — 2. Sang el. Skraalen uden egentlig Melodi: *strjúkur cinn* — *þrost gæmslita harnokun og gægað lagleysu undir* (GrF. i Eimr. II. 36). — **slagsni** (-is) [-lri sí] n. — *lagleysa* 1.

lág lendi (-is) [lauldendi] n. Lavland. — **lendisjögur** [-lendisjögur] f. Plante, som vokser paa Sleite. — **lendur** [-lendi] a. flad, lavliggende.

lágflotur [lagflotur] m. (mus.) — *deild*, Takt.

lág flundur [lagflundur] a. lavt fløndende. — **læt** fløndende. — **mark** [-smark] n. Lavmaal, Minimum (astr.) *vora í lágmarki*, kulminer (som den nederste Kulmination). — **marklavstöðu** [-marglavstöðu] n. Minimumsmaal: *Þessi l. styra ad miklu lœti vindstöðu á Íslandi* (PThLys. II. 329).

marksbaugur [-margsbýggur] m. = **míðnæturbaugur**. — **markslæxti** [-margslæxti] m. Minnaltak. — **menska** (-u) [-mænska] f. krybende Væsen. — **met** [-meti] n. Centigram. — **mynd** [-minti] f. Baserief.

lagmyndun [lagmýndun] f. Lagdannelse, Aflejrning.

lág mjólka [laumjólgá, -mjólka] a. indec., — **mjólkur** [-mjólgur, -mjólkur] a. som malter lidt, giver lidt Mælk: *lágmjólka kþr*. — **mæli** [-mæli] n. 1. (*húsi*) Hvísken; sagte Tale; og *steinhjóði var í báðstofunni*, *ad þú undanskildu, sem þjórnarnir létu til sín hebra og I. ómnu minnar* (GrF.Öl. B.). (Orðspr.) *Ól l. komast í hámeðli* (GJ.), hvad der hvískes i Krogene, er snart í hver Mand's Mund; *hafa e-d í lágmyndum*, tale sagte om n-ri. — 2. hemmelig Tale, Samtale; *Dannig var vanda húsfreyjurnar ad hóstu um*, *þegar hún vildi mæla l. ud hjó sín eða hina gæðri gest* (JTHH. I. 95). — **mæltur** [-mæltur] a. lavmælt.

lagmør [lagmair] f. Stalsoster.

lagna [lagna] vt. 1. (*þyria* *ad úldna*) begynde at gaa i Forraadnelse, faa en Tanke; — pp. *lagnaður*, som har en Tanke (om Kod osv.), *kyven*. — 2. (*minika*, *verða lagnaður*) forimindskes, forringes.

lagnaðaris [lagnaðaris] m. den Is, hvormed Havet havde tildekket af Frosten, i Mods. til Drivis.

lagnaður (-ar) [lagnaður] m. 1. (*það*), *ad vótn legur* Tilfyring af Vand, fr. *lagnaðaris*. — **tz** (*lörgu*) Skæbne. — 3. Udleggen af Garn: *I. neta*, Sættin Garn.

lagna stöð [lagnaustaði] n. det Sted, hvor man sætter Garn.

lagna netið [-lagnaði] n. noget, der kan kaldes en Melodi: *Herhorðu sönginn, þú og minnarnir séd ad núa l.* — *en mæsta ómynd* (ODavSk. 218). — **l-neyti** (-is, pl. ds) [-næyti, -næiti] n. Tyr el. Ko, som kan sælges til lufbetali Pris (BH.). — **net** [-net] n. Sættegarn, Sættelnet.

lagni [lagni] f. indec. Behændighed; Kondeite, Takt.

lagning (-ar, -ar) [lagning] f. 1. Læggen; *I. neta*, Udsættelse af Garn. — 2. Indretning, Anlæg: *I. síma*, *vega*.

lagningarkvika [lagningarkvika, -vika] f. **sumarauki**.

lagnir [lagnti] nom. og acc. pl. af **lóg**.

lagnismaður [lagnismaður] m. flink, behændig Mand.

lagnót [lagnot] f. — **lagnot**.

lagnösting [lagvóðeying] f. Stang (2'—3 m. lang) til fore Næt (spec. Forelagn) med ud i Vandet.

lagna stífa [-is] [lagna:stífa] n. Midnatstid (is. i det lyse Nættur).

nættisvaka [-nættisvaga, -vaka] f. (nauf.) Hundevagt. — **nöldrandi** [-nöldrandi] a. mumlende med svag Stemme.

lagorður [lagorður] a. smukt talende.

lág raddaður [lagradadur] a., — **raustaður** [-róysdadur] a. lavmælt. — **reykur** [-rei:gur, -rei:gur] m. (Árn.) — **dalaðöð**. — **reistur** [-risidur] a. lav, med en lav Reising. — **reystur** [-reisidur] a., — **róma** [-róma] a. indec. — **lág raddaður**.

lagráður [lagráður] a. som er flink til at ro. — **f-sauður** [-f-sóyður] m. Faar, som kan sælges til lufbetali Pris.

lagsa (lósu, lógur) [lagsa, löysu] f. = **lagskona** 1. b.

lagsbróðir [lagbróðir] m. Fælle, Kammerat.

lagselta [lagstélda] f. Sallage.

lagsetning [lagstéðning] f. = **lagasetning**.

lagshorn [lagshorn] n. (mat.) Komplementvinnet (ÓDanFlatn.).

lagsi (-a, -ar) [lagji] m. 1. (*lagsmarur*) Kammerat, Ven (hú i famliar: *Tillale: Firir það skýldi og giftast öllum skrimstum á Íslandi*, l. (GPSK. 47). — 2. (*I. i rami*) Sengkammerat, Køjkekammerat.

lagsystir [lagstistur] f. Stalsoster.

lág sjáa [lagsjaua] a. indec., — **sjáað** [-sjauað] a., — **sjávað** [-sjauvað] ad an, at der er Lavande; *það er l.*

lag skapur [lagsgaþu, -sgaþu] m. Fællesskab, Samliv. — **skiftur** [-skiftuð] a. delt i Lag.

lágskógur [lagso:gu] m. Underskov.

lagskona [lag'skona] f. 1. a. (*stallstistur*) Stalsoster. — b. Kvinde, som deler Seng med en anden Kvinde, Sengenfælle. — **tz** (*hjakona*, *trilla*) Mæstrisse, Konkubine, Frille, Slegfred.

lagskurur [lagsgurur] m. Baserief.

lagsm [lagsm] m. Forb. af **lagsmaður**, fr. *lagji*.

lagsmaður [lag'smaður] m. 1. Kammerat. — 2. = *lagsi* 2.

lagsmið [lag'smið] f., og n. (musikalsk) Komposition, Kompositionsvirksomhed: *Eingin veit, hva* [leðndagur geta komist langt í lagsmiði med *tinannum* (ODavSk. 261). — **smiður** [-smiður] m. Komponist.

lagsmær [lag'smair] f. Selskabsmaade.

lags stíg [lag'sti:gu] n. Lavmaal. — **stígur** [-stígu] a. (om Hoes) som ikke loftig Benene høit; *engv mænðari né lágstígari* (PGÍD. 45). © **stíka** [-stíka, -sdi] la] f. Centimeter.

lag stófn [lag'stöfn] m. Motiv (i Musik); *i ætt við skilmun tónskáldsins á lagsstofni* (GFHH. 332). — **stúfur** [-stúvu] m. Melodistilling: *Hann lá og blástuð lagsni* (GGunn. 110).

lagstur [lag'stúr] pp. af **leggast**, se **leggja**.

lágsvett [la:svett] f. lavtliggende Egn.

lands kjálki [lan'skjáukj, -kjáukj] m. Údkant af Landet. -kjör [-kjör] m. landskosningar. -kjörinn [-kjörin] a. landsvalgt.

landskortur [lan'skoortur] m. Mangul paa Land.

lands kosningar [lan'skostaðningu] pl. Valg over heile Landet af en Døi af Medlemmerne til Alltingets óverste Kammer. -kostur [-hosdu] m. landkostur.

land skrið [lan tsgrí] ð n Fiskeens Vandring fra Ost ind mod Kysten: *ástanganga (l) kemur upp að Meðallandsstöð (Usaf 15, 5)* -skrifari [-sgrí var] m. 1. landþingisskrifari, Landsskrifari. — 2. fróðhefari Státsekreitar (Fránk. 77). -skuld [lan sgvh] f. Langgilde, Jordleje, Afgift af en forpagtet Gaard.

land lag [lan tsgrí] n. et Lands el. en Egns naturlige Beskaffenhed, Natur, Landskab. -lagsmálar [lsgsmálar] m. Landskapsbeskrivelser. -lagsmáttæk [lsgsmáttæk] m. Lagsmynd [lsgmynd] f. Landskapsbillede.

leiga [lái] q. f. landskuld. -lýður [-lúdu] m. Landets Befolkning.

-léd [-léd] ð. f. landsblutur 2. *Færeymgar háfa mist heila flokka af hólum, með þeir fyrirfram háta um hana (Þ. landslöðina) þrátt (LFR. 11, 92).* -lög [-lóg] q. pl. Landslov, Lov i et Land. -maður [-má du] m. Indbygger i et Land, Statsborger. -mál [-mau/l] npl. 1. (stjórn máli) Politikk.

— 2. Maaleet i Norge. -múgur [-mu (g)u] m. Almue. -naudsyn [-nóðsyn] f. Nødvendighed for Landet. -nefnd [-nemt] f. Landkommission, spec. landsnevndin, Landkommissionen 1770.

landsnjógr [lan tsni jdu] m. (zool.) Landsnegl.

lands nýttir [lan tsndjau, -nt i] pl. 1. et Lands Frembringelser: *Síðan menn á 18. öld gjóðu sér mikið frá um að leita um allar l. (ÞThLys. II. 322).* — 2. en Ejendoms Herligheder og det tilhørende Produkter: *Það er oftrast nýttir gjóðu af gróna . . . hovegar l. felgja hóluböðinu og hovegar hólvegum (Alb. II. B. 11, 1232).* -ömagi [-ömagi] m. en el. n-l, som er en Byrde for Landet.

land spenna [lan tsbna] f. Blolade, Afspærring. -spilda [-sbilda] f. Landstrækning. -sprunnueður [-sbirðnue:du] n. Fralandsvind.

-lands prófatur [lan spro'fastdu] m. Stiftspróf paa Island. -reikningar [-rihngingun] m. Landsregnskab. -rjúttur [-rijuðu] m. Lands Lov og Ret. -síður [lan si du] m. Lands Skik (Sæd), Slik og Brug i et Land: *leður (el. líttur) er sl., sem ekki fylgja landsliði*, led er den, som ikke leverer paa Lands Vis. -sjóðsjörð [-sjóðsjörð] ð f. en Landskassen til høreende Jord. -sjóðsmagi [-sjóðsm:magi] m. — landsömagi. -sjóður [-sjódu] m. Landskasse. -spjöll [-sbjöld] npl. Odelægelse af Landet.

land stáða [lan tsstaða] f. et Lands Beliggenhed. -staddur [-sdaðu] m. staaende i Land: *Ófjörð þá landstaddir fjógdarmann sjá (ÞH. 102)* -stainar [-sda ne] mpl. Steene paa Stranden: *upp i landsteinna*, lige ind til Kysten; *upp i landsteinum*, lige ved Kysten. -stjóri [-stjóri ri] m. 1. Statholder, Gouverneur, et Lands Overhoved — 2. — landstjóri: stjórnarskiltan liggur við landstjóra. -stjörn [-stjórd] f. i Regering: i landstjórn nafni, i Statsens Navn. -stjórnari [-stjórdnari] m. Landstyre, Gouverneur. -stjórnarmáur [-stjórdnarmáur] m. Statsmand, Politikk. -stjórnarmál [-stjórdnarmál] npl. Statsaager, Politikk. -stólpi [-stóldpi, -sdo:lp] m. Landets Stotte: *bónni er bástólpi, bú er l.*, Bonde er Gaardens Stotte, Gaarden Landets Stotte. -straumur [-strórv] m. og m. 1. (astrumar frá landi) Fralandsstrøm. — 2. pl. landstraumar, Havene omkring Landet: *Soteertrifinn: sjá tilfenda menn lángt að vera komna á landstraumana með stóra floka, áður en réir komust út (JS Vb 102)* — stýring [-strýing] mpl. Landtov, Förtøjningslov. -súður [-sv du] n. Sildesir [-sv ga] f. (egil den, som udsøger Landet 3.) Dagdriver: *Leid hann ogf landstær me lausinga (Slm IX 107).* -sunnan [-svnan] adv. fra Sydost: á l. sydostlig. -sunnannaft [-svnanuht] f. Sydost; sydostlige Vinde. -sunnunavundur [-svnanv du] m. Sydostvind.

lands uppráttabók [lan shepprahdu:bo] f. Atlas. -uppráttur [-ohpráhdou] m. Landkort. -uppráttisgjafelag [-ohpráhdings(oh)it:lau, -ofraí du] n. Landoplysningselskab.

landsvala [lan tsval] f. (zool.) Førstuesvale (Landsvale) (hirundo rustica).

landsvani [lan svan] m. Lands Skik: (Ordspr.) l. er landsheður, Lands Sæd er Lands Hæder.

Landsvéit [lan tsvúi] f. npr. Egn i Rangárvallasýsla (fj. rand). -lands vera [lan svra] f. Ophold paa Landjorden. -verslun [-vreslon] f. Landshandel; spec. kaldes saaledes en af den l. Regering i 1917 oprettet og dreven Handel.

landsvif [lan tsvif] npl. Strømmen langs Bredden (P-GUf. 16).

landsvisa [lan tsvisa] f. Landsvis, Landsliks: *hundráð á landsvisu (fj. hundráð)*. — *Lögleg l. máttur þú er í mót (Alb. 1686, N. 22).*

landsvið [lan tsvaið] n. Landtsrækning.

lands þing [lan tsþink] m. Landsting. -þingisskrifari [-þingisgr:var] m. 1. Skriver ved Landstinget. — 2. (GrUgl.) óðsmann.

land sála [lan tsjala] f. Landets Godhed (LFR. XIV. 179). -taka [lan tsaga, -tsaka] f. 1. (það að landi) Landing. — 2. Landingsplads: þar er góð l. -takandi [-tsagandi, -tsakandi] m. landnemi. -tanning [-tannni] f. (bot.) Naturalisation. -tíald [-tjal] n. Telt, Telt i Land (gl. Útdryk; i Mods. til skiptjald, Telt paa Skibe, no vista, kun i Útdr.:) slá landtíöldum, slaa Lóv. -tog [-to] n. 1. Trækken fra Land (fra Stranden el. Bredden). — 2. vera í landtögu, (ved Trækvødsfiskeri) giave Nættet ud, (fj. Árnóðsdögur (Hl.).) -tökumáður [-tsokma:du], -tökul m. — landnemi. -tökuvand [tsokvadu], -tökul m. — Landingssted. — vandan [lan tsvand] a. a. alldimittiseret (om Kvæg og Heste), vant til Gaarden el. Egnen; l. hestur. — b. steddunk, kónd; *Hjafir voru landönd, og þektu reglurnar, som felgja skoldi (GrFUol. 30).* -vár [-var] n. Læ under i Land: *vár þá lensa að hævum Jóns gekk lítið, áður en þeir náðu land-*

varinu (GKonZf. 75). (Ordspr.) *ljótt eru landövrin*, det er let at ro i Læ af Land, ogs. i overf. Bet. om n-l, der udføres i Ly af n-el. n-l. -vara [-vara] f. Landprodukt (som Handelsvare). -vari [-var] m. Vind, som holder et Sted fast, naar det regner i Nabolaget (Shafi.). -varnarlið [-vardnarlið] a. Landeværn, Militis. -varnarmaður [-vardnarma:du] m. 1. (hermaður úr landvarnarliði) Soldat i Landeværnet. — 2. Medlem af Partiet Landvarnarmenn (el. Landövrin), et politisk Parti i Island i Aarhundredets Begyndelse. -varnarskylda [-vardnasgul:da] f. Værnepligt. -vegur [-vegu] n. Fralandsvind. -vegis [-veiris] adv. landvejs. -vegur [-vegu] m. Vej til Lands, Vej over Land: *fara landvejs, reise over Land. -venja [-venja] ut.* alldimittiseret. -ver [-ver] n. Fiskerleje: *sonur landvers og skers (SÍSÁndv. I. 173).* -vera [-vera] f. Ophold i Land el. i et Land og ikke have ruud paa Grund af caarligt Veir. -vörðir [-vörðir] m. — landvörður. -vörður [-vörðu] a. med stor Jórd, med stort Terræn: *landvörðir. -vundur [-vindu] m. landvødur. -vinna [-vin] a. Landarbejde. -vinning [-vinni] f. Erobring af Land, Landvinding. -von [-vom] f. a. Haab om Land, Haab om at være nær ved Land. — b. Rimelighef, at n-l derifur i Land: *þeir söðu, að hvalur væri í l.*, de sagde, at en Hval var i Færd med at ride i Land. — c. Ud-sigt til at komme i Besiddelse af Land. -vært [-vairt] an. det, at ens Ophold i et Land taales: *honum var þar ekki læng l.*, han kunde ikke holde sig længer der i Landet. -vættur [-vairdu] g. a. (verndarandi lands) et Lands Værneaaad. — b. (svaitavattur) landlig Guddom, Nyime. -vör [-vor] pl. af Landver. -vörður [-vörðu] m. Landets Beskytter, Landsforsvarer, Fyrste, Konoe. -vörn [-vörvi] f. 1. et Lands Forsvar. — 2. spec. Nætt, hvort et politisk Parti har *landvarnarmáður. -þás [-þas] q. f.* Modtælling af Land. -þiggiandi [-þiggiandi] m. Modtager af et Skykke Land. -þrengsl [-þrengsl] pl. i Indsnavring; i Terrænet: *landþrengingunum við Þindus fjöllin (Klp. IV. 182).* — b. Jordtagning, Pladsmangal paa en Gaard: *á þerri jörd voru af miklu l.*, bud of stótt fyrir svo líta jörd. -ær [lan dar] f. Inventarieaar, Kuldeaar (Borg.).*

-færi [-fairi] npl. Midler til at opnaa Pengelaan.

lang- [lang:] forstærkende Præfix: *langbætur*, allerbedst, den allerbedste osv.; ogs. Forled i Sms: *langband*, langhundur.

1. langa [langu, löngu] [langa, löng:got] f. Lange (omda) [long:] langes eller n-l; (sig) *þopp. mjög langar til* osv. [sig har Lyst til n-l; mig langar ekki í neti, jeg byder mig ikke om noget, jeg har ingen Appetit.

23. langa [lang:] q. l. lange; l. e-m e-d.

langabyttna [langa'bitna] f. (EÓUK. 158) — botnlangi.

langaflata [langafata] f. (= sjóvínnaflata) Quinquagesima, Fasten.

langafi [langa'vi] m. Oldfæder.

langa frjádagur [langa'frjau:daqu] m. Langfredag (= föstudagurinn langi). -lán [lan:] n. 1. langi Laan, langvarigt Laan. — 2. overf. Ud-sættelse: *það verður langalánid á þvi*, det kommer til at trække ud. -lán [-lan:] n. npr. Langelaand. -langafi [-langa'vi] m. Tipoldfæder. -langamma [-langama] f. Tipoldmoder. -langur [-lang:gu] a. uhyre lang; *ferir langlöngu*, for længe siden.

langaldá [langa'da] f. Langso.

langaleng [langa'leug] adv. lange Tider, meget længe: *hann var þar l.*

langamma [langama] f. Oldemor.

langan (-ar, -vi) [langan] f. — löngun.

Langna nes [langa'nes] n. npr. Halvo i det nordlige Island. -roð [-ro:] n. Skindstrimmel langs Fiskehovedets nederste Rand.

langás [langa'as] m. Landsidebjælke (i en Bygning).

langa stöng [langa'stuug] f. -töng [-töug] f. — lönguötöng.

-vitleysa [-vitheidsa] f. — blindtrú.

Lang bakki [langa'bakki] m. lang og tyk Skybanke, som bebuder langvarigt Uvejr: *ef langbakkan slær,* 1) hvis vi bliver opholdt af Uvejr; 2) overf. i Længden. -band [-bant] n. en Lægte el. Planke, der binder et Hus el. Skib sammen paa langs; a. (*f. lísi*) Tagtætte (paa langs). — b. (*f. bíti*) en Lægte, som ligger paa langs af en Baad indvendigt. -bandanagi [-bandanagi] m. Lægtesmå. -barðaland [-barðalan] n. npr. Lombardien. -barbar [ba'ba:ba] mpl. Langobarder. -bættur [-béttu] a. som holder Sharpden længe; *hjár (LFR. X. 105)*. -bættur [-béttu] m. en lang Bank; en Bank langsides Væggen (mods. þerftukur). -besitur [-brsedou] a. superl. allerbedst, den allerbedste. -biki [-biki, -biti] m. (tekn.) Drager, Børebjelke. -brækur [-brai gu, -brai klu] pl. -buxur [-byvyou] fpl. lange Benklæder, i Mods. til stuttbuxur. -degi (-is) [-deiji] n. lang Dag, lange Dage: *heer mannkinnis lífsrönd min langdegisdó (SÍSÁ. Ándv. I. 254).* -drag [-dra g] n. Rækleivinde: *loftskýtasjóð með langdrágu heðan til Kanada (Morg. 18, 219).* -dreginn [-drei jin] a. 1. langtægti; *líparindur . . . gresjótt með langdregnum blóðum (ÞRtFeró. II. 176)*. — 2. langvarig; (dandi) l. og kvalafullur (Mýrd. 277). — 3. langtrukken; l. óttur; vidhlöftig. langdregin ræða. -drepandi [-dre'bandi, -dre'pa:] a. langsomt dræbende. -dregur [-drai gu] a. 1. som trækkes i Langdrag, langvarig: *háfa þó lífið hans að sínu lengu nauans orðið ens langdreg (varig) (Eim. II. 201)*. — 2. langtekstur; langtrækkende; *langdræg bryssa*. — 3. an. langdrægt; *að vera næstan, ótrétt fultu út; langdrágt stundargangur; — er allt viðhátt ávga frári fram á landsjöðs kostnað, mundi það með tinnu langdrágu nema eins minku (Alb. 11, B. II. 1163)* -dvalir [-dvalir] pl. 1. langt Ophold; til langdvala, længe, i længere Tid. — 2. dat. pl. langdvalium og að langdvalium; a. længe ad

Gangan: *dvéifa langdögum*, uphóldu sig lange Tíðir að Gangan: þar sem eynd og fátækt dvaldi langdögum (JTrL 129) — b. længe: í langere Tíð: *svéin sé langdögum bannaður* (HermJ)Dul 30; *halda draumfélösum umni langdögum á hægilegu stigi* (Herm)Dr. 88). **dægur* [-dai:qou] n. langt Dagn (Klp. IV. 61)

längefinn [lauŋg'e:vin] a. heldig, lykkelig; *ekkar afkæmni, Helga, verður längefin á landinu* (Mj 165).

lang eggjaður [lauŋg'eg'ðou] a. langæggt **eyður**[-ei:qou,-ri:ðou,-ei:ðou] a.: *l. ferir e-u*, sem sänder længe Ójne eftir n-*elda (-u,-ur)* [-eld] f. (egl. som sinder ved længdalar, nu som Skaldsdrög) Dogenigt: *autabárdi längeldan* þín **feldar** [-fel:ðou] m/pl. Längabál, (gi) Dagle Baal til at varme sig ved, tændte i den lang Række paa Hallens Gule **afbir** [-ka:fo:ðei] m. Ane (Talem) *tefja längeldur til þangs og hjúta*, regna sine nær tilbáge til Hedenen **afþagling** [-f:ðag:li:ðin,-li:ð] f. Atavisme. **lefgar** [-fel:ðou] m/pl. Forfædre (opad paa fædrene Side). **Aner**. **félgatal** [-fel:ðag:ta:] n. Stammeffeld, Stamtale (opad paa fædrene Side); *vera af e-m kominn að langfélgatali*, nedstamme fra en. **ferð** [-fel:ð] f. lang Rejse **ferðafólk** [-fel:ðafou:k] k. -**foi** [-fi] n. coll. langveis rejsende **ferðamaður** [-fel:ðama:ðu:] m. langveis rejsende **ferðamanstöbak** [-fel:ðamansto:'bak] n. — duggrátóbak: *Ái brefi ... virðist mega ráða, að þetta duggrátóbak hafi mána á milli yggvót nefnt l.* (JAdEn. 594) **feringardur** [-fer:ingardu:] a. langfingret, tvíþingvög **feringur** [-fer:ingou] m. Langfingur **fiskur** [-fi:squ] m. (VI) **göfiskur**. **Heygur** [-hei:qou] a. langt flyvende **flekkóttur** [-fi:ðh-gou:hóu] a. marmorert **Hestur** [-hes:tu:] a. pi. superl. de allerflestes **Húra** [-hu:ra] f. (zool.) Skrásting (pleuroneutes cynoglossus) **frami** [-fra:mi] m. 1. Langvargur, *frami langfara*, 2. Langvargur for længdu Tíðu; *stúðlingur á milli langfara*, vedvarðingur Forfæðinga; *Ekki er heldur sagt hvor þetta sigi að borga í eitt skifti firið eigi til langfara* (AN) 11, B II 1347). — 2. varig Berømmelse; *leidda e-ð til langfara*, skafte n-ð varigt Ry **fullkommasar** [-fyv'ðkonnasðu:] a. superl. den allerfuldkommete **fættur** [-fai:ðu:] a. langbenet. **gelda** [lauŋ'gelda] f. 1. Länghelda. 2. n-ð meget langt og tyndt; *skárr er það nú längeldan* (BreDú) **gæðlegleiki** [-gæ:ðle:gi:] m. Langvarighet, Varighed. **gæðlegur** [-gæ:ðle:qu] a. (adv. **lega**), **gæður** [-gæ:ðu:] a. **gætur** [-gæ:tu:] a. langvarig, varig. 1. **hala** (-**hölu**, **höltur**) [-hal:(h)ala,-(h)ölu:hö:] f. indec. langhalede, *leifa* Hnurræv: *kjörf Ko* (Af, Si) 2. **hala** [-(h)ala:] a. indec. langhalett; *l. kjör. 7-haldur* [(h)aldou:] f. **langærkinn**, utorsönlig. **hali** [-(h)ali:] m. 1. metr. en Slags firinjelst Strofe med 2 Trokævers Forlængelse af sidste Linje (ogsa **langhala**). Ekspj. *Herna bitur illi á: eggja hölti framun, í gæðstíttu leidda frá* **halir** **þjófur** þar af línd samun (HSig. 259). — 2. (zool.) Skolast (macrurus reustrius) **háls** [-(h)als:] m. langhalset Person **hálsakurur** [-(h)alsakuru:] a. langhalset. **hefill** [-(h)ef:li:] m. Langhöf. **heilistokkur** [-(h)eilistohqu:] m. Langhöfshokur. **helda** [lauŋ'helda], lang[helda] f. Langhilde, Hilde, hvegið Hest af Tyr. hrides paa den ene Sides Forben og Bagben (NiL, Si). **heltur** [-(h)el:tu:] f. indec. Juleheg, Juleid; *Gott haust og vetur tram til l.* (PthAfr. 56). **heilstur** [-(h)elsdu:] a. superl. den allerlivigste. **henda** [-(h)enda:] f. (metr.) *l.* langhenda eldri = gamla langhenda **langhendung**. Ekspj.: *Móður þú, hvor maður fædist, mun hún ekki flestum kær, þar som lísið líti glæðist og líti sköpin þroska nær* (HSig. 162); *aldyr l.* Dustar Hfikur, fis og steifkur, **forðast stíkur leitniök**, hann Eitrik at um vikur eins og eikur **Bákka tók** (GKönFEf. 144). — 2. l. n-ð, det samme Versemaal med fulde Trokæver 1, 2. og 4. Linje. Ekspj.: *Greindu, Sags's sari hvor munt, sem í ritum skírt er höllum, að deifit og handþingur enn þá um islennum hvi stífnærvaldum* (HSig. 177). **hending** [-(h)end:ng:] f. (metr.) **langhenda eldri**, firinjelst Strofe med fire Trokæver i hver Linje (katakletisk 1, 2. og 4. Linje). **hendur** [-(h)endou:] a. langhendet. **hisa** [-(h)isa:] f. **langhisa**, se **langband** b. **hlíð** [-(h)li:ð] f. (á vegu) Langside (paa en Væg); (mat.) Hypotenuse i en retvinkelt Trekant (ÓDanFlatm.). **hlóði** [-(h)ól:ði:] n. lang (stenet) Bakke; nu si Gaardnavn. **hraustastur** [-(h)raustasdu:] a. superl. allerprest, den allerlapreste. **hriðasamar** [-(h)riðasamou:] m. med hyp-pige, langvarige Snestome. **hundur** [-(h)undu:] m. Benævnelise paa et Slags Kortspil (ÓDávSk. 336). **hvolf** [-(h)volv,-kvolv] n. Tøndehværling. **höfðakurur** [-(h)öfðakuru:] (-h)öfð: a. langskallet, dolichocephal. **höfði** [-(h)öf:ði], (h)öfði] m. Dolichocephal, Langskalle. **langi** [-(a,-)ar] [lauŋ'gi:] m. 1. (anat.) Tylktarm. — 2. **langband** b. **langmúkur** [lauŋ'imgou] m. -múku] m. en höj Vinding i *alkort* (s. d. Ó og múkur). **langintes** [lauŋ'inte:s] m. (pop.) höi Mand. **lang hisa** [lauŋ'hisa:] f. is. i pl. langhysur (fir. nu langse el langvise) = **langband** b. **rikkull** [-ri:ðquð,-ri:ðk-] m. npr. konge i det indre af Landet. **kýppingur** [lauŋ'ki:þingou,-ki:þi:] m. Langskalle. **krækull** [-krai:ýdu,-krai:ýi:] m. (bot.) Björg-Firling (sagina Linnae). **lega** [-le:ga] f. langvarig Liggan. **leggiadur** [-leg:ðadu:] a. langskallet. **leggiastykkji** [lauŋ'ge:astíðht, laun-] n. Skank. **leggur** [-leg:qu] m. Laarben, Skank. **legull** [lauŋ'ge:quð:] a. som ligger længe (om Snen): *langlegur fónn*. **legur** [-le:qu] a. langvarig. **leið** [-lei:ði:] f. største Delen af en Vej; *nú erum við komnir längeldima þangd.* **leiði** [-lei:ði:] n. lang Vej, lang Afstand. **leisís** [-lei:ðis] adv. langveis. **leitur** [-lei:tu:] (h)ök-ou. m. Længde. **leitur** [-lei:ðu:] (h)ök-ou. a. med lang Ansigt. **leisbúi** [-lei:þi:] ant. i. *Stúdi*, n-ð er der længe side. **leis** [-lei:] (-li:v) m. langt Luv. **líffisbálur** [-li:vísbou:] n. Ofning for at bede om et langt Liv. **líffisfræði** [-li:vísfræ:ði:] f. indec. Makrobotanik. **líflur** [-li:vou:] a. langlivet, som lever længe. **lína** [-li:na:] f. Langline. **lökla** [-lo:kla,-lo:k] f. i. (metr.) lang Række Vers med mange ensartede Rim; som Prover

paa forskellige Langskur, se ÓDáv. 375 ff. — 2. overf. Træder: *menntíðni miklar langlökur um sigaför* (PThLys. II, 110). **lund** [-lynt:] f. **lundargæði** [-lyndar:ge:ði:] n. Langmodighed. **merkí** [-mer:ki:] n. Skel paa langs. **miestur** [-me:stu:] a. superl. allerstørst, den allerstørste. **minni** [-min:ni:] n. **minning** [-min:ng:] f. lang Hukommelse. **minnugur** [-min:ugou] a.: *l. a. e-ð*, som længe har bevaret Mindet om noget. **miñstur** [-mín:stu:] a. superl. allermindst, paa langt nær den mindste. **mjór** [-mjo:r] a. lang og smal. **mældur** [-maid:ou] a. længe trættet, nedbrudi af langvarige Sorger. **maeggi** [-mai:gi:] f. indec. lang Tale, vidtloftig Snak. **mælgislagur** [-mai:gisla:qu] a. tværet. **mæli** [-mai:li:] n. Vidtloftighed. **mællur** [-mai:ðu:] a. = **langtaldaur**. **maena** [-mai:nə:] f. den forlængede Rygmær. **næfja** [-nu,-ur] [-nə:vi:] f. (zool.) Lomvie (loma triolle). **næfjaður** [-nə:vi:ðu:] a. langnæset. **riðjar** [-ri:ðjar] mpl. fjerne Efterskott. **narmur** [-nar:mu:] m. som kommer hurtig og bevæger længe det læste; *ljóna mjór andar langnarmur*; *svo laci og ríndur gægluþau* (Félag). **næstur** [-naisdu:] a. superl. allernærmste, den allernærmste. **nætti** (-**ris**) [-naiti:] n. coll. længe Nættur, Morledet. **orður** [-oru:] a. vidtloftig; *vera of l. um e-ð*, udvandre n-ð. **orf** [-ort:] n. langt Leskat. **pallur** [-paldou] m. Langbænk (mods. **þrepallur**). **pressa** [-pris:] a. f. (Bogb.) Typofresse. **raftur** [-raf:ðu:] m. **langband** a. *l. i. hús*. **reið** [-ri:ði] f. langt Rid. **reyð** [-ri:ði:] f. **reyðfarvagnar** [-rei:ðofarvagnarou,-kva:ðu:] m. **reyður** [-rei:ðu:] f. (zool.) Finhval (balaenoptera musculus). **rifa** [-ri:va:] f. l. lang Revne af Aabning. 2. (pop.) **reio** [-ri:ou:] n. som adv. n. som adv. n. som man behøver at ro langt efter (spec. om Fiskefangst) (NorDrí 111, 106). **ræði** [-rai:ði:] n. lang Roning; lang Afstand at tilbagelæge til Sós, inden man kommer til den svedvænige Fiskegrund. *l. er þar ræði, því brostlatur, meðlammun og l. r. umstúri* (Lög. 174). **reið** [-ri:ðu:] a. vidtloftig i Tale. **ræki** [-rai:ki,-ra:ki:] f. indec. **langrækt**, **rækjum** [-ra:kiu:] (-ra:gi:) a. utorsönlig, som hader længe. **rækni** [-ra:ngi:] f. indec. Oforsönlighegt, langvarigt Had. **ræma** [-rai:ma:] f. Längbind, Longuetter. **ræði** [-reit:] f. Stribe paa langs.

langs [lauŋ:s] adv. se 2 **langur** III.

lang samlega [lauŋ:sámle:ga] adv. 1. (leugi) længe. 2. (**hálfittanlega**) vedvarende, stadig væk: — 3. a. (fylliga), *þring nóg* mer end tilstrækkelig; i fuldeste Mál: *því bolum þar emnarar l. ofurfló* (JTr. Heid. II, 138); *Sigurón þar svo l.* (langt) at *keppnastr sinum*, að þar var engi samföður (Isaf. 11, 297). — b. paa langt nær: *aldastær hans ... varð um sidur, ... l. ofarvúð sinnis kröftum* (Lög. 15, 6). **samlegt** [-samle:gt] n. som adv. (VI.) **langsamlega** **samar** [-sa:mou:] a. *l.* langvarig; *opit langsamun tining og reitling* (Linnæus, i Andv. V, 9). **Þar er, réttur brostlatur, meðlammun og l. r. umstúri (Lög. 174). **Sn.** 10).**

langsefir [lauŋ'sei:fi:] prep. med det længe efter, længs med.

lang sektkur [lauŋ'sek:ku:] m. Langsak. **semi** [-sem:] indec. Irohgt og langvarigt Arbejde; *at vinst upp med langsumum*; — og *piða er sriða ... nema med mestu hveitrið og lingsmi* (LFR. XV, 79) — 2. **heudni** Kedsomhed (ÁP. II, 120). **seta** [-se:ða,-se:ta] f. langt Uphold **setis** [-se:ðis,-se:ti:] adv. paa langs (fra Gal til Dor. el. langs Væggene). **Stöttum** var svo varð, að þar voru góttuplatur Langsetis (ÁP. 1, 373). **simasamtal** [-simasam:ta:] n. Telefonsamtale mellem fjære Stættone. **sjúki** [-si:ki:] indec. og (-is) n. Langsyndhet. **synn** [-si:nd:] a. **langsar**. **sýni** [-si:ni:] f. (längskuedne) Rikker. **sketur** [-sketu:] a. med langt Skatt. **skeyti** [-sje:ði] f. **sje:ti** f. indec. Lærdighed i at træffe paa lang Afstand.

skeytur [-sje:ðu:] (-sje:tu) adv. a. at træffende i lang Afstand; *l. maður*. **Skjaldræðing**: **langskjaldr** **byssa**. **skjip** [-skje:pi:] n. (st) Kongsby. **skud** [-skv:ð] f. **halfrætur** **utastútur**, **halfrætur** og **skudfima** (fr. ÓDávSk. 59). **skurdarförður** [-skv:ðarfðu:ðu] m. Langstund. **skudastur** [-skje:ðastu:] a. superl. den allerfarligste. **sokkur** [-sohqu:] m. lang Strope. **sóttur** [-so:ðu:] a. (egl. langt hentet) *l.* lang og besværlig; *Dó leifni til orðstírs sú Langsött og höll* (GrFkU. 111). — 2. hennet langves fra is, overf. *sott þessa somnun er nokkuð langsótt*. **spil** [-sbi:] n. isländsk Musík-Strjeyntuumment med 6 Strænge (se ÓDávSk. 266 ff., B.P., og Katalog adv. af Musíkhist. Museum i Kbh.). **spjót** [-sje:tu:] n. langt Spyd. **spjóði** [-sje:ði] mpl. (Bogb.) Fjölbrodder. **sprotti** [-sprot:ði,-sbro:tu] m. (bot) **langskud** (SStPl.). **spönn** [-spon:] f. et langt Spand (Afstanden mellem Langfingur og Tomfellingar, nær de udstrækkelses, modt. **sturtspönn**, Afstanden mellem Tomfellingur og Pæggelgur; som Mál (f. Allen) 21 cm. **stúðningur** [-stu:ð:ngur] a. som længe har stået på langs. **stúður** [-stu:ðu:] m. som længe har været brugt. **l. hestur**. **stigur** [-sti:qu] a. som tager store Skridt. **stýri** [-sti:ri:] n. lang Hale; **långstýris vonda** (LFR. X, 72). **stógarinn**. **stríðastur** [-stri:ðastu:] a. superl. den allerstærste. **stund** [-si:ndu:] f. **langdóli**; *lignis langstundum úti í þöðlum* (Árm. IV, 58). **staxdur** [-sai:du:] a. langvarig; **langstáð kjör**, Ko, som længe er tór (sen, qold), iórend den faar Kalv. **stökk** [-stö:k] n. Længdespring.

langsum [lauŋ'svm] adv. (fir. **langur**) paa langs. **menn** [-o:men:] mpl. (pop). Ógenavna paa et politisk Partí i 1910 og tólguðna Ám (bet.) Paaalngsmænd og er dæmet som **Móðsætning til þræsmenn**, s. d. O.).

Langsund [lauŋ'ksvnt:] n. Længdesvømming.

Langsvægr [lauŋ'ksv:gr:] adv. se 2 **langur** I.

lang sveifla [lauŋ'ksveifla:] f. Længdesvømming. **svæfni** [-svæ:ni:] indec. Tilbøghed til lang Svøm (ÓDanPl. 174). **svæfni** [-svæ:ni:] f. indec. og (-is) f. **Langsmethed**. **sveisþipa** [-svæ:isþipa,-pi:pa] f. Teleoskop. **sær** [-sai:ra:] a. (*sem sér langt*) langsmethed. **b.** (**skarpstjóri**) skarpsynet forstandig. **sætur** [-sai:ðu] a. som siddur længe. *l. i hveymun stað* (GTh. 95, 84); *umstútur þorgunnar hefir orðit þeim af língstát* (var bleuet dem for langvarig). **sög** [-so:u:] f. Langsáv.

— pp. **láraður**, **láraður**, træt, medtaget; *eg er hálf laraður eftir ferða-
legu* (Mýrd. 355).

Lára (-u, -ur) [la:ra] f. npr. **Laura**.

larður [lar:ðoʊ] m. 1. **Talem:** *e-ni sigur* l., er slappes, þveitur sloi, det
gaar tilbage for en (jfr. BH. *larður*; *Þegar garður þessi er þrautaharður
búinn*, [siga l. mun þá miera, i mig þeir jarða lúnn (Almvevers frá Eyf.)].

Lärekyr [lar:e:gi:og, -rei:kog] m. (Breiðá) = **dalalaða**.

Larfa höng [larvahöng] f. **Person:** som er behøgt med Laser. **-legur**
[-le:gog] a. larvet, pjaltet; — adv. *legur:* *larfalaða* til faru, larvet pakkid.

larflegur [larfale:gog] a. = **larialegur**.

Larfur (-s, -ar, -at, pl. lörfurm) [larf:ur, lorvöm] m. 1. pjaltet Kled-
ningsstykke; *honum sigur l.*, han er saa træt, at han kan næppe slæbe
paa Pjaltene (BH.), jfr. *larður*; — is. i pl. *larfar*, Pjalter, Laser, larve
klæder. — 2. overf. Pjalt; *hanu er mesti blöndu*.

Larfjurtur [larfjurt:og] a. vandret, horisontal; *góra líffjurt*, gora vandret,
stille i Væter; — n. *fjurtur*, som adv.

Larra (a) [lar:a] vt. **larra**.

Larra (-ar, -ur) [lar:a] m. npr. Laurids, Lars.

Larvíður lauf [larvíðurlaurv:] n. Lamberblad. **-sveigur** [-u:sveigu:g]
m. Laurbærkrans.

Larvitur [larvitu:rog] m. Laurbærtra.

las [las] i. 1. p. sg. imp. ind. af **lesa**.

lás (-s, -ar) [la:s] m. 1. **Laas:** *vera undan l.*, være lukket i. *skella huld-
imni l.*, smække Løsen m.; (Ordrsp.) *göfdu l. gerir hium satt* (SchM.).
Laas gog Hjoon sætt (Peder Lale); *taka o-n i spanskú lás*, komme baa
paa en, stikke Armene frem mellem hans Arme og folde Hænder bag paa
hans Hals, hvorved Hovedet trykkes frem og Skuldrene tilbage; *han soger
saa af fingure sig*, hvilket trykkes *af metta upo spanskú lás el. standa upo
undan spanskú lás* (ODaVSk. 168-69). — 2. a. l. i *bessu*, Laas paa et
Gjær. — b. Messingring, der omslutter Enden paa Skafet af en *hvarf* l. a.,
samt de derfra udgaende Grene til Udspuling af Nettet forvækj (Hanz,
II, 166). — 3. (*kranti*) Hane. — 4. Løkke paa et Reb; spec. naar dette
anses til Klaring ned i en Klippe.

lása galdur [lasa:gal:rog] m. Laasgaldur (JÁP. I, 142). **-gras** [-gras:]
n. = fjögjalaufsmári. **-smíður** [-smi:ðu:rog] m. Laasmeset.

lásbogji [las:bo:gi] m. Flisbue, Armbrøst.

lasburða [las:bvurða] a. indec. svag, svælgelig, affældig.

láségulafi [lasa:egulab:] n. (fys.) Horisontalintensitet.

lásfrömur [las:frömu:rog] a. aldeles færdig ved stærke, overordentlig rodelig.

Lási (-a, -ar) [la:si] m. npr. Dim af *Nikulás*. (Talem) *ólki hontar
þetta sökuknunn hans Lása litla*, det gaar ikke an at sidde saadan og drive.

lasinn [la:si:n] a. a. lum menig daerlig, upasselig, ikke vel. — b. *tum
hliut* medtaget, skrobelig (tom Ting).

laska (-a) [las:ga] vt. beskædigte; — refl. *laskast*, blive beskædiget, komme
til Skade, faa en mindre Læsning; *pp. laskaður*, beskædiget.

laska bútur [las:gabútu:rog] m. (i Piquet) urda l. ingen Skik til
saa. **-skinnastakur** [sijn:sða:hog] m. en Somands Skindtrøje, lavet med
Skulderstykker (*laskit*, mod. *hoppaskinnastakur*). **-sokkar** [-so:hag] mpl.
Strømper med Strømperand (*laski*).

laski (-a, -ar) [las:gi] m. 1. (*fríet*) Flamme (i Træ). — 2. (*la peltung*)
Handskens Hovedstykke, fra Haandfæddet og ned til Tommelfingeren, om-
sluttede Haandledet og den overste Del af Mellemhaanden. (mod. *grip*,
löff, Handskens forreste Del); *i lí og lí* i Baadiferrens Raab, naar Fiske-
fangst deles, idet han kaster sin Handse mellem to Bunker, hvor af
Betsningen saa efter Tur skal vælge og saa faar den mellemfingeren, og
den valgte Del af Vanten peger hen til (GV.). — 3. (*lá sokki*) (At.)
fj. II, 2. — 4. l. i *húta*, en af de fire spidse Tøystykker, hvoraf Huen
sies (BH.). — 5. *Árnenninn*; *þu meglarur* og *þú styrkar* en *sars-
stuttur*, Lask, Jærnstykket omkring en Sammenføring (Sk.). — 6. (*la og l*)
skinnastaki Lask, Skindpaa som Skulderen af Sofolks Skindklæder (Sl.).

láslaus [la:slaus] a. uden Laas.

laslegur [lasle:gog] a. 1. (*farfalslegur*) pjaltet. — 2. (*veikilegur*) af et
svægeligt el. sygeligt Udseende. **-leiði** [-leit:] (-hiti) m. 1. Unpasselighed.
— 2. Svægelighed. **-lingur** (-s, -ar) [-lingu:rog, -lins] m. Person, som er
daerlig tilpaa (Skaf.).

låsjetta [las:si:heta] f. *palsjetta*, det vævne, flåde land. *er hall
það 1800 fóta á háð frá lásjettu* (Odds. I, 32). **-sljottur** [-sljót:u:rog] a.
aldeles vandret, aldeles glat; *lásjetta þar*, spejlglat So.

lasin [la:si:n] m. (i Tillæ) = **lagsmaður**.

lásmeyr, **f-mær** [lasme:r, -ma:r] a. skrobelig, svag. **f-mevri**,
f-mær [-me:r] (-ma:r) li. indec. Skrobelihed, Svæghed.

lasmá (a) [las:má] vt. 1. *ferða lasmá* sygne, blive syg. — 2. (*þrósmá*)
blive skrobelig; *lasmá þu*, hætta hana; (Ekspl. 42). — 3. refl. *lasmást* a.
blive svæglig, blive syg, blive daerlig; *þú hann lasmást* með aldurinum
og *lagðist í kú* (JStjg. 7). — b. *tum hliut* blive skrobelig, medtaget.
sólfimn er farinn að lasmást; *pp. lasmáður*, medtaget, skrobelig.

lás næla [lasna:lá] f. **-næli** (-is, pl. -ni) [-næli:] n. Silkorhedsnaal.

laspra (a) [las:pra] vt. 1. med et d. dælle, rakke ned; *Ekkí þóh og að
heitta pitlumum mínum í svettinn mikú lasprað* (JThPs. 128). — 2. med
e-n. *e-d* (i sig), holke, slubre n-t i sig (Árn.).

lássaralegur [las:sarale:gog] a. kfr., sprødbæsedægt; *snarlegur og l.*
i framgingu (Alþb. 178, Nr. 25).

lássari (-a, -ar) [las:sari:] m. Sprædebase.

lássir (-a, -ar) [las:si:] m. søndragtigt Menneske; *alt verður að vera á
ferð og flugi á þessum síðustu og vörstu tímum; mð qomlu lassarent
líka; mð flugi þóh bí bil* (Lögr. '14, 179).

lássúra [las:su:ra] vt. 1. (*skemna*) beskædigte. — 2. (*klæsta saman*)
reparere paa en sjuksket Maade (BH.).

last (-s) [las] li. n. Dæle.

lasta (a) [lasta] vt. dælle, nedsekte; (*baksta*) bagtale; (Ordrsp.) *á
sem lastar vel geri, hann fluggi* (GJ.), hvo der laster vel gjort, han sver.

lasta fullur [lasta:fulv:rog] a. lastefuld. **-laus** [-løyvs] a. (*blástantlegur*)
uden Dæle, ulastelig; (*ísn lasta*) uden Last.

lastan [las:dan] f. = **löstun**.

Lastanarsamur [lastana:sa:mog] a. dædlesyg, lastesyg.

Lastanlegur [las:danle:gog] a. dædleværdig, lasteværdig.

Lastar [las:dag] gen. af **löstur**.

Lastari (-a, -ar) [las:dari:] m. Dædler.

Lastasemnd (-ar) [lastasem:] f. Lastefuldhed.

Last auðgur [last:auð:gog] a. lastefuld. **-berandi** [-t-berandi] m.
Dædler, Skumler.

Lasteinu [laste:inu] m. Sten i Havstokken; *þú segstist, þeir fara úr út á
hauu* (Eg. sönnu); *en þegar liggir á hreyving laseinu* (for Fari er
saa stille, at det ikke skulper med Stranden) (LFR. IX, 2).

Lastingur (-s) [lastingu:rog] m. Lasting.

Last yrði (-is, pl. ds.) [las:itrði] n. dædlende Ord; — pl. Dæle. **-laus**
[-løyvs] a. lastfri, broderfri. **-leggja** [-leg:] vt. laste; l. e-n (LFR. IV, 60).
-máll [-mald:] a. **-málgur** [-ma:ulgur] a. dædlesyg, lastesyg; som forer
fornærmelig Tale; (*fróggurinn*) bagtalerisk. **-mæli** [-ma:li:] vt. med dat. 1. (*lasta*)
dælle, laste. — 2. (*guldasta*) bespøtte. **-mælti** [-ma:lti:] f. indec. Dædlesyg,
Lastesyg. **-mæli** [-ma:li:] npl. 1. (*lasti*) Dæle. 2. (*guldástun*) Bospøttelse.
-mælimaður [-ma:limaðu:rog] m. Dædler; Bospøtter. **-röð** [-röð:] n.
lastyrði. **-samlegur** [-t-sam:leg] a. dædleværdig, lasteværdig. **-samur**
[-samu:rog] a. dædlesyg, bagtalerisk. **-auður** [-au:ðu:rog] a. lastefuld, for-
brødersk. **-var** [-va:r] i. 1. dydig, som vogter sig for lasten. — 2. (*án
lasta*) uden Dæle, lastefri; *l. skýfti sí lítt áða* (GJ.), þe man skal ikke
laste med Stof, naar man spjæler med Stranden. — 3. som taler forsøgt
om andre; (Ordrsp.) *þetta stúlka l.*, sio *lasta þú færst* (GJ.), last ikke
andre, saa laster dig færr. **-verður** [-verðu:rog] a. dædleværdig, lasteværdig.
-verik [-vrok:] n. lastefuld Gærning; (Ordrsp.) *þvest fatta l. lítt*, Lasteværk
falder østret let (Málshb. 298).

lasum [la:su:m] l. p. pl. imp. ind. af **lesa**.

låt (-s) [last] n. 1. l. (*tap*, *missi*) Tab; jfr. *blót*, II. 2. (*láuði*)
Dod; *fregnum um l. hans kom þu þenna úr heðskjú loftu*. 3. Slap-
hed, Slunkenhed, Eftergivenesshed. a. om Ting; *göta ánum stóruðu mik-
tuggu*, þó að það tengist varla l. á kvæðum á þeim (ValDaqr. 20); *hlaut
hinn (þ: jörðin) þá að láta undan og þrastast með bóham og heitum*, hvar
sem mokastr l. var á (þvor den gav eftir) (JHáll. 358). — b. overf. Tegn
paa Eftergivenesshed (l. *skótt*). Følelshed; *þú er skótt l. á homum*, han viser
Eftergivenesshed. c. om Ting; *þú ert áttu á fyrsta skifti l.* á *bróður
snum* (JThGSt. I, 217). — 4. Ophoren, Orhold (jfr. *lástun*; *sem samfild
skrugudana*, sem ókka varð á þá hollaga móttuna (Ánd. I, 69). II. is.
i pl. Læder; *læstast á foldu*, þú er tíður yrssu. l. og hlynd og *læti
mannu* (ODaVul. 65); *skatta hium og latum*, slæte G. og Læder.

lata (a) [la:da, lasta] vt. 1. trække. **Langdrag**; *þristur gjöfir gærning
hann að l.* (ODaVul. 380). 2. impers. i e-n *lata*, en bliver slapp, efter
laden; e-n *lata*, n-t *átalag*; *jelmu lata*. 3. formidske, gøre lang-
sommere; *hann látar ferðina*.

Lata (læt, látum; ljét, ljætum; ljéti; lítið) [la:da, la:ta, læt, laud-
om, læt, læt, ljæt, ljætum; ljætum; ljéti; lítið] [la:da, la:ta, læt, laud-
om, læt, læt, ljæt, ljætum; ljætum; ljéti; lítið] [la:da, la:ta, læt, laud-
om, læt, læt, ljæt, ljætum; ljætum; ljéti; lítið] m. 1. lade, 2. lade.

A. 1. lægge, sætte, stille; l. e-d á sinu stæd, lægge n-t paa sin
Plads; l. e-d á el. f e-n stæd, lægge, sætte, stille n-t af Sted, paa et Sted;
littu bókska á borði, l. *gíggannu*, læg Bogen paa Bordet, á undan.
l. e-d *áttur ta e-n stæd*, lægge n-t paa Plads igen; *littu þú þrangd*
áttur, læg det derhen igen. — II, 1. lade, give, tillade; *gíve Snip þu*
l. e-d læst, e-n *lasmá*, l. hlút sem ulla, se Eksp. — 2. a. l. e-n *um*,
lade en blive alene; (*þrjúga*) forlade en, lade en i Stikken. — b. (*þrangd*)
skulle sig af med; *lamm mlti egi l. heistum*. — 3. (*lasmá*) tæle, miste;
l. blöð, fang, l. líf, látum, l. síst oss, oss med dat.; l. fangi, tæle,
se Eksp. — 4. med dat. (*þrangd*) tillade, lade, føje; l. e-n, føje en;
Lau, er ulti n. mjer (HJáll. 170); l. effer, undan, se Eksp. — 5. skulle
af med n-t l. e-n blöð, arelade en (jfr. *blótting*). III, med prep.
og adv., at og til at yfere; *Beti*: l. að stjörn, l. ar, áttur, effer, l. i þe, l.
undán, l. umu, l. uti oss, se Eksp. — IV, med n-t lade; l. l. e-n l.
e-d, lade en læt n-t, spec. gíve (láene) en n-t; *þu gíft hana þá tíu krónur*,
l. gífa e-d, lade n-t udfore; l. e-n *gífa e-d*, lade en gíve n-t, syssel-
se en med n-t; l. *segðu*, að *maður* syg ókka herna, nægje sig herna,
e-nde; Eksp. — 5. med n. refl. líti. lade et líti. unde blive et. blive
gjött; (om Personen) líti; l. e-d sig selvt til at gíve n-t; l. á sannast, *þung-
tallast*, *þungast*, *þvír þorast* osv., se Eksp. — 3. med adj. og pp.; l.
átvátlaus, ógætt, *lást* og *hinnuð* osv., se Eksp.; a. antiliserende
Poesi som Ómskr. for imp.; *þu gíft verum* og n-t. **V.** (naut.)
thalba, sigla l. í hat, l. úti, stíkke í Soveu, gað (staa) til Sugi; l. til
lands, að landi, sætta Kursen med Land.

B. overf. *Beti*: l. *þegðu* spjri ofþiore spj, þære sig af; l. n-el, ofþiore
sig smukt (om Börn), *látu þú míu vel*, *krakkar*, var nú stille, Börn; l.
ílla, lege støjende (om Börn), *látu þú ókku srona líta*, *krakkar*; l.ð være
med Stojen, Börn; l. ílla í stétti, svæ araligt, vælle sig uroligt i
Soveu; *lata sínum vilum látum*, gíve en allerhøvedes Stof, Spøklæder;
hann lét (*létu*) *óttu* og *hann rann vilanus*, han ofþiore sig som han var
gal; l. (*þær*) sig e-nde som) *álvætt* *óttu* og *áttur* (GHib. 265); *þú
létuðu sronu*), hvad gaar der ad hq? — 2. *lata vel létu* *þítt e-n*, þrísve

Bað; (*fundur þeru loftin*) gaa í Vandet. — b. spec. I. *núfast barn*, bade et myofat barn. — 2. beskylle: *þylgjurar l. ströndin*.

lauga brúða [lɔy:abru:ða] f. (bot.) storfurtag Vandstjærne (calitriche stagnalis). — **depla** [-dɛhplɑ] f. (bot.) lancebladet Zrempis (veronica anagallis, L.). — **laud** [-lan] n. Sted, hvor der findes varme Kilder: (over-) *andans lauga-lönd* | *laugfrænn mit* | *snjóunn* (SÍSAndv. I. 260); ogs. Gaardnavn. — **madrá** [-mɑd rɑ] f. (bot.) Sump-Særre (galium uliginosum, L.).

laugardags kvöld [lɔy:sardas:kvö:l] n. Lördag Aften. — **lúa** [-ljua] f. Hø, der ikke er blevet tøvet. — **lúgagur** [-lɔgagur] m. Lørdag. — **Morgun** [-mɔ:gn] l. [mɔ:h] f. Natten før Lördag. — **Fredaginn** [-frɛdaginn] n. Lördag. — **rigning** [-ri:gning] f. Lørdagsregnet: (Ordspr.) *Sjaldan varir l. til sumundagsmessu*. — **vrögur** [-vrɔ:gur] m. Lørdagsvejr: (Ordspr.) *Sjaldan er langvint l.* (G.), sjældent varer længe Lørdagsvejr, jfr. *Lördag har sit eget Vær*.

laugar dagur [lɔy:ardag:ur] m. Lørdag. — **dalur** [-dalur] m. npr. Egn i Árnessýsla. — **dæl** [-dau:] f. l., — **dæld** [-dæld] f. Bassin til Bædning el. til Vask af Tøj. — **ker** [-g:ker] m. Bædekar. — **nes** [-nɛs] n. npr. et Næs i Nærheden af Reykjavík, hvor der er et Spedalskeshospital (*Laugarnesspital*). — **trog** [-g:tro:g] n. Bædetrug, Bædekar til Børn: *ekki skal steypa út barninu í laugartrögnin*, man skal ikke kaste Børnet ud med Bædevandet. — **vain** [-v:va:inn] n. Bædevand; Vandet i en varm Kilde.

lauga sef [lɔy:ase:f] n. (bot.) glansklapstel *Sis (Juncaus lamprocarpus)*. — **stáður** [-sɑ:ður] m. Bædested.

Laugi [-a, -ar] [lɔy:au:] m. Dim. af Mandsnavne, endende paa -laugur: *Gudlaugur, Gunnlaugur* osv.

laugun [lɔy:un] f. (Tryk for *launum*) Bædning (Jæði. I. 14).

laugun (-ar, -anir) [lɔy:un, -an:ig] f. Bædning (spec. af nyfødte).

lauk [lɔy:k] l. og 3. p. sg. imp. ind. af *ljúka*.

lauka [lɔy:ga, lɔy:ka] gen. pl. af *laukur*. — ***garður** [-gar:ður] m. Blomstherve. — **steindrjútur** [-sɑ:in drj:ur] m. brjøtoe, -sɑ:im:] m. (bot.) nikkende Stenbræk (saxifraga cernaui, L.).

lauk epli [lɔy:gebbli, lɔy:k] n. Logeblæ. — **frjör** [-k:frj:ur] a. græsrig.

rjettur [-g:ri:ður] m. a. fuldstændig rigtig.

laukshöfuð [lɔy:shö:vuð] n. Løghoved.

laukur (-s, -ar) [lɔy:gur, lɔy:kur, lɔy:k] m. l. (bot.) Log (allium); spec. — *geitlaukur*, Hvítløg (allium sativum, L.). (Ordspr.) *frí er af lauku gælf*, give af Log kun lidt af Gangen (SchM.). — ***Blómst**, Plante: *sofnir eru laukur* (JHAll. 17). — **b**, som Del af en Kønning om n-ranlið og blomstrende; l. *híða*, fremragende Mand; — ogs. i Prosa i Úttr. l. *attar smarr*, en Pryd for sin Slægt (JHMc. 122); — abs. uden gen.: (Ordspr.) *oft er l. í lítilli ætt og strákur í stórrí* (G.), ofte har ringe Slægt sin Pryd og rig sin Skam; *betra er að vera l. í lítilli ætt en strákur í stórrí* (G.), bedre sin ringe Slægts Pryd end sin riges Skam. — **c**. i Omskr. for Kvinde: *laukaskorð*, -sól, -strind, -þóll osv. — **d**. (*siglutrú*). — **Mastr**. 3. a. (*feitir kjöf*) fedt Kød, (Af.) spec. fedt, roget Kød (hangikjöf). — **b**, det fæde Skind paa visse Sæfugle: *kofnal*. — **4**. i Úttr. stiga i *laukauna*, have gode Dage: *ratnigrætur-askinn sinn*, *sinn hin ætlaði að gleðja hundinn með*, *sinn ekki stigi i laukana* (Þjóð. 111, 111).

laum [lɔy:m] n. Skjult; i *launa* = *laun*, hemmelig, underhaanden.

1. lauma [lɔy:ma] n. l. Kortepil, hvor en Nabo hvíler en i Øret Navnet paa en Mand el. Pige, som vedkommende sags siges at ville have gift med, hvis han el. hun faar et bestemt Antal Kort af samme Lørve paa Haanden. Alle Deltagerne samler og stikker Kort til Naboen efter Tur, uden at denne tar af vide, af hvilken Lørve det Kort er, som han skal have. — 2. (*músarelskur, hufuleikur*) Deltagerne sidder i en Kres og ræklær rundt bag Ryggen en Genstand (Hue, Ring el. ander), som saa en, der staar i Midten, skal gætte hvor findes, jfr. dansk Tampen brænder (OðavSk. 132). — **3**. en Bunke, hel Hob af n-t: *ætti jeg sje búinn að til launna af orðum upp á l* (Oðav.).

2. lauma (a) [lɔy:ma] vt. med dat. bringe n-t hemmelig et Steds hen: l. *e-u* ad *e-m*. putte, stikke n-t til en; l. *e-u* til *e-m*, fralæse en n-t: — refl. *laumast*, snige sig, lisse sig: (Ordspr.) *sá verður að laumast með launi*, *sinn ickan hefur bær* (G.); *laumast til að að gera e-t*, lisse sig til at gøre n-t, gøre n-t i Smug; l. 3. *laumast á*, se.

laumdrýkkja [lɔy:mdrj:ka] f. hemmeligt Drikkeri, Pimpen i Smug.

laumingur (-s) [lɔy:mj:ngur, -nj:s] m. Smug; i *laumingur*.

laumu legur [lɔy:mle:gur] a. 1. (*loymlegur*) hemmelig. — 2. fordækt, hemmelighedsfuld, som ser ud til at skjule n-t, som han skammer sig over: *ettíðað l. á suppinu*. — **leikur** [-le:ngur, -le:io:gur] m. Spil i det skjulte; l. *hinna háttu flutningsm*, *en alt of auglýf til þess* (Alb., 11. B. II. 857).

seggur [-seg:gur] m. Luskepeter. — **spil** [-spt:l] n. Hemmelighedskræmmeri.

1. laun [lɔy:n] f. a. Skjulen, Fordølgelse: *á l.*, hemmelig; *fæða á l.*, føde i Dølgemaal. — **b**, som første Sammensætningsled: *launheitur*, *laungráður* osv. — skjult, skjulede Egenskaber, spec. dem, som man ikke agter sig for, men bliver ubehagelig overskrævet ved at træffe.

2. laun [lɔy:n] npl. 1. Løn, Belønning: *fá að launum*, faa som Løn; l. *frítt gæðkerf*, jfr. *áveðlað*, *séru*. — 2. (*þengur*) Betaling: — 3. Gage, Salær, Embedslønning: l. *enbættissímanni og starfsmanna*. — 4. dat. pl. *launum* som adv. i Úttr. *hann lét ekki l. lakari* (Af. Sch.), han gav ikke efter.

launa (a) [lɔy:na] vt. 1. (*lundargáða*) gengælde; l. *e-u* til *með gáðu*, gengælde en óndt med godt; (Ordspr.) *það þarf ekki að l.*, *senn ekki er gert*, ugjort Gæring trænger ingen Gengæld; *líka skal líta launa*, som man raaber i Skoven faar man Svar. — 2. lønne, belønne: (*Talem*) *eiga lötum sínum fjór að l.*, have sine Bøn al talke for sin Frelse; *hövrt vitu heldur l. fund minn eða gefa?* (saadan spørger en, der har fundet noget, idet han holder Genstanden skjult bag Ryggen; — Svaret lyder gerne saaledes: l., *ef hann er launaverður, gefa ef hann er einkisverður*. —

3. lønne, belønne som Løn: *það verður að l. þeim vel*, de ma lønnes godt; *hátt launauður, illa launauður* *enbættismaður*.

launa bót [lɔy:na:bo:t] f. is. pl. -bætur, Lönförhæfing. — **hækkun** [-hæ:gun] f. Lönförhæfelse. — **kjör** [-jör] npl. Lönningsvilkaar. — **laus** [-lɔys] a. ulønnet. — **lög** [-lög] npl. Lönningslov. — **skyn** [-s:gn] n: l. *launaskyni*, i Haab om Belønning. — **verður** [-vr:ður] a. som forlæner en Belønning. — **víðbót** [-ví:ðbo:t] f. Lönningsfisk.

launur [lɔy:haur] (lɔy:ur) m. uægte Barn. — **beiskur** [-b:is:gur] a. som medfører en hemmelig Bitterhed. — **bleik** [-ble:k] n. sympatisk Blæk. — **blót** [-blo:t] n. hemmeligt Oftrag. — **borinn** [-bo:rin] a. uægte fædt. — **brót** [-bro:t] n. (mat.) uægte Brot. — **brögð** [-brögð, -brög:] npl. hemmelige Rænker. — **dyr** [-n:d:ri] npl. = *loymdyr*. — **dóttir** [-do:ðti:t] f. uægte Datter. — **drýgdinn** [-dri:gdinn] npl. en god Slump Vigthed, som man dog søger at skjule. — **drýga** [-dri:ga] v. gøre drøiere el. større end ventet: *leiturur sein* *luggur í drýga-drjást í sógun* (SÍSAndv. 111. 201).

drýðinn [-dri:ðinn] a. ikke saa lidt vigtig, uden at det mærkes meget. — **drjúgur** [-dri:ur] a. drøiere el. større end ventet, uanel drøj el. stor: *stóldi jáfn launbrjóst* (SÍSAndv. 111. 40); — spec. ikke saa lidt vigtig: *Var bændi l. yfir nýbæðri höðu* (Th. 22); **†festar** [-fɛsɑ:ur] npl. hemmeligt Ægteskab. — **†flytjandi** [-flj:ðandi, -flj:t] m. Smugler (= *smugglur*).

†flutningur [-flv:ðningur] m. Smuglen. — **†frost** [-fros] n. stærk Frost, som ikke mærker meget til; l. *var á mikluð*, en vður þyr (Gönn. ZE. 59). — **†fundur** [-fv:ndur] m. hemmeligt Møde: (*foztunndur*) Slævmøde, Rendezvous. — **†getinn** [-tj:ge:tinn, -tj:tin] a. avlet udenfor Ægteskab, uægte. — **†getungr (-s, -ar)** [-tj:gungr, -tj:gr, -un:gr] m. uægte Barn. — **†græðliki** [-græ:ðliki, -lɛ:tji] m. det at være *launþungur*, s. d. O. — **†gráður** [-grɑ:ður] a. gæj i det skjulte (om Heste, hvis Testikler ligger i Underlivet i Stedet for i Pungen); l. *hestur*, Klaphæst. — **†grýningarnir** [-grj:ningar] npl. — **undirflúðir**.

launung [lɔy:nun] f. — løngun.

laun hálla [lɔy:hau:lga, -hau:lta] f. lumsk glat Fore. — **háll** [-h:hall] a. lumsk glat: *það er launhátt*, det er lumsk glat. — **harka** [-h:arka] f. Frost, som ikke mærkes meget paa Grund af, at der slet ingen Blæst er.

†heitur [-hɛi:tu:r] (hɛi:tu) a. l. med bunden (latent) stærk Frost, mere end man skulle tro; *lískó er launheitur*. — 2. med skjult (ulønnet) Had el. Vrede: (*launátt*) *maga ekki vera so þerskimunnt, heldur launheitur* (JHBr. 505). — **hygginn** [-hji:gn] a. a. som er blodgere end han ser ud til; *var þó auðsið*, að *Klemens var launhygginn og hafði rent stítt at hverju um dagana* (A:ThBD. 110). — **hiit** [-hji:t], (hɛi:t) m. 1. bunden (latent) Varme, skjult Varme: l. *uðva*. — 2. (*duðin reði, hatur*) skjult Vrede el. Had. — **hóla** [-hjo:l] f. Fore (LFR. IX. 105). — **hæðinn** [-hæi:ðinn] a. som forstaar at spotte uden at det straks mærkes som Spot, lumsk spøsk (GFrAf. 143). — **†hákr** [lɔy:hau:kr] a. hemmelighedsfuld; diskret. — **kaup** [-kɔy:p] npl. hemmeligt Handel, Smughandel. — **klefi** [-kle:vi] m. Lönkammer. — **klipinn** [-kli:þinn, -klj:þinn] a. 1. som kieber hemmelig; (*finakur*) karrig (mere end man skulde tro): *fanst hiin véd börnin l.* (Gönn. ZE. 95).

2. (*bakmíl* á *laun*) bagtelser a. som underfundig Maade. — **klipni** [-kli:þni] f. indse, det at være *launþungur*. — **klipni** [-kli:þni] m. **klipni** [-kli:þni] m. indse, det at være *launþungur*. — **kofur** [-kɔ:fv:ur] m. Luskepeteri. — **kofi** [-kɔ:vi] m. Lönkammer, Skjult; *fara i þunhófa með e-u*, skjule n-t, holde n-t hemmeligt.

†krístin [-kri:ðinn] a. hemmelig kristen, lönkristen. — **mal** [-m:mal] n. 1. (*loymdarmál*) Hemmelighed, kristen Meddelelse. — 2. hemmelig Tale, lönlig Samtale: *sita á launmálum*, tale sammen i Lön. — 3. hemmelig Skrift el. Spog, Luskekrift: *skrefti á launmáli*, Kodelegram. — **myrða** [-mjr:ða] vt. hemmelig myrde, sigsmyrde, lönmyrde. — **montinn** [-mo:vdinn, -mo:ntinn] a.

laundryddinn. — **morð** [-mo:rð] n. Lönmord, Snigmord. — **morðing** [-mo:rðing] m. Lönmorder, Snigmorder. — **malamaður** [-mal:ma:ðu:r] m. Hemmelighedsræmmer. — **maeli** [-ma:li] npl. 1. (*loymlegr samtala*) hemmeligt Samtale. — 2. (*loymlegr fastmál*) hemmelige Aftaler. — **mök** [-mɔ:k] npl. hemmeligt Forståelse, is. hemmeligt Kræftighedsforbindelse; hemmeligt (kønslig) Omgang (LFR. XIV. 297). — **þukur** [-pv:gur, -pv:to:ur] m. Løn. — **ráð** [-ra:ð] n. hemmeligt Raad, hemmeligt Plan, Lönraad.

raði [-ra:ði] npl. hemmelige Planer. — **samband** [-sambant] n. hemmeligt Forbund. — **sát** [-sau:] f. — **sátur** [-sau:ður, -sau:to:ur] n. Baghold. — **skýta** [-skj:ða] f. Krybskytte. — **skrafl** [-sgra:fl] n. hemmeligt Samtale.

snœitt [-sno:itt] a. (metr.) det, at 3. Stavelse i første Linje paa firelinjede Strofer og sidste Trykstavelse i 2. Linje danner Halvrim. Eksp.: *Hringa þjóða hringinn* | *hjr, dansandi konur* | *hysting karst* er *lundinn* | *loks á dauða strundinni* (HSig. 209). — **sonur** [-so:nu:, -so:n] m. uægte Søn. — **stafur** [-sɑ:fv:ur] m. dunkelt Skrifttegn, nagisk Teg. — **stefina** [-sɑ:fv:na] f. hemmeligt Møde. — **stíkur** [-sti:ðgur] m. Lönsti, hemmeligt Stí, Smutevej. — **svik** [-svi:k] npl. skjult Svøg, lumsk Bedrager. — **sviiti** [-svi:ði, -svi:ti] m. umærkeligt Uddannings el. Svød (DH.). — **taka** [-ta:ga, -ta:ka] vt. bemægtig sig hemmeligt; l. *fjemur* (Alb., 1692, Nr. 32).

†tölur [-tɔ:lv:ur] fpl. hemmelige Forhandlinger (Mll. 24).

launungur (-ar) [lɔy:nun:gur] f. a. Hemmelighed; *með launung*, hemmelig; *mjer er ungn l.* á þæt, jeg gör ingen Hemmelighed af det; *leggja l. á e-t*, skjule n-t. — **b**. Hemmeligholdelse: *betra er að þegja en þgja aðru launungur*, det er bedre at lise selv end bedre andre om det (SchMål.).

launungarmál [lɔy:nun:garma:l] n. Hemmelighed.

laun verslun [lɔy:nvɛ:slun] f. Smughandel. — **víðsjálf** [-vi:ðsja:lf] a. lumsk farlig: (*finur*) *er oit laun-víðsjálfur* (Lögr. 115, 118). — **víg** [-vi:gn] n. Mord: (Ordspr.) *launvíg skal hefna sá*, er *svæðr úr skári dreitur* (G.), Mord skal hævnas af den, som Sværdet af Saaret drager. — **vígur** [-vi:gv:ur, -vi:tv:ur] a. uægt blod. — **þing** [-þi:ng] n. hemmeligt Forsamling; hemmeligt Møde. — **þjónn** [-þj:vu:ðn] m. hemmeligt Tjæner. — **þungur** [-þun:gur] a. uægt Tung.

a. losagtig, uhýsk. **-legur** [lɛgʊa] a. les; (*ástöðugar*) ustadi; overfladisk: *lausleg ágtiskan*, omtrentlig Gising; 1. *uppdráttur*, Ríði; — adv. *-lega*, lost, let; overfladisk, loselig, omtrentlig. **-leiki**, **-leikur** [-lɛiʒi], -leiki, -leigoo, -leikoo] m. 1. (*það að vera laus*) Loshéd. — 2. (*fiottlið*) Let-ærðighed, Letsindighed. — b. (*ástöðugindri*) Ustadihed, Upaalidelighed. **-lífi** (-lísi) [-li:vi] n. losagtig Leved. **-lyfndi** [-li:ndi] n. Ustadihed, Løffærðighed. **-lyndur** [-li:ndʊr] a. a. letsindig, ustadi, vægelsindet; (*Orðsp.*) *oft er li. lausmalur* (G.). Den ustadið er ofte abennuðmet. — b. letfærðig. **-laeti** (-lísi) [-lɛi:ði, -li:ti] n. Losagtigheit, Ukyshked. **-lætishjál** [-lɛi:ðis-hjál, -li:ti-s] n. losagtig Tale, Tvetyðigheit. **-máli** [-ma:ði] a., **-málugur** [-ma:lʊgʊr] a. 1. (*málgefnir*) abennuðmet, sladderagtig; — 2. (*górhaldinn*) uordholden. **-mjólka** [-mjo:lka], -mjólka] a. indec., **-mjólk** [-mjo:lki], -mjólki] af. som Mællen sidder lost i: *kjfr* (LFR. VI. 35). **-mægli** [-ma:li] f. indec. 1. (*slóður*) Sladder. — 2. (*málgefnir*) Abennuðmet. **-mæli** [-ma:li] n. 1. — *lausmalgr.* — 2. (*górhaldinn*) Uordholden. **-mæltur** [-ma:lʊdʊr] a. abennuðmet, gabmudd. **lausn** (-ar, -ir) [lɔ:sv] f. 1. 1. a. (*það að leysa*) Losen, Oplesen; Beirise: 1. *úr þrældóm*, Beirise fra Slaveri; 1. *undan skylda*, Frilgelse for en Pligt; *það var mikill úr*, (det foltes som en stor Beirise) *hagar við skipung mynd fyrir þrældóm* (PThFerð. II. 89). — b. 1. *fré embætti*, Afsked fra et Embætte; *sækja um l.*, *þóðast* Lausning; 1. *sig sin Afsked*; 2. demissionere; *veita l.*, meddela Afsked. — c. (*fráning*) Losning (af en Gaalde). — d. (*jur.*) Frigjærelse, Relaksation. — 2. a. (*undarlauisn*) Forløsning. — b. (*fl. undan spændu*) Afslad, Tilgivelse for Synder. — 3. Beirise i Døden; *ad Guð skyldi vera lafsalur fyrir hans l.* (JThMk. 383). — 4. a. (*það að fæða*) Forløsning, Føden (fr. *lausarstéinn*). — b. pl. *lausur*, r. Kalverede, Køens Efterbyrd; 1. *þu* Mar Vædske, der flyder ud af Børsbrækken hos Køer, is. naar de løy (Arn.). — II. Afgjærelse i en Sag, Losning; 1. *mála*. **lausna** (a) [lɔ:sv] v. give fra sig *lausna* 4. b. 7). **lausnarbelgur** [lɔ:sv narbelgʊr] m. (SVPRask 1. 8) **líknarbelgur**. **-beini** [-bi:ni] n. f. a. Ansøgning om Afsked. — b. fl. *stjórnar* Demissionbegæring. **-brjef** [-brj:fi] n. 1. Afmadsbr. — 2. Afskedeligæskubrev; ment: *tók við ... lausnarbrjefi* Gotskalks *frá hófþingsmenn* (GkonÆR. 93). **-gyðja** [-gi:ða] f. Fodselsgyðinde. **-gjald** [-gal] n. Lospenge. **-gærd** [-gær] f. Relaksationsforretning. **-hjúómur** (-g)(-h)lɔ:vmʊr] m. (lausar) Oplosningsakkoord. **lausari** (-a) [lɔ:sv narli] m. Frelser; Forloser: *lausarinn*, Frelseren, Kristus. **lausnarleikur** [lɔ:sv narleigʊr, -leikoo] m. Losningsstræk (i Skak). **-maður** [-ma:ðʊr] m. Person med Ret til Indløsning af n-t: *Jörðin var uppðótt íleggum lausnarmanni fyrir 60 rd. specie*, innan *útgöngu Augusti mánaðar* (Alþb. 1697, Nr 21) **-miði** [-mi:ði] m. Logepas, Klareringskort (i Good-Templarordenen) **-steinn** [-stɛ:ndʊv] m. Losetsten, Forlösningsten (skulde efter den til Folket i b. hjælpe ved Kvinders Forløsning; — de saal. kaldte Sten er i Virkeligheden en Aar Nodder, der fra Troperne driver op til Island med Gølkstrømmen, Værtneyr i Skak). — (om Nodderne) *Álfar* (Álfar) i Tóbaksáskede (Eimr. V. 135) **-vatn** [-va:ti] n. *laus* laxative viennerski (LFR. VIII. 23); Wiener Laksedik (infusum sennae compositum). **laus orðunni** [-lɔ:rdʊni] a. — **lausmáli**. **-ráður** [-rau:ðʊr] a. letfærðig, ustadi **-ræði** [-lɔ:rdʊni] n. som rider el. rejser uden Bagagehest. **-ræði** (-ís) [-lɔ:rdʊni] n. Ustadihed. **-sagnamaður** [lɔ:sv sagna:ma:ðʊr] m. upaalidelig Hjemmeinsmann (Sch) **-sinna** [-sɛ:nna] a. indec. ustadi, vankelmødig; 1. *maður* (BHA 172) **-sinni** [-sɛ:ni] n. Troloshed; *um l. úngna manna* (ÓDAVik 219). **-svætur** [-svai:vʊr] a. som sover let. **laus** [lɔ:sv] i 1 og 3 p. sg. imp. ind. af *ljósta*. **lausning** (-ar) [lɔ:svnɛi] f. 1. 1. (*finnyfi úr saukind eða stórgrip*) Indvold af Faar el. Kvæg (VSkafi, fr. BH) — 2. af skaarne Hoveder, Lever osv. (JÓGrv. sv *bolfriskur*). — II. 1. (*ástöðugas*) Ustadihed, Upaalidelighed. — 2. (*fiottlið*) Letfærðighed. — 3. (*lausnar*) Losagtighed. **lausnargar brellur** [lɔ:svnargarbrɛ:lʊr] fl. Plirt; *Óg á þveiri stund fundast honni allt sínar l. hafa verið hin mest andstýgð* (EKvÓf 189) **-fullur** [-fʊlʊr] a. letsindig, letfærðig **-kona** [-kʊnna] f. losagtig Kvinde. **-lýður** [-li:ðʊr] m. Demimonde **-maður** [-ma:ðʊr] m. Liberiner, Uthaler. **-stelpa** [-stɛ:lpa, -stɛ:lpa] f. letfærðig Pigebrann, Trappetos. 1. **laut** (-ar, -ir) [lɔ:v, lɔ:vdi, lɔ:vdi] f. Lavning, Forbyrdning; *steikja minn hverja l.*, ride ind i hver Dugning af en Diærgiese, som man rejser langs med (Skafi). 2. **laut** [lɔ:v] i 1 og 3. p. sg. imp. ind. af *lúta*. **lautardagr** [lɔ:v darðrag, lɔ:v tar] m. langstrakt Lavning. **lautananti** (-s, -ar) [lɔ:vðanati, lɔ:vðanati] m. Løjtnant. **lausvargur** [lɔ:v sargʊr] m. Stakhave (Vsn. 116) **lausvæðing** [lɔ:v væðing] f. **-stofa** [-stʊva] f. House of Lords, det engelske Øverhus. **lausvæður** (-s, el. -ar, -ar) [lɔ:v væðʊr] m. Lord (Titel); Herre. **lavendill** (-ils, -lar) [lɔ:v endill, -ilɛ] m. Lavendel. **lavinda** [lɔ:v vinða] f. Hjulvinde **lav** (gen ds. pl. -ar) [lɔ:v] m. (zoöl.) Laks (salmo salar), *laxatrót*, *^-hver*, *-hill* osv.; *Hav*; *laxalaut*, *Aa*; *jörðin hnaut i l.* (Epirg cit i PGAnn. 48). **laxa** [lɔ:v sa] f. Lakselvi; ogs Navn paa flere Floder rundt omkring i Landet. **laxa garður** [lɔ:v sargʊr] m. Laksægærd, Gærd, Lande i en Lakselvi. **-hrygna** [-hri:ɡna] f. Lakseshen; *Selurinn lagadi ríðin fyrir lava-hrygnuna* (Eimr. III. 195) **^-ker** [-ker] n., **-kista** [-kɛ:sta] f. Laksékiste **-klak** [-klak] n. Udtklækning af Laks. **-lög** [-lɔ:ɡv] f. = **lög** 2. **-máki** [-ma:ki] m. Laksfisker. **-móðir** [-mo:ðir] f. mytsk Laksart (JÁÞ. 635). **-met** [-met] n. Laksensæt. **laxárdalur** [lɔ:v sardalʊr] m. npr. Navn paa flere Dale (og Gaarde):

(Talem.) *þu er ekki ott*, *ad heilagur andi kemur i l.* (G.). det er ikke ofte, den Helligaand kommer til l. 2; en saadan Begivenhed sker ikke hver Dag. **laxa stöng** [lɔ:v sasnɔ:ŋ] f. Laksestang. **-töft**, **-töft** [-tɔ:ft] f. Laksægærd (en Lakselvi). **-torfa** [-torva] f. Lakseslime. **laxbrúðir** [lɔ:v sbrʊ:ðir] m. = **urríðir**. **laxvera** (a) [lɔ:v svera] v. laksere, fisa Aflosing. **laxveri arfi** [lɔ:v sveri arvi] m. (SVPRask 1. 8) **holurtur**. 7-olía [-olɛ:ja] f. amerikansk Olie. **lax fullur** [lɔ:v sfulvʊr] a. fuld af Laks. **-ganga** [-ga:ŋga] f. Lakseslime; Gang af Laks op i Floder. **laxi** (-a, -ar) [lɔ:v si] m. = **lagsi**. **laxjæra** (a) [lɔ:v sjæra] v. = **laxera**. **lax veði** [lɔ:v sviði] f. Laksfangst, Lakseskifte. **-veivíðjel** [-vri:vi:ðjel] f. Indretning for Laksfangst. **lebba** (a) [lɛ:ba] vt. (pop.) (= *leppa*) i Forb. 1. sig (Af., Sch.) = *kæða* sig, klæde sig (paal).

ledda (-u, -ur) [lɛ:ða] f. Dybslod. **leddi** (-s, pl. ds.) [lɛ:ðki] n. Dotte, Mælkedotte, Mælkedar (Arn.). **leđu** **leðing** [lɛ:ðj:ðɔ:ðing] f. Opmundring. **-haft** [-haf] n. Forhindring, dænet af bundlost Flore. **-hafsíðandi** [-hafs:íðandi] m. forbandet *Ælle*; *Taklið þú presteind og berði þú hann út úr ljóðhúalfstjórnunum* (EKvÓf. 14—15). **-hola** [-holu] f. Dynduhl, Dyndkrater; *Einn af hinum stærstu fleirmyndu, sem hafði þrjá stöðug lóðuholar* (PThLys. II. 244). **-hver** [-hver, -kver] m. varm Muderkilde. **-mikill** [-mi:ɡilð, -mi:ðilð] a. dyndet, rig paa Dynd. **-tjörn** [-tjœ:rns, -tjœ:v] f. Mudderdam. **leður** (-urs) [lɛ:ðʊr] n. 1. Læder; *úr leðri*, af Læder; *rássneskt i l.* Røslæder. 2. spec. Olse- el. Hesteskind (fr. *leðurshkur*; *skómir eru úr leðri*. **-belgur** [-belgʊr] m. Lædersæk. **-blaka** [-bla:ka, -bla:k] f. Flagermus. **-hanski** [-hʊ:(han)sʊil] m. Læderhandske. **-hlustaður** (-h)lɔ:vsða:ðʊr] a. med Læder i Øret 3. som ikke vil høre el. hører n-t, ikke anser n-t. **-hugi** (-ur) [lɛ:ðvɛ:ðʊr] f. pl. i Talem. *leggja ad leðurhusturinn*, vende det dove Øre til, ikke anse n-t (fr. Kip. III. 112) **-hosur** [-hʊ:sʊr] pl. Læderstrømper, Lædergæmmer. **-húð** [-hju:ð] f. Læderhud. **-kista** [-kɛ:sta] f. Læderkiste. **-malur** [-r-malʊr] m. Lædersæk, Vadsæk. **-pansari** [-pʊ:pan sar] m. Læderpanser. **-pappi** [-pa:pi] m. (Bogb.) Læderpapir. **-pappir** [-pa:pi] m. (Bogb.) Læderpapir. **-sekkur** [-sɛ:ʒʊr] m. Lædersæk. **-skór** [-sʊ:ʊr] m. Lædersko; spec. islandsk Sko af Olse- el. Hesteskind. **-skæði** [-skæ:ði] n. afsættet Stykke Olse- el. Hesteskind til islandske Sko. **-stoppur** [-stʊbʊr] m. Skindklofte. **-tættin** [-r-ðitid, -atitid] a. graadigt eller Læder, læderadag; (*Orðsp.*) *af þjórum verða bikkjur leðurkantar*, af Læp vorder Hund læderadag (P. Laale).

leði [lɛ:ði, lɛ:ðli] i 1. og 3. p. sg. imp. com. af *lafa*. **leg** (-s, pl. ds.) [lɛ:ɡ] n. 1. Beigenhed, Silling; *l. stórniss i gæðum*, *um l.* i Talem. *leggi á þig*, *leggi á þig* *hans*, og skil ekki þurfa hana *ad legga* fyrir hann (II. III. 230). 2. (anat.) Fosterleje, Livmoder; *þu kúttleg*. 4. **leggst** i l., gaar i Leje (om Græs) = *leggst i legur*, se *lega 7*. **leg** (-u, -ur) [lɛ:ɡa] f. 1. (*það að leggja*) Ligger. — 2. Beigenhed; 1. *þarjarnir eru óhentug*. — 3. Sygeleje; *leggja langa legur*, være længe syg, maatte holde Sengen længe paa Grund af Sygdom. — 4. a. (*lrg*) Ankerplads, Red. — b. pl. *legur*, Baadens el. Skibets Plads, naar man har kastet Anker: *þóttum kak dælitid fyrir vindi* og *straumi*, en *stjórnin hjelt honum föstum á leggunum*. — 5. (*fl. við bringarad*) forholdis smalt Vande mellem Land og Skærgaarden; her holder Baadene stille, medens de venter paa Lejghild til at slippe ud over Revlerne (Arn., Rang.). — 6. Fiskekur, Ligger lor at fiske; *Einn át i langstu legur fór* (GTh. 706, 33); *fr. hikkalegurar*. 7. (*fr. legu* om overmodent Græs; *leggast i legurfi*, gaar i Leje; *gras er hér siggast ... hjót og stórnandi og leggur i legum* (PThFerð. II. 197). — 8. pl. *legur*, den Del af de Reb i et roipi, som fastgøres til hagdir (se *höglid*) og som, naar en Stak bindes, ligger under Stakken (Hf.).

legast (a) [lɛ:ɡast] vrelt. *e-r l.*, *e-m l.* en ligger nedvøntningen stille paa Grund af Mangel paa Medbor, Uvejrl el. andre Hindringer; *biskup ... legast við eina ó* (blev optøvet af en Aa) (Gv.) i JÁÞf. I. ix); *Eigi all-sjaldan kom það fyrir, ad okkur legastis i tjaldi*, vegna stórnínguna eða þoku (PThFerð. I. 9).

legáti (-a, -ar) [lɛ:ɡati, lɛ:ɡati] m. 1. (*lensdindarur páta*) Legat. — 2. Kumpán, *Fyrir þetta eru (laglegir) legátar*, det er nogle nydelige Kumpán (Af., Sl.).

legbólga [lɛ:ɡbólga] f. Betændelse i Fosterlejet (metrisit). **-bolur** [-bolʊr] m. (anat.) Moderlegeme (corpus uteri). **-bofn** [-boftv] m. (anat.) Moderrund (fundus uteri).

legða (-u, -ur) [lɛ:ða, lɛ:ða] f. flad, lige Gren (is. af Birk), som ligger langs Jorden (VL).

legðu hrís [lɛ:ðu hri:s] f. Betændelse i. n. Grøne el. Ris af *legður* (se *legða*), anvendt til Tækning af Huse. **-viður** [-vi:ðʊr] m. Krat eller Buske, som ligger langs Jorden.

leggangur [lɛ:ɡgaŋgʊr] m. (anat.) Skede (vagina).

legg band [lɛ:ɡband] n. Strømpébænder; (Talem.) *leppa leggþöndin*, Hlytt.

-bitur [-bi:ðʊr, -bi:ðʊr] m. Sværd. **-björg** [-bjœ:rg] f. = **leggheil**.

-hlaupinn [-(h)lɔ:vpɛ:n, -(h)lɔ:vpɛ:n] a. (bot.) nedlobende (decurrans); *leggblaupinn blöð*. **-hlið** [-(h)li:ð] f. **-hosa** [-(h)ʊ:sa] f. Gasmæske.

legging (-ar, -ur) [lɛ:ɡi:ŋi] f. 1. (*leggur*) Bræmme; (*band*) Band; — 2. (*leggur*) Bandbesætning. — 2. (*það ad skæða e-ð*) Bestemmelse, Fastsettelse af n-t, fr. *leggdaglegging*.

leggingarbönd [lɛ:ɡi:ŋarbo:nd] npl. Bandbesætning.

**University of Toronto
Library**

**DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET**

**Acme Library Card Pocket
Under Pat. "Ref. Index Filo."
Made by LIBRARY BUREAU**

